

Nr. 33 - December 1996
8e jaargang
Verschijnt 4x per jaar
Prijs per stuk Hfl 6,-

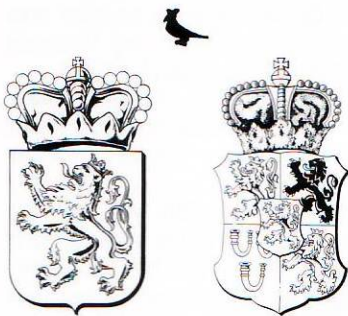
LIMBURGS SCHUTTERSTIJDSCRIFT

BRAND IMPERATOR
HARTVERWARMEND, HET HELE JAAR DOOR.

Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'

Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.
Abonnementsprijs Hfl 25,- / BF 480 per jaar bij vooruitbetaling.
Losse nummers à Hfl 6,- / BF 115 excl. Hfl 3,- / BF 60 verzendkosten.

Bankrelaties

Nederland: Rabobank Heythuysen, rekeningnummer 12.22.15.125
Postgironummer 2878343
België: Gemeentekrediet van België Agentschap Kinrooi, rekeningnr. 068-2059877-12.

Redactie-adres en nieuw abonnement

Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen.

Druk

Drukkerij Limburgsche Post
Heerstraat Noord 69
6099 AW Beegden.

Voorbehoud

Plaatsing van een artikel in dit tijdschrift houdt niet in, dat de inzichten van de schrijver worden gedeeld door de redactie.
Bij overname van artikelen is bronvermelding vereist.

De redactie stelt het algemeen belang boven het persoonlijk belang en behoudt zich daarmee het recht voor om aangeboden teksten te wijzigen, in te korten of zelfs niet te plaatsen.

ISSN: 1382-0893.

BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

Wo is nieks!?! In elk gezin, familie, bedrijf of vereniging, kortom in elke groep waar mensen samen zijn, komen wel eens problemen voor. Het 'bestuur' van de groep is de eerst aangewezen instantie om deze op te lossen en om erger te voorkomen. Zij dient er voor te zorgen dat er zich geen explosies kunnen voordoen. Immers explosies laten altijd schade achter.

Het is een goede zaak dat vele van onze schutterijen over een geestelijk adviseur en/of een beschermheer/-vrouwe beschikken. De taak van een geestelijk adviseur is naar mijn mening duidelijk. De taak echter van een beschermheer is nergens vastgelegd.

Voor sommige verenigingen is de beschermheer de persoon die regelmatig de beurs trekt om de vereniging financieel te ondersteunen, voor andere verenigingen is de beschermheer de persoon die de vereniging aanzien geeft of de vereniging voorziet van goede adviezen.

Welke taak de beschermheer vervult binnen Uw vereniging laat ik in het midden. Ik denk dat een beschermheer in de allereerste plaats iemand moet zijn die, vanwege zijn onafhankelijke positie, zich moet kunnen verplaatsen door alle geleidingen van de vereniging. Hij/zij krijgt daardoor een goed beeld wat er 'leeft' binnen de vereniging.

Wanneer de beschermheer signaleert dat bepaalde leden zich buiten de vereniging plaatsen, dan moet hij het bestuur opdracht (kunnen) geven om in te grijpen. Dat geldt ook in het geval dat hij/zij bemerkt dat het bestuur 'vervreemd' van de leden of haar bestuursopdracht niet goed uitvoert.

Publicatie van interne problemen van een schutterij in dagbladen doet geen goed aan de bestaande pijnlijke situatie in de vereniging evenals processen, die gevoerd worden om principekwesaties uit te vechten, brengen nooit de oude vriendschap terug.

In het geval publicaties plaatsvinden over problemen binnen een schutterij of een groepering uit het Limburgse Schutterswezen, zo worden door de lezer onwillekeurig verbanden gelegd met de schutterij in zijn/haar dorp of met de rest van het Limburgse Schutterswezen.

Ik pleit er voor dat zowel de geestelijk adviseur als de beschermheer/-vrouwe intensiever betrokken worden bij het wel en wee van de vereniging.

Alvorens ik U veel leesplezier toewens, wil ik U alvast uitnodigen om de 4e Schuttersdag bij te wonen die gehouden zal worden op zaterdag 11 januari in Gemeenschapshuis Baexheimerhof te Baexem. Ook dit keer zijn er veel interessante onderwerpen waarbij 'de muziek in de Limburgse schutterijen' centraal zal staan. Voor verdere bijzonderheden verwijs ik naar het programma elders in dit blad.

Mede namens alle redactieleden wens ik U en de Uwen Zalige Kerstdagen en een Voorspoedig 1997 toe.

Wim Pijpers, Hoofdredacteur.

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal in maart 1997 verschijnen. Kopij en advertenties kunnen aangeleverd worden tot 1 februari 1997 bij het redactie-adres.

Op de voorpagina een deel van de muurschilderingen van de hand van Jo Havenith in het ontvangstlokaal 't Panhuys te Wijlre. Litho's ter beschikking gesteld door Brand Bierbrouwerij.

SCHUTTERIJ ST. JORIS-ST. JOOST

In de Midden-Limburgse editie van dagblad *De Limburger* van 18 juni 1996, prijkte een foto waarop enkele leden van schutterij St. Joris uit St. Joost vol trots hun nieuwe vaandel tonen. Het vaandel is inderdaad een juweel waarmee de schutterij zich vol trots kan presenteren.

Toch was er één ding dat me opviel bij dit vaandel, namelijk het opschrift "Opger. 1934". Mij waren namelijk oudere gegevens bekend over een schutterij St. Joris in St. Joost en daarom vroeg ik het bestuur van schutterij St. Joris of zij wat meer duidelijkheid konden verschaffen over dit jaartal.

Eerste vermelding

De eerste vermelding waaruit blijkt dat het gehucht St. Joost over een schutterij beschikte, dateert uit 1753 en vinden we in "Het register der magistraele vergaedinghen en de resolutiën daarbij genomen".

"Op heden 17 Junii 1753 is in plena congregatione excepto P. Haemersmidt, op voordraegen van de tijdelijke birgemeesters, dat de Heere Drossaert des Ampts Montfort niet en wilde permitteeren dat de schutten van St. Joost soude schieten den vogel ten zije alvoorens eenen

In de jaren 1875 en 1878 roepen advertenties in de MR geïnteresseerden op om deel te nemen aan het Prijsvogelschieten bij Michaël Theunissen in St. Joost bij Echt.

De advertenties van Michaël Theunissen voor deelname aan het Prijsvogelschieten volgen elkaar daarna jaarlijks op.

Een advertentie in de MR van 12 oktober 1878 nodigt de lezer uit om te komen kijken naar het Koningsvogelschieten van de schutterij van St. Joost en 't Hingen. Op 3 augustus 1884 lezen we in de MR dat de schutterij van St. Joost en 't Hingen wederom een Koningsvogelschieten organiseert. Dit keer zelfs gevolgd door een grote optocht.

Relaties St. Joost en 't Hingen

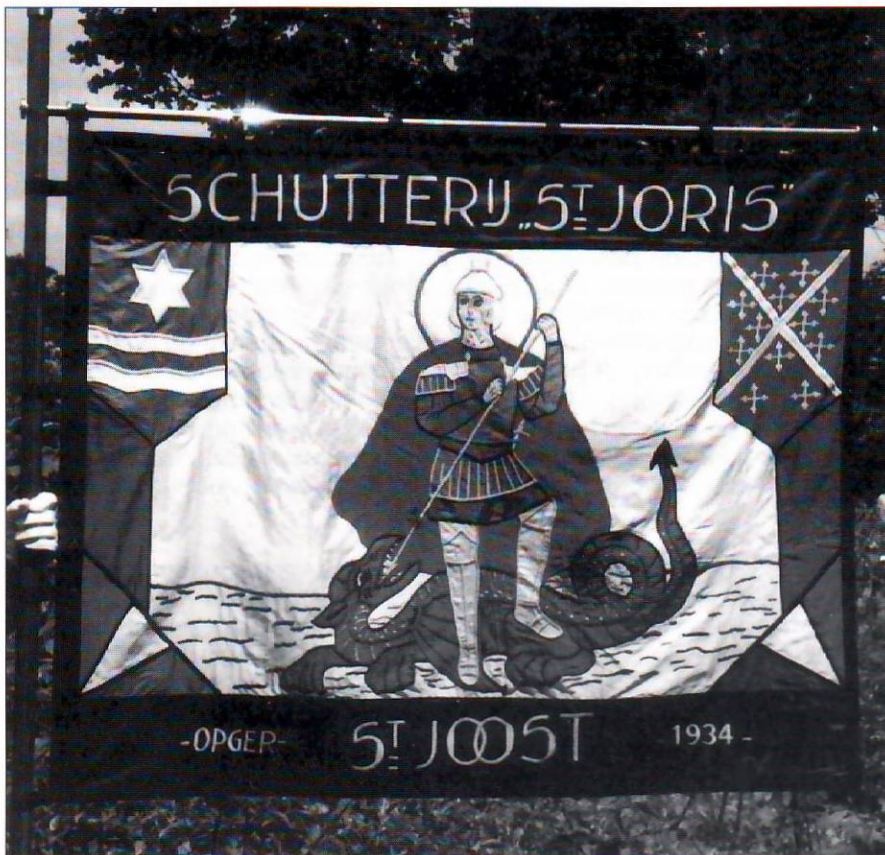
Krantenartikelen en advertenties uit de vorige eeuw tonen aan dat schutterij St. Joris bestond uit leden afkomstig uit de gehuchten St. Joost en 't Hingen. Dat blijkt ook uit de verschillende benamingen van de schutterij; de ene keer wordt de schutterij genoemd als 'schutterij St. Joris' en andere keren als de 'schutterij van St. Joost en 't Hingen' of 'schutterij van Hingen en St. Joost'. Deze laatste twee benamingen zijn niet zo vreemd, want de gehuchten St. Joost en 't Hingen liggen slechts enkele honderden meters van elkaar verwijderd.

Opvallend zijn enkele artikelen uit de periode 1885-1887. In deze artikelen wordt alleen maar gesproken over de schutterij van St. Joost.

Zo lezen we dat bij de installatie van Burgemeester Jozef van de Venne op 7 januari 1885 als burgemeester van Maasbracht werd deelgenomen door o.a. de schutterijen van St. Joost en Kruchten.

Het feit dat hier de schutterij van St. Joost wordt genoemd, duidt er wellicht op dat de Gemeente Maasbracht schutterij St. Joris als een vereniging uit haar gemeente beschouwde. Immers de gemeentegrens tussen Maasbracht en Echt liep dwars door het gehucht St. Joost. 't Hingen was een gehucht dat viel onder de Gemeente Echt.

Interessant zijn ook de gegevens die we kunnen lezen in de NK van 12 oktober 1897 na afloop van het koningsvogelschieten van schutterij St. Joris. "Koning werd J. van Buggenum, maar het feest had nog een

Sjack Bakkes, secretaris van de in 1993 heropgerichte schutterij St. Joris-St. Joost, antwoordde: "We hebben het jaar 1934 gekozen omdat in dat jaar ons muziekkorps van start ging. Het muziekkorps bestaat nog steeds en toen wij enkele jaren geleden besloten om de schutterij nieuw leven in te blazen, hebben wij het oprichtingsjaar van het muziekkorps aangehouden".

Redenen te over dus om me te verdiepen in de historie van de schutterijen die te boek staan als schutterij of als Schuttersvereniging St. Joris uit St. Joost.

ducaton aan hem soude betaelt worden, geresolveert dat de voorgeschreven schutten sullen schieten den vogel soals sij van oudts gebruyckelyck gewoon sijn geweest ende in vall van eenige oppositie dat het magistraet daer voor sal intervenieren".

Schieten op de vogel

De volgende schuttersactiviteiten in St. Joost kunnen we lezen in o.a. de Maas- & Roerbode (MR), de Nieuwe Koerier (NK), het Venloosch Weekblad (VW) en het Echter Weekblad (EW).

andere betekenis want Ch. Baeten, van Hingen, had namelijk drie achtereenvolgende jaren de vogel afgeschoten en werd daarom tot keizer gekroond".

Op zondag 17 oktober 1897 hield de 'schutterij St. Joris te St. Joost' bij Jean van Buggenum een "Groot Prijsschieten". Geschoten werd om een ... rund.

Op 5 februari 1898 lezen we in de MR de volgende advertentie: "De jacht van St. Joost - Hingen, groot circa 500 hectaren, zal op Woensdag den 23 Februari des namiddags ten 2 uur publiek verpacht worden, bij J. van Buggenum, te St. Joost. Het Bestuur der Schutterij".

Het VW schreef op 13 augustus 1898: "Bij het Zondag gehouden schuttersconcoers te Eiland onder de Gemeente Stevensweert, werd de eerste prijs behaald door de schutterij van St. Joost Echt; 2e prijs door de jonge schutterij van Echt; 3e prijs door de schutterij van Maasbracht. Het eerekruis verwierf de heer Ch. Baeten van voornoemd gezelschap van St. Joost".

Tijdens het bondsschuttersfeest te Eiland-Stevensweert in 1900 werd de eerste prijs behaald door de schutterij van St. Joost bij Echt. Op 23 september 1900 weet J. Graus zich tot koning van schutterij St. Joris te schieten.

Verzoek om erkenning

Bij brief van 21 november 1900 richtten schutterijvoorzitter J.H. Maessen en zijn secretaris Jac Beulen een verzoek aan de Koningin om schutterij St. Joris uit St. Joost als vereniging te erkennen. Pikant detail van deze brief is dat de burgemeester van Echt in de kantlijn van dit verzoekschrift een explicatie gaf met de volgende woorden: "De bedoeling is om vergunning van Harer Majesteit te krijgen naar aanleiding van het Koninklijk besluit d.d. 12 Mei 1867 Staatsblad nr. 49. De Burgemeester van Echt, getekend L. Welters". De toevoeging in de kantlijn van Burgemeester Welters was ongetwijfeld goed bedoeld, maar had geen betrekking op het doel waarvoor de voorzitter en de secretaris van schutterij St. Joris het verzoekschrift indienden. Als doel van de schutterij hadden zij opgegeven: "schieten en gezellige bijeenkomsten".

Wellicht door de toevoeging van burgemeester Welters was de minister van Justitie dan ook van oordeel dat de woorden "schieten en gezellige bijeenkomsten" behoorden te worden vervangen door "schieten ten einde 's lands weerbaarheid te bevorderen". Overigens was de minister ook nog van oordeel dat de statuten van schutterij St. Joris "dienden te worden gezuiverd van taal fouten". Het ministerie geeft daarin echter niet het goede voorbeeld, want in de antwoordbrief is sprake van "Schuttersvereniging St. Joris te ... St. Joris". De brief kwam toch aan!

Het verzoek van schutterij St. Joris om als vereniging erkend te worden, was gelegen in de eis die de Schuttersbond voor Echt en omstreken stelde bij de aanmelding van een nieuwe schutterij.

Schutterij St. Joris blijft actief

Eerder las U dat schutterij St. Joris deelnam aan de installatieplechtigheid van de Maasbrachtse burgemeester en dat de reden lag in het feit dat deze schutterij gezien werd als een Maasbrachtse vereniging. Krantenartikelen laten ons zien dat de schutterij van St. Joost ook deelnam aan festiviteiten in de Gemeente Echt. In de NK van 1 febru-

ari 1901 staat te lezen: "Op den huwelijksdag onzer geëerbiedigde Koningin zal door de schutterijen van Peij en St. Joost eene parade worden gehouden, en deze dag verder feestelijk worden doorgebracht". Op 9 februari 1901 lezen we onder Echt: "Huwelijksfeest Koningin Wilhelmina en Hendrik van Meckelenburg-Schwerin. Van bijna alle woningen wapperde de vaderlandsche driekleur. De schutterijen van Peij en St. Joost, maakten met roffellende trom en ontplooid vaandel een uitstapje naar hier en keerden na eenige salvo's gelost te hebben weer in de beste orde terug".

In een aankondiging in de MR van 11 juli 1901 laat schutterij St. Joris weer van zich horen: "De schutterij St. Landricus te Echt en de schutterijen van Pey en Hingen - St. Joost zullen a.s. Zondag deelnemen aan het Bondsschuttersfeest te Dieteren".

Op Zondag 31 augustus 1902 organiseerde schutterij St. Joris van St. Joost-Hingen het zevende bondsschuttersfeest op het "daarvoor welingerichte en versierde feestplein" van de heer Ger. Ruiten. De ontvangst der deelnemende schutterijen had plaats van 1 tot 2 uur en de optocht om half drie.

Om half vier precies begon de schietwedstrijd en om vier uur de "personeelen prijskamp". Aan deze laatste wedstrijd kon iedereen deelnemen tegen betaling van 60 cents per lot. Elk lot gaf recht op drie schoten. Gedurende de korpswedstrijd was er een concert door de Toneelclub "Eensgezindheid". Het werd een zeer druk bezocht schuttersfeest.

Wanneer schutterij St. Hubertus-Peij een schuttersfeest organiseert op 27 augustus 1906 (b.g.v. haar 300-jarig bestaan), zien we de naam van schutterij St. Joris-Hingen ook bij de deelnemende schutterijen staan.

Einde van St. Joris-St. Joost

In een van de uitgaven van het EW uit 1908 lezen we dat schutterij St. Joris-St. Joost al enkele jaren rustende is.

Het te ruste gaan van schutterij St. Joris uit St. Joost-Hingen werd veroorzaakt door een breuk die plaatsvond binnen de vereniging na een conflict met de eigenaar van het schutterslokaal.

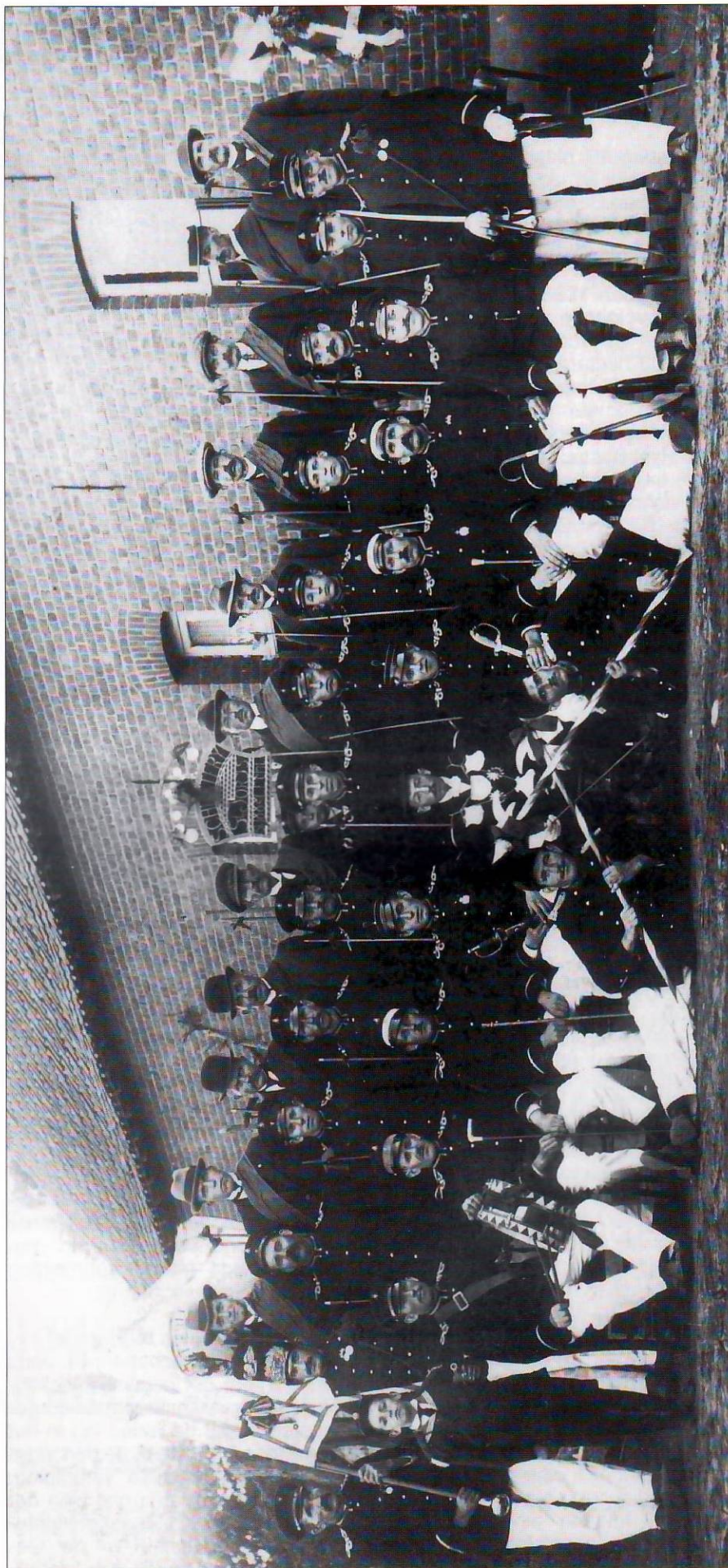
De leden uit St. Joost kwamen er niet meer toe om schutterij St. Joris-St. Joost nieuw leven in te blazen. De leden uit 't Hingen daarentegen zagen in de breuk een goede gelegenheid om een eigen schutterij op te richten. Aldus werd op 31 augustus 1908 schutterij Wilhelmina-Hingen opgericht.

Bovenstaande breuk is ook de reden geweest dat de zilveren platen, die geschonken waren door de leden uit 't Hingen, overgingen in het bezit van de nieuw opgerichte schutterij Wilhelmina-Hingen.

Schutterij Wilhelmina-Hingen

Jolles stelt onder Hingen: Schutterij Wilhelmina: "Achter dit "Schutterij Wilhelmina" verbergt zich een oud schuttersgilde gelijk uit het zilver blijkt; tenzij men de oudste stukken van elders zou hebben overgenomen. Hoe dat gilde heette, weet daar niemand meer".

In zijn opsomming van het zilver, zegt Jolles o.a. dat er zich in 't Hingen platen bevinden uit 1893 en 1894/95, beide schilden dragen het opschrift "St. Joost". Verder spreekt Jolles over een hartvormig schild "waarop niets dan IVB".

Schutterij St. Joris - St. Joost in 1923. Koning is Sef Smeets, vaandeldrager is Harie Dirks.

Aantekening WP: Met de letters "IVB" zal waarschijnlijk bedoeld zijn Jean van Buggenum (lokaalhouder van de schutterij te St. Joost in de negentiger jaren van de vorige eeuw, hij wordt ook genoemd als koning van de schutterij in 1897).

Heroprichting St. Joris

Op 1 september 1919 werd de Schuttersvereniging St. Joris opgericht volgens een schrijven aan de Koningin, gedateerd 28 oktober 1919 van de hand van Joannes Wilhelmus Halmans, voorzitter van het bestuur, onder overlegging van de statuten. Deze heropgerichte schutterij St. Joris was een voortzetting van de schuttersvereniging Sint Joris waarvoor in 1900 een verzoek was ingediend om als vereniging erkend te worden. Dit is ook op te maken uit de 'Staat der goederen overgenomen van de schuttersvereniging St. Joris te St. Joost bij de heroprichting op 1 september 1919'. Overgenomen werden een koningsvogel, een nieuw vaandel, een oud vaandel, een tamboerstaf, een trom met toebehoren, twee sappeursbijlen en een schild met medailles.

Het klinkt misschien vreemd, maar toch was de in 1919 opgerichte schutterij St. Joris niet de 'rechtsopvolger' van de eerder genoemde schutterij St. Joris die in 1901 als vereniging erkend werd. De reden hiervoor moeten wij zoeken in de toelichting die Burgemeester Welters schreef bij het verzoek in 1900. Welters deed het toen voorkomen alsof schutterij St. Joris een 'militaire' schutterij was, die ook de rechten zou moeten krijgen daaraan verbonden. Omdat de 'militaire' schutterijen officieel in 1907 waren opgeheven, kon dus de heropgerichte schutterij St. Joris in 1919 nooit de rechtsopvolger zijn van de schutterij St. Joris die in 1901 als vereniging werd erkend.

Als het bestuur van de nieuwe schutterij St. Joris in 1919 de statuten uit 1901 gebruikt in een verzoek om als vereniging erkend te worden, worden de Ministers van Justitie en Oorlog in verwarring gebracht. De minister van Justitie noch zijn ambtsgenoot van Oorlog hadden moeite met de statuten van de "Schuttersvereniging St. Joris" in 1919.

Schutterij St. Joris-St. Joost in 1995.

Wel schrijft laatstgenoemde dat het aanbeveling verdient om de doelstelling "het zich vrijwillig op de krijgsdienst voorbereiden" uit te breiden met "gelegenheid geven om het schieten met handvuurwapens te beoefenen volgens de daarop voor de Landmacht betrekking hebbende voorschriften". In dat geval kon de schutterij namelijk in aanmerking komen voor financiële, personele en materiële steun van Rijkswegen.

Het bestuur der schutterij heeft de suggestie van de minister van Oorlog opgevolgd in de definitieve versie van de statuten die in 1920 werden goedgekeurd. Secretaris noch penningmeester maken daarna in hun verslagen echter gewag van enigerlei rijkssteun.

Het is niet zo vreemd dat de Ministers van Justitie en Oorlog accoord gingen met de statuten van een vereniging die stelde dat haar doel was "het zich vrijwillig voorbereiden op de krijgsdienst", immers in de periode 1914-1940 was er (vooral in Limburg) een grote behoefte om de eigen haard te verdedigen. Vele afdelingen van de Vrijwillige Landstorm en Bijzonder Vrijwillige Landstorm was onze provincie toen rijk.

MAASBRACHT.

SCHUTTERSFEEST ST. JOOST.

Begunstigd door een prachtig zomerweertje hield de plaatselijke schutterij St. Joris te St. Joost verleden Zondag een groot schuttersconcours. Van helnde en verre was het volk toegestroomd, zoodat er op de Brachterzijde een nooit geziene drukte heerschte. De schutterij had ook gezorgd voor dansgelegenheden, hetgeen de toeloop nog vergrootte. Alles is in de beste orde verlopen en geen enkele wanklank heeft de feeststemming op St. Joost verstoord. De uitslag van het concours is als volgt: Schutterij Buggenum, eerste prijs; Schutterij Krawinkel-Geleen, tweede prijs; Schutterij Tegelen-helde, derde prijs; Schutterij Schilberg-Echt, vierde prijs.

Het erekruis kreeg H. van Neer te Pey-Echt. Personeel: 1 prijs W. Houben, te Stek-Echt; 2e prijs J. Graus, Schilberg-Echt.

NK 16-8-1929

Uit de veelsoortige gegevens (behaalde prijzen, inkomsten, uitgaven en ledenlijsten) die ons nog ter beschikking staan, blijkt dat schutterij St. Joris-St. Joost actief is geweest tot 1942.

Ook vonden we gegevens over het in 1934 opgerichte Trommelkorps.

Gedwongen einde

Op 4 september 1939 verordende de burgemeester van Echt, in opdracht van de minister van Justitie, dat de vuurwapens op 5 september daaraanvolgend tegen ontvangstbewijs ten gemeentehuize moesten

Vuurwapenwet 1919. Gemeente ECHT.
No. 144

ONTVANGBEWIJS VAN VUURWAPENEN OF MUNITIE.

De ondergeteekende *H. van Neer*
Veldw. te Echt

verklaart op *5 Sept* — 1939

ontvangen te hebben van *van Neer*
Heerstr. 49

de navolgende vuurwapenen / en munitie

1 schutterijboek cal. 12 Nr
2415 met een kistje patr. e.e.
1 schutterijboek cal. 12 Baumont

ECHT, *5 Sept* - 1939.

H. van Neer

worden ingeleverd. Aldus overhandigde H.J.H. van Neer toen aan de gemeenteveldwachter twee 'schutterijboeken' met toebehoren.

Daarmee kwam op 5 september 1939 een gedwongen einde aan de schietactiviteiten van schutterij St. Joris. Op 19 juni 1942 is de schutterij aanwezig bij het gouden bruidspaar Tholen-Cuypers en schenkt hen een cadeau ter waarde van f 25,-. Daarna vinden we geen vermeldingen meer van schutterij St. Joris-St. Joost, tot in 1993 de schutterij weer wordt opgericht.

Aanbeveling:

Verslagen van vergaderingen, kasboeken, ledenlijsten, etc. geven een goed beeld van een vereniging. Zij zijn ook van belang bij het bepalen waar de diverse leden van de schutterij woonden.

Aan de hand van de vele nog beschikbare bronnen, is het gerechtvaardigd te stellen dat de historie van de huidige schutterij St. Joris uit St. Joost in elk geval teruggaat tot 1753. Mogelijk dat dit artikel aanleiding zal zijn om naar verdere gegevens te zoeken die een oudere oprichtingsdatum van schutterij St. Joris uit St. Joost rechtvaardigen.

Overigens vind ik het vreemd dat Jolles schutterij St. Joris slechts terloops noemt, nota bene in de rubriek die handelt over schutterij Wilhelmina-Hingen Echt.

Wim Pijpers.

Aanbevolen literatuur:

1. Ad Welters: "De schutterijen in het algemeen en die van Echt in het bijzonder" in Publications LXI (1925) bldz 235-250, met name 249-250.
2. "Wilhelmina een Echte(r) schutterij", een uitgave van Schutterij, Fluiten Trommelkorps Wilhelmina-Echt b.g.v. de organisatie van het Zuid-Limburgs Federatiefeest 1994.
3. J.A. Jolles: "De schuttersgilden en schutterijen in Limburg. Overzicht van hetgeen bestaat", in: Publications tome LXXII (1936), bldz. 53.
4. Mr. G. Cabbolet "Schuttersvereniging St. Joris te St. Joost", in: 'Echter Landj', Tijdschrift en contactorgaan Heemkundekring 'Echter Landj', 9e jaargang nr. 35, oktober 1991.
5. N.J.A. Laugs. De oude schuttersgilden van Echt, in: Schutterskroniek uitgegeven b.g.v. het Zuid-Limburgs Federatiefeest 1981 in Koningsbosch.

Schoolkinderen krijgen les in een stukje volkscultuur. LESKIST 'SJÖTTERIE SJTANK SJTIEF'

Terwijl schuttersevenementen, zoals bondsfeesten, het OLS en het ZLF, steeds meer belangstelling krijgen, blijkt ook dat men in het algemeen de oorspronkelijke functie van schutterijen en de achtergronden van deze verenigingen niet of nauwelijks kent.

Zeer zeker de jeugd weet hierover niets of nauwelijks iets te vertellen.

Annie Schreuders-Derks heeft een leskist ontwikkeld over het schutterswezen. De basisscholen in Susteren zijn inmiddels aan de slag geweest en hebben op een speelse wijze kennisgemaakt met ontstaan en oorsprong van de schutterijen in Susteren.

Annie plaatst begrippen terug op de kinderen. Het begrip patroonheilige legt ze uit via de doopnaam van de kinderen. Via de doopnaam wordt de verjaardag van de heilige achterhaald en dus de naamdag van de schutterij. Ieder kind heeft zo zijn eigen patroonheilige.

Ook de personages die binnen de schutterij belangrijk zijn, passeren de revue: van tamboer tot koning, van geweerdrager tot officier. Ook de drumband en de muziekkorpsen die deel uitmaken van de huidige schutterijen zijn onderdeel van het lesprogramma. De lessen worden ondersteund met attributen, zoals uniformen, een marketenstermand en een koningsplaat.

Ook worden dia's en werkbladen gebruikt. Naast een korte beschrijving van het onderwerp staat er ook een opdracht vermeld. Zo kunnen de kinderen bijvoorbeeld hun eigen koningsplaat ontwerpen of wordt een meisje uit de klas precies volgens de normen uit het "Normenboekje" tot koningin gekleed. Normeringen zijn dan uitgelegd en worden visueel verduidelijkt. Dit tot groot plezier van de kinderen.

Omdat het een Limburgse aangelegenheid is, worden de lessen door Annie Schreuders in het dialect gegeven. De les duurt ongeveer twee uur en is door de veelzijdigheid en de scala van onderwerpen verre van saai.

Op deze wijze krijgen de kinderen inzicht in een stukje volkscultuur en raken zij meer betrokken tot de traditie rondom de schutterij uit hun woonomgeving.

Schutterij St. Nicolaas uit Susteren is in elk geval enthousiast over de wijze waarop Annie Schreuders te werk is gegaan.

De schooljeugd kon na afloop van de les op bezoek bij de schutterij en kreeg bovendien nog een kleine attentie.

Voorzitter Filott: "Gelet op het aantal kinderen, dat met hun ouders naar de schutterswei is gekomen, kunnen we zonder meer stellen dat Annie Schreuders haar doel bereikt

heeft. Het zal straks een grote steun voor ons zijn, bij een volgende ledenwerving.

En via de kinderen zullen ook ouderen makkelijker bereikbaar zijn."

Annie Schreuders-Derks zal tijdens de 4e Schuttersdag op 11 januari a.s. kort ingaan op haar ervaringen en haar methode hoe zij het begrip schutterscultuur bij de schooljeugd heeft overgebracht. Na afloop van de schuttersdag zal zij gaarne vragen beantwoorden en informatie verstrekken.

Informatie wordt ook gegeven via tel. 046 - 4493339.

Cor Voorter.

Annie Schreuders-Derks uit Susteren runt een volkskundig educatie bureau onder de naam "NOSTALNU".

Door middel van lezingen, tentoonstellingen en dia-presentaties worden onderwerpen uit de volkscultuur deskundig door NOSTALNU belicht.

In haar eigen museum geeft Annie Schreuders via rondleidingen aan kleine groepen tekst en uitleg. De levensloop van de mens belicht zij aan de hand van gebruiksvoorwerpen door de tijden heen.

Over het hoe en waarom van tradities en gebruiken en wat voor een rol die vroeger speelden en nu nog spelen.

De volkscultuur is niet alleen maar oud, antiek en van vroeger, maar kent nog steeds een eigen uitvoering.

Wie informatie wil kan contact opnemen met: NOSTALNU, Op de Pas 6, 6114 RA Susteren. Telefoonnummer: 046 - 4493339.

Foto: Peter Schuttelaar Stein

De donkere dagen voor Kerst brengen voor de schutterswereld een lichtpuntje..

Cultuur en milieu gaan vaak niet hand-in-hand. Dat is jammer, maar wel realiteit. Zeker in de schutterswereld. Voor "eine echte sjöt" onbegrijpelijk. Voor de overheid overduidelijk.

En wie wordt hier nu de dupe van?

Niemand, want het alternatief is er:

* de KOGELVANGER.*

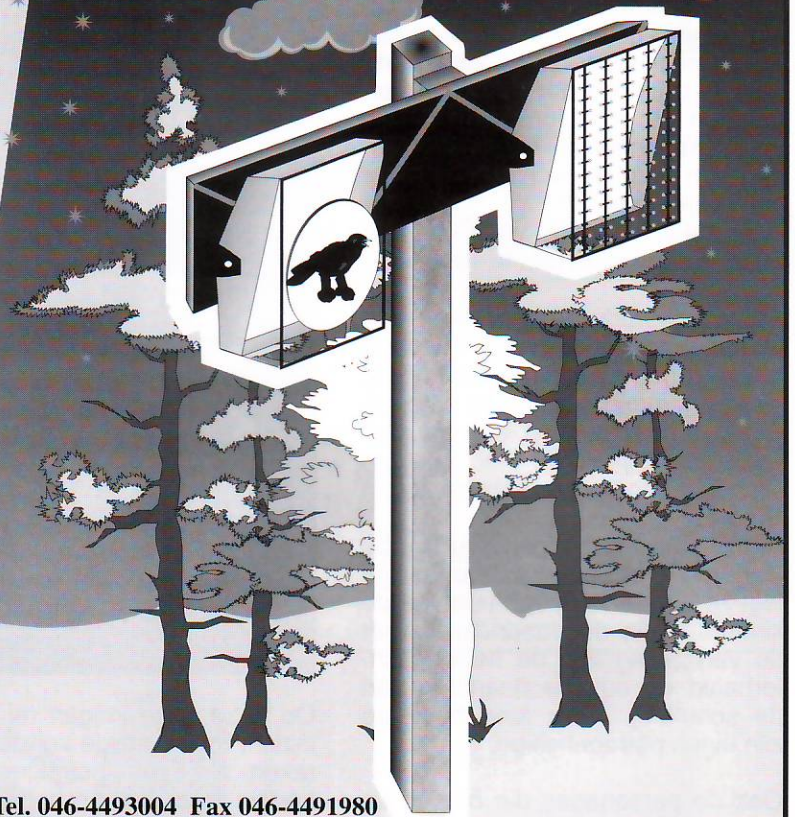
Steeds meer schutterijen zijn het met ons eens en kiezen voor deze oplossing, die ook in de toekomst ervoor zorgt dat velen kunnen blijven genieten van een belangrijk en kleurrijk cultuurgoed binnen onze bourgondische contreien. En daarvoor maken ook wij ons sterk. Wij hebben voor schutterijen vele pasklare oplossingen, maar samen bepalen wij wat noodzakelijk is. Samen komen we tot een oplossing!!

Informeer naar de vele mogelijkheden:

SWENTIBOLD bv
plaatbewerkingsbedrijf

Maaseikerweg 5 6114 JN Susteren Tel. 046-4493004 Fax 046-4491980

METAALDETECTORS

BEL UW DEALER: MUNSTER DETECTORS
TEL. (0492) 54 47 82

SILVER SABRE II

DE NR. 1 VOOR PROFESSIONEEL GEBRUIK

- De geschiktste detector voor schutterijen om kogels eenvoudig mee op te sporen
- Wordt geleverd met dichte 21 cm wide scan zoekschijf, dus geen grondproblemen.
- Uitstekend dieptebereik!
- IJzer eenvoudig uit te schakelen
- Eenvoudig te bedienen en licht van gewicht
- 2 Jaar garantie met uitstekende service
- Zachte prijs: f 999,- incl. B.T.W.

IMPORTEUR DETECT ENSCHEDE (053) 430 05 12

C. VANGOMPEL N.V.
METAALBEWERKING

ERKEND WAPENMAKER

ALLE HERSTELLINGEN.
VERVAARDIGEN VAN BUKSEN
KALIBER 12 EN 16 MET
VERNIEUWD GREND- EN
AFTREKSYSTEEM.

Boshoekstraat 26 - B-3665 AS
Telefoon: 09-32-89-658174
Telefax: 09-32-89-659353

NIEUWE REGELGEVING NOOPT TOT ACTIE

De informatiedag over milieuwetgeving te Venray

De informatieve dag over de nieuwe milieuwetten en -regels laat slechts ruimte voor één conclusie: ingrijpende gebeurtenissen spelen zich af. Voor de schutterijen zou het raadzaam zijn niet af te wachten, maar actief aan nieuwe mogelijkheden te werken.

Het traditionele schieten

Sinds de schutters de zware buks hanteren, wordt het schieten gekenmerkt door met het geweer liggend op de oplegpaal te zoeken naar het doel op een ca. 13 meter hoge paal. Het doel kan de koningsvogel zijn of de boelen. Met name bij het schieten op de bolletjes is het schieten tegen de vrije lucht typerend. De lucht verandert namelijk telkens. Ze kan stralend helder blauw zijn, maar ook alle tinten grijs, omdat ze regen met zich meevoert. Het ene moment kunnen witte schapjeswolken het decor vormen, even later kan de wind aan de koorden trekken waarmee de schiethark is gespannen en moet de schutter het geduld opbrengen te wachten met schieten totdat hij zeker is het bolletje te treffen. En dan hebben we het nog niet over de telkens veranderende lichtinval. De zon trekt van oost naar west en dat geeft telkens andere effecten. De zon kan van hoog aan de hemel

of van laag achter de horizon schijnen en het licht kan variëren van flets tot fel. Ook dient de schutter rekening te houden met de schaduw, die de zon kan werpen op een bolletje. Het zou niet de eerste keer zijn dat er mis geschoten wordt omdat de boel door de schaduw eens zo lang lijkt. Tot slot doet de schemering ook nog een duit in het zakje als het erom gaat het schieten tegen de vrije lucht zeer afwisselend te maken. Tot zover het schieten, zoals de meeste schutterijen dit tot op heden kennen en de motivatie om te pogen dit zo mogelijk in stand te houden.

Er staan namelijk veranderingen op stapel. Er wordt een nieuwe milieuregeling van kracht, die de schutterijen voorschrijft dat de loodbelasting in de bodem sterk verminderd moet worden. Deze regelgeving wordt ingevoerd met ingang van 1 januari 1998. Een aantal sprekers op de Milieudag liet vanuit diverse invalshoeken hun licht schijnen over deze problematiek.

St. Jan Venray

Voorzitter J. Krijnen en dhr. R. Rats van schutterij 't Zandakker Gilde St. Jan Venray gaven de redenen aan waarom er tot deze dag besloten was. Naar aanleiding van de richtlijnen van het Ministerie van VROM zou een aantal schutterijen in de

problemen komen, waaronder St. Jan Venray. Venray was een geschikte plaats om een dergelijke infodag te houden omdat het in het stadje de schutterij St. Jan herbergt, aangesloten bij de Limburgse Federatie en tevens het gilde St. Anna van de Noord-Brabantse Federatie.

O.L.S.-Federatie

De Oud-Limburgse Schuttersfederatie gaf bij monde van president L. Stals ter overweging, dat bij het niet meer richten tegen de natuurlijke lucht een groot deel van de beleving wegvalt, zoals in het begin van dit artikel geschetst is. Dus, de belangrijkste insteek van de Federatie blijft om de mogelijkheden te behouden om tegen de vrije lucht te schieten. Bovendien zou een OLS-organisator voor onoverkomelijke financiële problemen gesteld worden om voor veertig kogelvangers te moeten zorgen. Desalniettemin kan noch de Federatie, kunnen noch de schutterijen het zich permitteren om achterover te leunen en te blijven wachten op de dingen die komen gaan. Dat zou funest zijn.

Lood

De schutterijen in Brabant, Limburg en Gelderland schieten met lood. In Europees en nationaal verband is men het erover eens dat lood een giftige stof is. Via regelgeving wordt bewerkstelligd dat bij alle verspreiders het gebruik van lood wordt verboden of teruggedrongen. Niet alleen bij de schutters. De kleiduienschietbanen moeten worden gesaneerd, bij de overige schietsporten moet het lood worden teruggewonnen en bij de jacht is de loden hagel verboden. Ook staan er maatregelen aan te komen voor het gebruik van lood bij de visserij.

Provincie Limburg

Vervolgens was de Provincie aan het woord, bij monde van drs. C. de Waal. Hij wees op het grote belang van de schutterijen voor de gemeenschapszin, solidariteit en samenwerking. Uiteraard erkende hij dat deze verenigingen de Provincie aan het hart gaan, maar het is des te belangrijker om dit ook op dergelijke manifestaties als de milieudag in Venray te horen. Hij besloot zijn betoog met de woorden: "Het schutterswezen heeft voor hetere vuren gestaan!"

Aandachtige toehoorders tijdens de informatiedag milieuwetgeving voor het Limburgse Schutterswezen.

Studie Centrum Milieu-onderzoek van TNO

De ambtenaar drs. A. Leget heeft zich op tal van wijzen beziggehouden met de loodproblematiek. Toen minister Alders de toezegging had gedaan dat het traditionele schieten voortgang moest kunnen hebben, mits de loodemissie naar het milieu zoveel mogelijk beperkt zou worden, was het onder meer Legets taak om oplossingen te bedenken en ze uit te proberen en te testen.

Om het lood terug te vinden werden proeven gedaan met metaaldetectoren. 90% Terugvinden wordt acceptabel geacht. In weiland of akkerland konden de kogels worden teruggevonden, in bosgronden was de detector niet goed bruikbaar terwijl de mogelijkheid van het opsporen natuurlijk volledig vervalt als de kogels in moeras of water terecht komen.

Als er geen geschikt schootsveld voorhanden is of als er binnen de bebouwde kom geschoten wordt, dan kan slechts de kogelvanger er voor zorgen dat de veiligheid gewaarborgd wordt en voorkomen dat lood in het milieu komt. Ook daar zijn tal van proeven mee gedaan, zodat in Venray een kogelvanger gepresenteerd kon worden, die aan alle veiligheidseisen voldeed, maar daar komen we nog op terug.

Op grond van de bevindingen van de diverse proeven heeft het Ministerie van VROM een circulaire doen uitgaan naar de gemeenten. De circulaire bevat adviezen voor de ambtenaren, die de vergunningen verlenen. Hoewel de circulaire niet bindend is, dient de vergunningverlener goede argumenten aan te dragen wil hij hiervan afwijken. Op grond van geconstateerde onvolkomenheden zal de circulaire in 1997 aangepast worden. Eenieder die daartoe een zinvolle bijdrage kan leveren, wordt verzocht te reageren, bij:

Ministerie van VROM

DGM/SVS/S

T.a.v. drs. F.O. Dorgelo /IPC 655

Rijnstraat 8

2515 XP 's-Gravenhage

Regionale Inspectie Milieuhygiëne Limburg

De tweede ambtenaar in de rij was ing. P. Spreuwenberg. Hij hield zijn betoog over het hoe en waarom van de milieuwetgeving. Dat lood een giftige stof is, is nagenoeg bekend. Met name met het oog op de bodemgesteldheid over 200 à 300 jaar dient zo min mogelijk lood in

de bodem te komen. Er zijn talloze maatregelen getroffen om dit tegen te gaan, bijvoorbeeld bij verpakkingen, gebruiksartikelen, verf en bij loodverbruikers als de schiet-sport, het kleiduvenschieten en de jacht. Noch visserij, noch folkloristisch schieten kunnen wat dit betreft gevrijwaard blijven van bindende regels.

De afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State gaf door haar uitspraken in afzonderlijke geschillen met enkele schutterijen blijk ervan, dat lood in de bodem nauwelijks getolereerd zou worden. De Raad van State neemt het als het ware op voor het milieu.

Spreuwenberg ziet geen heil in het onderzoek van Witteveen & Bos, naar de uitwerking van het lood in de bodem. Hij adviseert derhalve in plaats daarvan om verder te gaan met proeven, die ertoe kunnen leiden dat er een ander materiaal voor de kogel gevonden wordt. Een plastic kogel zou een oplossing kunnen zijn, maar een dergelijke oplossing brengt met zich mee dat alle lopen van de circa 600 in gebruik zijnde geweren vervangen dienen te worden. Dergelijke kogels zouden dan in grote hoeveelheden vervaardigd worden en apart verkocht. Het in eigen beheer als een alchemist kogels gieten, passend bij de eigen kogeltang, hulzen en loop zou dan tot het verleden behoren. Weer een stukje mystiek dat verloren zou gaan.

Ambtenaren

Het beeld bij de schutters van de rijksambtenaar, die ons het schieten wil beletten moet acuut herzien worden. Ondanks hun ingrijpende maatregelen, waarvoor de beslissingen overigens op het politieke vlak genomen worden, krijgen we een beeld van mensen die interesse tonen voor de problematiek en die zich in de loop der jaren een beeld hebben gevormd van het schutterswezen. Zij kennen uit ervaring de schutterijen in Gelderland, Brabant en Limburg en weten hoe verschillend deze schieten. Als men vervolgens sinds tien jaar proeven met schieten doet, krijgt men ongetwijfeld enig inzicht in de materie.

Witteveen & Bos

Ir. J. Spaans voerde het woord namens het raadgevende ingenieursbureau, dat zich verdiepte in de effecten op het milieu van de loden kogels.

De uitkomsten van dit onderzoek genieten reeds grote bekendheid binnen schutterskringen.

Zo weten we dat de loden proppen slechts in minieme mate de giftige loodverbindingen aangaan, slechts in enkele millimeters rondom de kogel. De kogel blijft daarom gaaf in akkerland en weiland, waardoor de effecten op planten, dieren en mensen nauwelijks te verwachten zijn. Er is dus beslist geen acuut risico, terwijl er op den duur -over jaren- enige loodbelasting optreedt.

Bureau Tonnaer "Opleiding & Advisering"

Onder het motto "Opschieten of afschieten" presenteerde dr. Tonnaer zijn verhaal over de vergunningsprocedure. De circulaire van het Ministerie van VROM is uitgekomen. Bij de schutterijen die niet voldoen aan de eisen in die circulaire, zullen op termijn maatregelen moeten worden genomen.

Dat houdt in dat er iets zal gaan gebeuren bij schootsvelden:

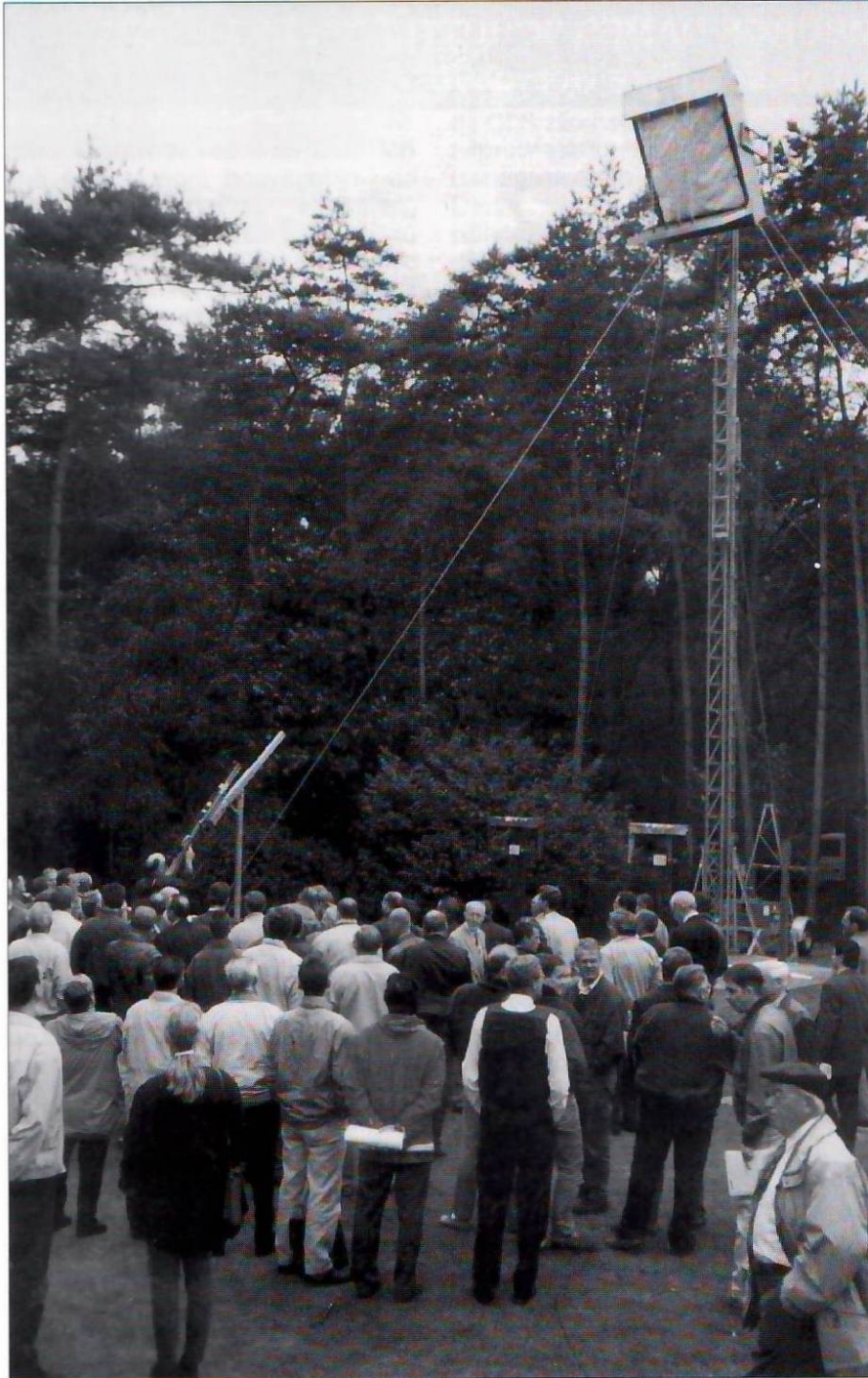
- 1) Die niet overzichtelijk zijn (niet veilig)
- 2) Waarin gelegen is: water (waterwingebied), moeras of bos (milieu: loden kogels kunnen er niet in worden teruggevonden).

Geeft dit aanleiding om een kogelvanger te plaatsen dan stuit men vervolgens op de volgende problemen:

- 1) Schietlawaai / Geluid (zowel het schieten zelf als de inslag die de kogel doet in de kogelvanger)
- 2) Aantasting natuurwaarden (een blijvende schietinrichting is geen aanwinst voor het landschap).

De Dyneema-vezel van DSM

DSM voert reeds sinds een aantal jaren proeven uit met het Dyneema-doek. In april 1992 was het vogelschieten te Sittard decor van een proef (zie L.S. 15; juni 1992, p. 14-15). Dyneema is een ijzersterke en lichte vezel. Ir Van Gorp van DSM toonde enkele toepassingen, onder meer in kogelvrije vesten en de deuren van gepantserde voertuigen. In de kogelvanger dient het doek om de kogel te stoppen. Het doek verzwakt echter als veel kogels op dezelfde plaats inslaan en het moet op den duur vervangen worden. Met de firma Swentibold zijn proeven genomen om het verzwakken zoveel mogelijk tegen te gaan, hetgeen resulteert in de hierna beschreven kogelvanger.

De kogelvanger van de firma Swentibold met het Dyneema-doek van DSM, trok veel aandacht na afloop van de diverse toespraken.

Kogelvanger in de praktijk

De firma Swentibold presenteerde een door het Ministerie van Defensie -voor wat betreft de veiligheids-eisen- goedgekeurde kogelvanger. Een stalen bak bovenop een lier, die kosten vertegenwoordigt van rond de fl. 2200,-. De bak op zich kost fl. 5000,- en is van roestvrij staal. In de bak hangt het Dyneema-doek en schuin daarvoor is een voordoek gespannen, dat tot doel heeft het Dyneema-doek te ontzien. Om het kostenplaatje te completeren: het Dyneema-doek kost

fl. 120,- per m². terwijl het voor-doek fl. 10,- bedraagt. Geadviseerd wordt het voordoek te vervangen nadat een hark is leeggeschoten. Dat heeft twee voordelen. Het Dyneema-doek heeft nauwelijks te lijden en kan lang meegaan en de schutter onder de buks heeft amper last van de zwarte kruitsporen op het doek, die hem het zuivere zicht op het bolletje beletten. Het is toegestaan tal van werkzaamheden aan de kogelvanger uit oogpunt van kostenbesparing in eigen beheer te doen.

De Regionale Milieu-inspectie zal de afzonderlijke kogelvangers vervolgens keuren of deze voldoen aan de veiligheidsnormen.

Schieten op de kogelvanger

Om te schieten op een kogelvanger wordt de buks vastgezet in een af-fuit, zodat schieten buiten de bak onmogelijk wordt. Dit ontnemt een groot deel van het vrij bewegen onder de buks om te gaan staan op de manier waarop je optimaal je schot kunt lossen. Dit is een bezwaar voor de schutters.

Echter veel ernstiger van aard, met name voor de vergunningverleners zijn de enorme harde knallen, die de inslag van de kogel in het Dyneema-doek veroorzaakt. De knal kaatst zeer hard terug en overschrijdt m.i. in de meeste gevallen de toelaatbare geluidswaardes, die bij het schieten gehanteerd worden. Dat houdt dus in dat bij plaatsing van een dergelijke kogelvanger er nog diverse geluidwerende maatregelen genomen dienen te worden.

Tot besluit

Diverse personen, van politici tot ambtenaren en juridische adviseurs hebben hun zegje gedaan op deze Milieudag in Venray. Van diverse zijden is steun toegezegd om de problematiek te tackelen. Algemeen wordt erkend dat de schutterrijen onderdeel zijn van een waardevol cultuurgooed. Maar talloze schutterrijen kampen met problemen van diverse aard, zoals een oprukkende bebouwing, problemen in het schootsveld met het terugzoeken van kogels, geen overzicht over het schootsveld, weinig verdraagzame burens of te fanatieke milieuverenigingen. Derhalve is het nog maar de vraag of elke schutterrij afzonderlijk een vergunning erdoor weet te slepen, die hen toestaat op een verantwoorde wijze te kunnen blijven schieten. Uit de Milieudag in Venray is evenwel duidelijk geworden dat er geen tijd te verliezen is. Er wordt actie ondernomen van rijksweg en de meest wenselijke situatie is dat de schutters ook aan bal blijven. Dat houdt in dat er actief aan dit veranderingsproces moet worden deelgenomen, wil men niet buitenspel komen te staan, in zoverre, dat men lijdzaam moet aanvaarden, wat opgelegd wordt. Nee, getracht moet worden door actieve deelname 't hoogst mogelijke uit de compromissituatie te slepen.

Drs. Luc Wolters

EEN JAAR LIMBURGS DAMES SCHUTTERSFEEST – Een persoonlijke weergave –

Nunhem, zondag 10 oktober 1995. Onder het stofzuigen rinkelt de telefoon. Een opgewonden bestuurslid Truus Bongaerts aan de lijn. "Ik moest je gewoon even bellen. Ik houd het niet langer uit. Haelen is nog met Koningsbosch over in de finale van het LDS. De spanning is te snijden. Ik bel je straks wel terug." En daarna duurt een minuut wel een kwartier. Zou het St. Agatha dan toch lukken? Van stofzuigen komt niet veel meer terecht. Mijn gedachten zijn in Roermond. Een hele tijd later rinkelt opnieuw de telefoon. Een juichende Truus: "We hebben hem!". In mijn hart wil ik het liefst gelijk in de auto springen en naar Roermond rijden. Maar ik besef pijnlijk dat dit niet kan. Ik kan mijn echtgenote, bedlegerig invalide geworden na een simpele kijkoperatie zes jaar geleden, niet zo maar alleen laten. Na een ingehouden vloek en een traan, vervolg ik zonder al te veel enthousiasme mijn huishoudelijke bezigheden. Later op die middag, de dames zijn inmiddels glorieus in Haelen ingehaald door de harmonie en het gemeentebestuur, kan ik gelukkig toch even naar het clublokaal gaan.

Vrijdag 3 november: een feestelijke receptie en een terechte huldiging van de winnaressen Mia Baetsen, Francis Kersten en Helmie Kanders met hun record van 117 schoten elk.

Vrijdag 17 november: Tijdens de presentatie van de videofilm "Limburgse schutterijen" in het Gouvernementsgebouw te Maastricht, sterft toch nog onverwacht mijn vader. Hij was zo'n 50 jaar lid van schutterij St. Agatha en o.a. erevoorzitter van de Midden-Limburgse SchuttersBond. Zijn begrafenis is met zoveel geüniformeerde schuttersvrienden een zeer indrukwekkende gebeurtenis. Mijn moeder, die - eerlijk is eerlijk - niet veel op heeft met de schutterij, vindt troost in de gedachte dat hij zo enthousiast was over het winnen van het LDS. Ondanks zijn verslechterde gezondheid had hij een dag na onze zege al uitgemeten waar wij het feest in 1996 zouden kunnen organiseren. Over het bezoek dat de drie winnaressen hem in vol ornaat in tenue en met medailles en beker thuisbrachten, is mijn moeder

nou nog steeds zeer onder de indruk. "Wat heeft hij daarvan genoten!".

Maar het leven gaat verder. Op 28 november vindt het eerste gesprek plaats met de voorzitter van onze 'Vrienden van St. Agathacub' over de samenstelling van een organisatiecomité LDS-1996. De eerste vergadering van het comité vindt plaats op 7 december. Nog vele vergaderingen zullen volgen ...

Het organisatiecomité, onder voorzitterschap van Burgemeester Jos Heymans, kiest als uitgangspunt een mooi verzorgd LDS. De promotie van het gehele LDS als schuttersgebeuren krijgt daarbij een hogere prioriteit dan het financiële gewin. En in die opzet slagen we volledig.

Kranten en weekbladen schenken ruime aandacht aan het LDS-1996. Een tip: U moet zelf tijdig kant en klare artikelen, liefst met foto erbij, aanleveren. Zij komen U daar echt niet om vragen. Probeer bovendien iets "nieuws" of opmerkelijks in het artikel te vermelden. Met name kranten besteden weinig tot geen aandacht aan standaard evenementen. Voor het LDS-1996 golden als "nieuws" het eerste lustrum van het LDS en de aanwezigheid van de gouverneurs uit de beide Limburgen.

Het LDS weekend in Haelen werd op vrijdagavond ingezet met een geslaagde Limburgse artiestenavond. Op zaterdag was er een schietwedstrijd voor colleges van Burgemeester en Wethouders. 's Avonds verzorgden wij in de parochiekerk een stijlvolle H. Mis met eigen teksten en muziek door de drumband.

Het eerste lustrum van het Limburgs Dames Schuttersfeest ging van start op een koude zondag; 22 september 1996. Mevrouw Hilde Houben-Bertrand, Gouverneur van Belgisch-Limburg, vroeg zich -in mijn ogen terecht- af, of het schieten op het Oud-Limburgs Schuttersfeest wel opengesteld moet worden voor de dames. De Gouverneur was zeer onder de indruk geraakt van het enthousiasme bij de schutterijen voor het LDS.

Als promotor van het LDS vind ik dit schuttersfeest nog steeds een prima alternatief voor het 'mannen-OLS'. Het is simpelweg de vraag of je die traditie ja dan nee in stand wilt houden.

Van discriminatie van vrouwen is daarbij in de verste verte geen sprake. Integendeel. Wat is nou mooier dan dat man en vrouw samen gezellig lid zijn van één en dezelfde vereniging!

Bloemen voor de winnaressen van de 2de prijs.

Het LDS mocht zich verder verheugen in een brede belangstelling. Zo gaven ook kamerlid Frans Wolters en Europarlementariër mevrouw Ria Oomen (beiden geabonneerd op dit Tijdschrift) acte de présence. Dat ook het LDS in zijn korte bestaan al in de richting van traditie gaat, bewijst wel de deelname van maar liefst 48 schutterijen aan de optocht. Aan de schietwedstrijden werd in totaal met maar liefst 165 drietallen (afkomstig van 68 schutterijen) begonnen. Na de eerste dag bleven er hiervan nog 43 drietallen (afkomstig van 30 schutterijen) over. De titel van 'Koningin der beide Limburgen' ging dit jaar naar Annet Jongepier van de Garde des Tireurs du Quartier 28 uit de Heeg-Maastricht.

Op zaterdag 28 september bleken de Belgische dames veel te sterk voor hun Nederlands-Limburgse schutsters. Hoewel de beginstand 7 Belgisch-Limburgse tegen 23 Nederlands-Limburgse drietallen luidde, waren de rollen na 8 kavelrondes al helemaal omgedraaid: 5 Belgisch-Limburgse tegen 3 Nederlands-Limburgse drietallen.

De drietallen van de schutterijen St.-Urbanus-Maasniel en Oranje Nassau-Roermond, beiden reeds eerder winnaar van het LDS, vielen overigens af doordat ze een verkeerd punt afschoten. Dus toch wel degelijk last van zenuwen?

Aan het eind van de dag luidde de stand/uitslag als volgt:

10. St.-Joris-Kaulille
9. Oranje Nassau-Roermond
8. Prins Hendrik-St.-Odiliënberg
7. Prins Hendrik-St.-Odiliënberg
6. St.-Martinus-Horn
5. St.-Hubertus-Manestraat
4. St.-Lambertus-Molenbeersel

Vol goede moed namen op zondag 29 september plaats onder de buks voor de finale de drietallen van de schutterijen St.-Martinus-Kessenich, St.-Martinus-Niel bij As en St.-Laurentius-Bocholt.

Vanwege de sterke wind, werd verwacht dat de winnaar snel bekend zou zijn. Maar helaas, na enkele schoten moest het schieten om een andere reden worden gestaakt. De reden was dat ons lid Jo Coenen ter plekke bezweken was aan een hartstilstand. Het verdere schieten werd op die dag uiteraard gestaakt. De publiciteit de dag daaropvolgend hadden wij natuurlijk ook liever wat anders gezien.

Ook voor Jo's echtgenote en familie geldt echter als schrale troost, dat Jo dit feest, waar hij zo vol van was, nog heeft mogen meemaken. Jo's woorden: "Burgemeester, wat is het toch een geweldig feest", zijn karakteristiek voor dit in alle opzichten zo goed geslaagd LDS-1996.

Op zondagmorgen 20 oktober traden de drie overgebleven drietallen om 11.00 uur opnieuw aan voor de beslissende finale. Voor schutterij St.-Martinus-Kessenich, vorig jaar 5e, ging het al direkt bij het 4e schot mis. Niettemin, alweer twee plaatsen dicht bij de zege dan vorig jaar en dus een prima prestatie. Een half uurtje later miste Helena Van de Wal van schutterij St.-Martinus uit Niel bij As bij haar 106e schot. Toen barstte het gejuich bij St.-Laurentius-Bocholt los. Voor de dames van Bocholt een prachtige prestatie bij hun eerste deelname aan een LDS. Voor schutterij St.-Martinus uit Niel bij As helaas opnieuw - na Roermond 2 jaar geleden - slechts de ondankbare tweede plaats. Persoonlijk had ik hen de overwinning zo graag gegund als dank voor met name de grote inzet van voorzitter René Maessen voor de promotie van het LDS vanaf het allereerste moment.

Uitslagen:

1. Drietal Schutterij St.-Laurentius-Bocholt; bestaande uit Meyssen Nancy (16), Merckelbagh Hetty (51) en Ketelbuters Nicole (36).
2. Drietal Schutterij St.-Martinus-Niel bij As; bestaande uit Schouteten Martha (41), Schreurs Emma (47) en Van de Wal Helena (57).
3. Drietal Schutterij St.-Martinus-Kessenich; bestaande uit Willen Elza (44), Martens Magda (48) en Declerck Ingrid (32).

Schutterij St.-Laurentius-Bocholt van harte proficiat met jullie overwinning en veel succes bij de organisatie van het 6e LDS in 1997. Ik zal daarbij vanwege mijn gezinssituatie helaas niet meer betrokken of aanwezig kunnen zijn. Ik heb er echter alle vertrouwen in dat "mijn" Limburgs Dames Schuttersfeest ook zonder mijn noodgedwongen afwezigheid alleen maar een verdere bloei en groei zal kennen.

Het bestuur van de inmiddels notarieel ingeschreven Stichting Limburgs Dames Schuttersfeest zal daarbij zeker een positieve rol kunnen spelen.

Jan Hendrix, Secretaris schutterij St.-Agatha-Haalen.

KOPSTUKKEN IX: BÈR VAN HOEF

“Ik moet zeggen dat de schutterijen zich muzikaal geweldig goed ontwikkeld hebben in Limburg.”

Bèr - Peter Johannes Hubertus - van Hoef werd geboren op 27 mei 1933. Na twee jaar dag-L.T.S., in 1948 begonnen als timmerman. Daarna twee jaar Avondschool Bouwkunde. Aansluitend cursus V.M.T.O. (Voorbereidend Middelbaar Technisch Onderwijs). Verdere carrière “in de bouw”. Broer stapt uit Gemeenteraad Weert. Bèr neemt zijn plaats in als kandidaat voor Leuken.

Eerste kennismaking schuttersleven.

De eerste kennismaking met een schutterij werd letterlijk met de paplepel ingegeven: vader van Hoef was drapeau-drager en buksmeester van St. Job te Leuken. Thuis werden er steeds gesprekken gevoerd over de vereniging.

De schietboom stond direct in de buurt, “beej Winkelkes-Joeep”.

In de oorlog bracht vader de buks, die in een bakfiets op stro gelegd was, naar het Gemeentehuis. Ze moest ingeleverd worden op last van de Duitse bezetter. Verder dan het gemeentehuis is ze de hele oorlog niet geweest. Bij de bevrijding in 1945 kon ze daar ook weer worden afgehaald.

Schutterij St. Job-Leuken tijdens de optocht van het OLS-1948 in Wessum. Voorop tambour-maitre Bèr van Hoef.

De originele foto is zwaar beschadigd, maar vanwege de grote historische waarde plaatsen we de foto toch.

Schutters-carrière

1945, bij heroprichting St Job, aangesteld als “Bode”: briefjes rondbrengen voor vergaderingen e.d.

1946. Bij oprichting fluitcorps meteen lid daarvan geworden.

1948. Tamboer-maitre. “Dat trok mij geweldig”. In die hoedanigheid aan het Bestuur toegevoegd.

1952. Tot voorzitter gekozen.

1953-55. Militaire Dienst. Andere voorzitter.

1955. Bij terugkomst uit militaire dienst lag een brief op hem te wachten: “We hebben je op de Algemene Vergadering benoemd tot voorzitter.”

Dan hebt U dus onlangs Uw 40-jarig voorzittersschap gevierd.

Dat is nu gebeurd, in 1996, samen met het 50-jarig bestaan van de vereniging, waarvan ik dus ook 50 jaar lid ben.

U bent altijd zeer geïnteresseerd geweest in het muzikale aspect van het schutterswezen en dat bent U nog steeds. Vertelt U daar eens wat meer over.

In 1961 had de oprichting plaats van de Limburgse Bond van Tamboerkorpsen, de L.B.T., onder auspiciën van de Limburgse Muziekbond. Daar ben ik direct bij de eerste vergadering naar toe gegaan en er met St.Job lid van geworden. Men had een voorlopig bestuur. In 1966 kwam er een indeling in districten. Elk district moest een voorzitter benoemen die automatisch in het Hoofdbestuur van de L.B.T. zitting zou krijgen. Men wees mij daarvoor aan. Ik ben 25 jaar districtsvoorzitter en vice-voorzitter van de L.B.T. geweest.

In 1967 ben ik voorzitter van de schuttersbond E.M.M. geworden.

In 1991 volgde mijn benoeming tot voorzitter van de L.B.T.

De Schuttersbond E.M.M.

Even terug in de tijd. In 1956 ben ik in het bestuur gekomen van de Kantonale Schuttersbond Weert e.o. “Eendracht Maakt Macht”, zoals het voluit heet. Als secretaris. Dat heb ik ongeveer zeven jaar gedaan. Daarna ben ik twee jaar gewoon bestuurslid geweest. In 1967 werd ik, zoals gezegd, voorzitter van onze Bond. Mijn functie van Bondssecretaris hield ook in, dat ik als afgevaardigde de vergaderingen van O.L.S-federatie bijwoonde.

De drumband van schutterij St. Job-Leuken tijdens het Wereld Muziek Concours 1966 in Kerkrade.

Die had toen een heel andere samenstelling: acht Bonden. Van elke Bond één bestuurslid in het Federatiebestuur. Bij de Algemene Vergadering kwamen daar per Bond nog twee personen bij.

Dus in totaal drie afgevaardigden per Bond. Dat lijkt mij een redelijke verdeelsleutel.

Integendeel. Een en ander betekende namelijk: drie stemmen per Bond. En daar zat de pijn. Een kleine Bond van bijvoorbeeld zeven schutterijen had drie stemmen, maar een redelijk grote Bond met 25 verenigingen had daar óók drie stemmen.

Heeft dat ooit tot spanningen of conflicten geleid?

Zeer zeker. De aanleiding daartoe is de invoering geweest van het voorschrift dat het OLS éénmaal in de vijf jaar naar België moest. De strekking van het voorstel was iets te doen aan het feit, dat het O.L.S.-feest te weinig in België kwam. Met de nieuwe regeling probeerde men meer spreiding in de organiserende verenigingen te bewerkstelligen.

Door een Belgische vereniging georganiseerd, ook als deze het O.L.S. niet gewonnen had?

Precies. En de Nederlandse vereniging die het wél had gewonnen, kreeg de organisatie van het O.L.S. niet. Dat stuitte hier in deze Bond op grote weerstand. Onze Bondsvoorzitter, die zelf in het Federatiebestuur zat, benoemde mij tot woordvoerder van de Bond E.M.M. in deze zaak. We hebben nogal fel gereageerd tegen het "België-voorstel". Op de duur hebben we daar zelfs de landelijke pers mee gehaald, o.a. de Telegraaf en de Volkskrant. Ons probleem was, dat een schutterij die misschien één keer in de honderd jaar het O.L.S. wint toevallig precies in zo'n "België"-jaar, het feest zou moeten afstaan aan een Belgische vereniging. We vonden dat een heel oneerlijke regeling.

Het aantal stemmen.

Behalve onze Bond en de toenmalige Bond Echt had men kennelijk niet zoveel moeite met de "België"-regeling. Ze zaten daar met drie man van elke Bond en hadden op dat moment de meerderheid. Ik heb daar persoonlijk flink tegen geageerd en geleidelijk aan ontstond er toch ook bij de andere Bonden en schutterijen meer begrip voor ons standpunt. Met als gevolg dat men later het plan gewijzigd en aangepast heeft.

En daarmee kon U tevreden zijn.

Integendeel. Volgens ons lag de oorzaak dieper. We stelden eenvoudigweg STATUTENWIJZIGING voor. De structuur van het O.L.S. moest anders worden. Als elke schutterij daar een stem kon hebben, dan hadden we er - toentertijd - 106 of 107. Dat was eerlijker.

Want wat was het geval?

Elke Bond, groot of klein, had zoals gezegd drie stemmen. Bij de stemming over het "België"-voorstel stemde dan een Bond mee, die misschien maar met één schutterij naar het O.L.S. ging en daar dus zeer zijdelings bij betrokken was. Wij gingen met al onze 25 verenigingen naar het O.L.S.

Gevolg: daardoor kreeg je een heel onevenredige verhouding en er gingen, via hun Bond, een aantal schutterijen stemmen over het O.L.S. die er zelf nooit kwamen. Dat was de reden dat we ons met man en macht tegen het voorstel verzet hebben. En ik moet zeggen dat die debatten vaak heel fèl waren. Maar altijd ook: zeer fair. Dat was de grote kracht van Federatievoorzitter Frans Haffmans: hij wist altijd personen en zaken van elkaar gescheiden te houden. En hij respecteerde de mening van zijn oponenten. Wij zijn altijd zeer goede vrienden gebleven.

Hoe is de "België"-kwestie afgelopen?

Onverwacht gunstig. Een geluk in de gespannen situatie was, dat Kaulille het O.L.S. won (zie ook LS nr 32 pag 41-42). Uitgerekend een Belgische vereniging dus.

De nieuwe regeling zou voor het eerst ingaan op het O.L.S. te Leveroy in 1961. Omdat Leveroy lid was van E.M.M., zijn we op dat O.L.S. uiteraard niet weggebleven, maar hebben we deelgenomen onder protest. We hebben als tegenvoorstel geopperd: "Als een schutterij het O.L.S. wint, kan die vereniging het een aantal jaren daarna niet winnen". Deze tegenvoorstellen zijn later bijgeschaafd en dus in die zin aangepast. Ik ben zelf lid geweest van de Statuten- en de Reglementencommissie.

Het aanpassen van de statuten heeft zeer waarschijnlijk voorkomen dat de toenmalige schutterswereld uit elkaar gevallen is. Onze Weerter bond had zeker al bepaalde plannen klaarliggen, de toenmalige Bond Echt--dus ook een complete Bond--was dezelfde mening toegeedaan, en er waren al schutterijen van de Roermondse Bond (M.L.S.B., J.W.) en de Baarlose Bond (Juliana) die in die richting dachten. Die verenigingen begonnen zich allemaal te roeren. ER ZOU DUS ZEKER EEN SPLITTING IN DE TOENMALIGE SCHUTTERSWERELD ZIJN GEKOMEN.

Zoals gezegd: als een geschenk uit de hemel heeft toen uitgerekend een BELGISCHE vereniging, KAULILLE, het O.L.S. gewonnen. Op dat moment was het probleem even van de baan, want Kaulille was gewoon eerlijk en regulier winnaar geworden. Toen zeiden de Belgische schutters zelf ook: "We willen van dat systeem van om-de-vijf-jaar-het-O.L.S.-naar-België af." Dat was dus een gelukkige tegemoetkoming. Uiteindelijk is alles toch weer goed gekomen.

Uw bemoeienis met de muziekwedstrijden?

Als secretaris van de Bond E.M.M. ging ik me ook meer in Federatiezaken verdiepen. Vooral uiteraard op mijn eigen terrein: de muziekwedstrijden.

U weet evengoed uit eigen ervaring als ik, hoe het in die tijd, de goeden niet te na gesproken, gesteld was met de kennis van zaken van de juryleden. Goedwillende leken en elk schuttersgebeuren vaak andere.

Als afgevaardigde van de Weerter bond heb ik dat onderwerp binnen het Federatiebestuur aangekaart. Er was op een gegeven ogenblik een O.L.S. waarvan ik van de hele uitslag totaal niets begreep. Ik kende alle corpsen naar kwaliteit en ik ging kijken en luisteren als ze optraden. Toen de uitslagen binnenkwamen wist ik echt niet wat ik zag. Tegenwoordig krijgen de deelnemers aan de diverse wedstrijden (muziek-exercitie-vendelen) de juryrapporten mee. Toentertijd bleef alles bij de jury-secretaris. Voor zover er al rapporten aanwezig waren.

Desgevraagd gaf Federatievoorzitter Frans Haffmans mij toestemming de jurypapieren te gaan inzien bij de toenmalige jury-secretaris Frans Wolff in Wessem. Veel vergissingen in de puntering tegen gekomen. Terug naar Frans Haffmans. Zijn reactie, toen ik hem een en ander liet zien: "We zullen een heleboel zaken moeten wijzigen en opnieuw opzetten. Maar jij zult het zelf moeten doen."

In 1967 kwam ik in het Federatiebestuur, ook als bestuurslid. Omdat ik in het verleden zoveel vragen had gesteld over de muziek, schoven ze die mij onmiddellijk toe.

Maatregelen?

We zijn toen op de eerste plaats gaan kijken naar verbetering van de kwaliteit van de muziekjuryleden. Heel geleidelijk aan natuurlijk, want je kunt tegenvallende mensen niet meteen wegsturen. Ze hadden vaak geruime tijd vol goede wil gefunctioneerd en hun was nooit iets over dat functioneren gezegd.

Er werd gekeken naar kwaliteit, ervaring en dergelijke. De nieuwe muziekjuryleden (vakmensen) hadden recht op een vergoeding. De daaruit voortvloeiende hogere kosten werden opgevangen door een inschrijfgeld te vragen voor de muziek- en solistenwedstrijden. Nieuwe regelingen dus in de muziekwereld. En ik moet zeggen: wat nu nog steeds geldt, is toen opgebouwd. Met dien verstande natuurlijk dat, als er landelijk zaken gewijzigd werden, we die ook bijstelden in onze Federatie. En nog steeds uiteraard.

Het vendelen

Dat was dus de afdeling muziek. Daar heb ik me heel sterk voor gemaakt.

Het volgende probleem lag op het gebied van het vendelen. Er waren enkele zeer goede groepen. Vendelgroepen van de Bond E.M.M. zijn St. Job Leuken, St. Catharina Stramproy en St. Oda Boshoven. Hier in onze Bond leefde dat sterk. Maar: er was geen Reglement, er stond niets op papier. Voorheen Limburgse juryleden.

Ook hier weer: goede bedoelingen enzovoorts. Vervolgens kwamen er juryleden uit Brabant die beoordeelden naar hun eigen Brabantse methode.

Ik zeg het nog eens en ook U weet dat uit eigen ervaring: we hadden juryleden die er "om de eer" voor gevraagd waren. Zulke mensen zaten er dan bij. Er was veel goede wil bij hen aanwezig, ze meenden het goed, maar ze waren vaak totaal onkundig met de materie. Dus in die beginjaren van mijn lidmaat-

1971: Bèr van Hoef als bondsvoorzitter met zijn medebestuurders.

Het gezin Van Hoef; allemaal muzikanten.

schap van het Federatiebestuur, de vroege jaren 70, hebben we het vendelen aangepakt.

Hoe ging dat in zijn werk?

Ons uitgangspunt was: "We moeten komen tot een eigen Reglement". We voerden overleg met de vendelgroepen. Nodigden de heer Toorians uit, de grote man uit Brabant. Om uitleg gevraagd, gesprekken mee gevoerd, brieven mee gewisseld. Op een gegeven ogenblik is er een Vendelreglement gekomen, begin jaren zeventig.

Waar Brabant en Limburg...

Brabants met Limburgse inbreng. Het Vendelreglement dat we voor het O.L.S. hebben opgesteld, is gelijk op het Brabantse, want ze hadden het allemaal in Brabant geleerd. Wij hadden dan als Limburgse inbreng bijvoorbeeld de stokken wat lichter of de vendeltijd wat korter.

Kleine details dus eigenlijk.

Nou, nee. Wij hadden ook meer essentiële wijzigingen. Een voorbeeld. Als in Brabant één vendelier de stok liet vallen, betekende dat diskwalificatie voor de hele groep waar hij deel van uitmaakte. Wij vonden dat een te strenge bestraffing van alle deelnemers. In ons Reglement worden in zo'n geval punten afgetrokken van de

"reinheid", want de vlag komt aan de grond, maar we gaan niet de hele groep uitschakelen. En meer van dergelijke wijzigingen. Later is het Vendelreglement natuurlijk nogal eens bijgesteld en aangepast. Dat oorspronkelijke Reglement is toen ook van de grond gekomen vanuit deze Bond E.M.M., omdat ik zelf voorzitter was en omdat ik, al zeg ik het zelf, zeer goed op de hoogte was van het onderwerp.

Er wordt dus in de hele O.L.S.-wereld sindsdien op dezelfde manier gevendeld?

Was dat maar waar. In de, laat ik het noemen "tweede fase" van het reglementeren, zijn we bij het Limburgse vendelen toch op een groot probleem gestoten.

Het ~Brechtse~ systeem

Vroeger vendelde Kaulille óók. Volgens het Brabantse systeem. Op een gegeven ogenblik kwamen de Belgische schutters uit Ellikom die bleken te vendelen volgens het zogenoemde BRECHTSE SYSTEEM. Iemand uit de plaats Brecht heeft dit systeem als uitgangspunt van zijn vendelinstructies genomen. Het verschilt nogal van het systeem dat wij toepassen, maar het zou te ver voeren dat in alle details nu te gaan uitleggen.

In België was het vendelen van de gilden overgegaan naar wat wij in Nederland de "Jonge Boeren" noemen. Omdat het op zeer veel plaatsen in België was ingevoerd, stond het Brechtse systeem daar zeer sterk.

Twee bekende figuren op de schuttersfeesten; Edmond Vrancken, voorzitter van de schuttersbond de Maasvallei en Bèr van Hoef, voorzitter van de schuttersbond Eendracht Maakt Macht toasten op het Limburgs Schutterswezen.

De foto werd gemaakt in juni 1969.

Dus U zit eigenlijk met twee vendel-systemen?

Dát is ons probleem. Dan wordt het moeilijk. Ga maar eens twee systemen beoordelen. Met dat probleem zitten we nu nòg. We hebben met de heer Piet van der Schans diverse gesprekken over deze materie gevoerd. Hij is één van de grote vendelleiders in Belgisch Limburg. In Kaulille heeft hij een geweldige vendelgroep, een showgroep. Dat vendelen is op een heel ander systeem geënt.

In details treden wat de verschillen betreft, zou in het kader van dit gesprek inderdaad te ver voeren. Daarom de korte vraag: Is er een combinatie van beide systemen mogelijk?

Tot op heden hebben we geen gulden middenweg kunnen vinden. De discussie en het beraad daarover zijn nog steeds in volle gang. Dat

vind ik persoonlijk heel erg jammer, want het probleem heeft al zeker tien jaar de volle aandacht. Hoewel: er is nu toch weer sprake van een nieuwe ontwikkeling. Er is een commissie in het leven geroepen die gaat bekijken op wat voor manier we verder moeten.

Overigens: we hebben ook tweemaal een vendelcursus gestart, waarbij we helaas hebben moeten constateren dat het vendelen er niet massaler door beoefend wordt.

De Limburgse Bond van Tamboerkorpsen

Wat is de doelstelling van Limburgse Bond van Tamboerkorpsen en hoe tracht zij dit doel te bereiken?

Ik kan U daartoe het best de statuten ter inzage geven. Citaat: Artikel 4 De bond heeft ten doel: Fluit- en tamboerkorpsen, klaroenkorpsen, drumfanfares, show- en majoretten-groepen en andere - niet zijnde har-

monie en/of fanfare-orkesten of brassbands - (...) in de provincie Limburg te verenigen, de bloei der korpsen te bevorderen, hun gezamenlijke belangen te behartigen, mede te werken aan de verheffing van het cultureel-maatschappelijk leven in de provincie Limburg en een gezonde vrijetijdsbesteding, in het bijzonder van de jeugd door middel van instrumentale muziek en show te bevorderen.

Bij de L.B.T zijn aangesloten zelfstandige korpsen en korpsen behorende bij een schutterij, harmonie en fanfare.

En de realisering van dat doel?

De L.B.T. doet dit o.a. door het uitschrijven van concoursen, het treffen van regelingen met betrekking tot auteursrechten, en het bevorderen van muziekonderwijs. De Bond houdt zich zeer sterk bezig met OPLEIDINGEN.

Daar kan niet genoeg aan gedaan worden. De L.B.T. heeft er vele in huis: één ervan is de opleiding tot tambourmaître. Deze tambourmaître-cursussen worden gegeven door de heer Jan Peeters uit Weert. Hij is ook als muziekjurylid aan het O.L.S. verbonden.

Hoe is de belangstelling voor de tambourmaître-cursussen?

Die is zeer groot. Het leeft. De L.B.T. geeft hier in dit gebouw (de Leukerschans, J.W.) nu al voor de vijfde keer een cursus en die is steeds volgeboekt geweest. Niet alleen voor de schutters. Er zitten ook zoals gezegd zelfstandige korpsen en korpsen van harmonieën en fanfares bij bijvoorbeeld. Elk jaar gemiddeld twintig deelnemers.

Streeft men bij de korpsen altijd naar een evenredige bezetting wat de muziekinstrumenten betreft?

Over het algemeen wel. Je moet als korps zoveel instrumenten van dit en zoveel instrumenten van dat hebben, om tot een goede klankbalans te komen.

Ik vind dat dat nog wel lukt. Er zijn wel eens klaroenkorpsen die niet genoeg blazers meer hebben en dan uiteindelijk op tamboerkorpsen overgaan.

Van de andere kant is er ook wel eens een tamboerkorps waar later klaroenen bij komen. Dat is wisselend.

Alles draait om de vraag welk aanbod je hebt voor de jeugd en hoever de ambitie gaat, nietwaar.

Bèr van Hoef schiet op de kogelvanger van St. Job-Leuken.

Samenvattend?

Ik moet zeggen dat de schutterijen zich muzikaal geweldig goed ontwikkeld hebben in Limburg. De topkorpsen van de tamboerkorpsen komen van de schutterijen. De Nederlandse landskampioenen zijn schutterij-korpsen. Om er twee te noemen: St.-Barbara uit Leveroy en St.-Paulus uit Roggel. Zij scoorden van heel Nederland het hoogste aantal punten. Dat zijn geweldig goede muzikanten. Niets dan lof dus voor de muzikale ontwikkeling. Maar: dat heeft ook zijn tijd en volledige inzet nodig.

Vernieuwingen in de muziek

Naast de traditionele tamboer- en klaroenkorpsen vindt er op muziekgebied ook vernieuwing plaats. Ik noem uitbreiding van de bezetting, de ventiel-instrumenten, de drumfanfares, alles heeft inmiddels zijn weg gevonden. Ook bij de schutterrijkorpsen. Een doorn in het oog zijn echter de zogenaamde Joekskapellen. Met hun carnavalsmuziek horen zij totaal niet thuis bij de schutterijen.

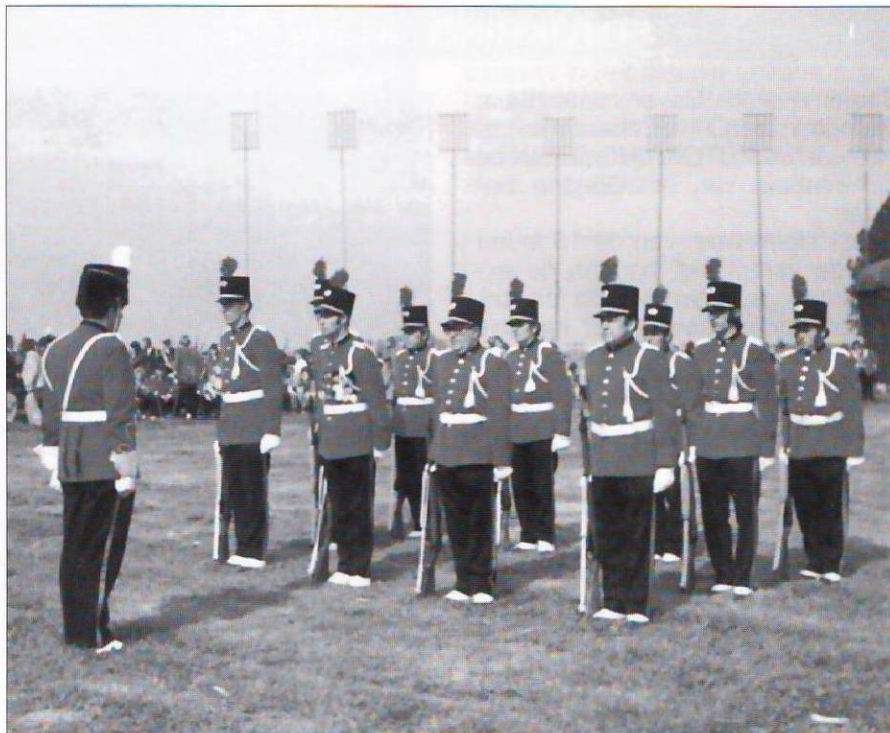
Zijn er andere punten die Uw speciale aandacht hebben in het schutterswezen?

DE VROUW IN HET SCHUTTERIJGEBEUREN. Het DAMES SCHUTTERSFEEST en de MARKETENTSTERS. Zeker. Een van de belangrijkste onderwerpen in mijn ogen is wel de plaats van de vrouw in het schutterijgebeuren. Ik vind dat men de dames in alle geleerden en bij alle gebeurtenissen moet laten meedoen. Daar bedoel ik dan ook mee: laten deelnemen aan het schieten op het O.L.S.

Als men dat eerder had ingevoerd, hadden een heleboel strubbelingen op andere gebieden niet hoeven plaats te hebben. Er is daar te lang mee gewacht.

Dat is Uw persoonlijke mening?

Ja, maar ook de mening van de hele Bond E.M.M., die dat op een vergadering zo heeft uitgesproken. In onze Bond schieten de dames dus ook mee. Ook in de hogere zestallen. Daarbij kom ik vanzelf op het **Dames Schuttersfeest**, het L.D.S. Laat ik dit vooraf zeggen: de Bonden en de Federatie zijn indertijd opgericht om eenheid te brengen in een aantal zaken. Zo ook bij de schuttersfeesten; einde aan de wildgroei en feesten onder goede reglementen. Met ieder op toerbeurt de organisatie van een feest.

Bèr van Hoef als commandant van het exercitiepeloton.

Omdat we het L.D.S. bij de oprichting kenmerkten als een "wild feest", hebben we de aangesloten schutterijen hierop gewezen en hun geadviseerd er niet aan deel te nemen. Voorheen was het verboden voor aangesloten schutterijen om deel te nemen aan feesten buiten de Bond, op straffe van boete. Dit verbod is komen te vervallen, dus de aangesloten schutterijen beslissen zelf of zij wel of niet deelnemen.

De situatie voor het L.D.S. is inmiddels wat gewijzigd. Het wordt door het O.L.S.-Federatiebestuur geëigend. Er schijnt inmiddels een bestuur gevormd te zijn voor de organisatie van het feest. Het L.D.S. bestaat nu eenmaal en je kunt het niet terugdraaien. Maar onze mening is: "De Dames doen volledig mee in alle wedstrijden. Waarom moet men dan nog eens een apart Dames-schuttersfeest gaan organiseren?"

Naar mijn mening moet dat volledig geïntegreerd worden, al die wedstrijden in de overige wedstrijden.

Trouwens, men kan m.i. eigenlijk ook niet spreken van een Dames-schuttersfeest, maar van een schuttersfeest waar alleen dames mogen schieten.

Een mening waarover velen wel graag met U zouden of zullen willen discussiëren, denk ik.

Dat kan.

Dan is er een STUURGROEP MARKETENTSTERS.

Het Federatiebestuur weet óók niet goed wat het er mee aan moet. Moeten ze serieus genomen worden, moeten ze niet serieus genomen worden? Er is niets mis mee, maar ik vind toch dat het allemaal een beetje structuur moet hebben.

Samenvattend!

Ik waardeer iedereen die zich voor het Schutterswezen inzet. Daar zijn vaak zeer waardevolle bijdragen bij. Maar ik vind óók dat een en ander soms niet genoeg op elkaar afgestemd is. Of voldoende dóórgediscussieerd. Het Federatiebestuur had als hoogste orgaan in bepaalde aangelegenheden toch wat meer erkend moeten worden. Er zijn sommige zaken die eigen leven gaan leiden. Er moeten ook niet teveel feesten georganiseerd worden want dan gaat de waarde van een feest verloren.

U hebt in dit gesprek heel wat opgemerkt, dat vermoedelijk wel reacties bij onze lezers zal oproepen.

Het is mijn mening die ik naar voren heb gebracht. Ik ga daarbij - zoals ik steeds gedaan heb - uit van de stelregel: personen en zaken van elkaar gescheiden houden. Het gaat mij steeds om de zaak, om het schutterswezen, dat mij zoals zoveel anderen zeer na aan het hart ligt.

Ik dank U.

Drs Jean Walraven
Leeuwen-Roermond, 07-10-1996

FOTOKRING STEIN PRESENTEERDE "DE SJÖT"

Burgemeester Meyer van Stein opende vrijdag 11 oktober de expositie van de FOTOKRING STEIN bij gelegenheid van het 35-jarig bestaan.

Naast eigen werk van de 16 leden van de vereniging, hadden de exposanten gezamenlijk een diapresentatie gerealiseerd over het ons zo vertrouwde schutterswezen, onder de titel "de Sjöt".

Een thema, zo gaf voorzitter Gabriel Janssen toe, dat veelomvatter was dan men had verwacht. En toch had het klankbeeld iets bijzonders. Geen gesproken tekst ter ondersteuning van de beelden, alleen passende muziek. Het oog wordt dus niet afgeleid van het beeld. En de beelden gaven de waarnemingen weer die de makers door hun lenzen hadden vastgelegd. Eerlijke beelden, zonder franje, maar die zowel het menselijke als ook het kleurrijke schuttersgebeuren kenmerken. De blijheid van de winnaars, het serieuze en ingetogene van de optocht en het defilé, maar ook het grote en kleine verdriet bij het missen van het bôle.

Foto's:

PIETER SCHUTTELAAR
Dross. van Bowerstraat 35
6171 JT STEIN (L)
Tel.: 046-4 33 32 93

De makers hadden zich de moeite genomen om meerdere bondsfeesten, het OLS in Bocholt en het ZLF in Susteren te bezoeken om genoeg materiaal te vergaren. Daarna kwam het moeilijke werk om de vele, vele dia's terug te brengen tot het aantal dat nodig was om te komen tot een verantwoord klankbeeld. En toen bleek dat men materiaal over had, namen zij de beslissing om een tweede, maar dan specifiek klankbeeld te maken over het OLS 1996 te Bocholt.

Het contact tussen de Fotokring Stein en de redactie van het Lim-

burgs Schutterstijdschrift resulteerde in het aanbod onzerzijds om dit OLS-klankbeeld het levenslicht te laten zien op 11 januari 1997 tijdens de vierde Schuttersdag. Dit aanbod nam de Fotokring Stein met genoegen aan. Verder kunnen de bezoekers aan de schuttersdag het ongebruikte materiaal bekijken en op die manier hun eigen foto-archief uitbreiden.

Informatie wordt gaarne verstrekt door Gabriel Janssen (tel. 046-4517335) of Piet Schuttelaar (tel. 046-4333293).

Cor Voorter

SCHUTTERS MET CONTACTLENZEN SLECHTER AF DAN BRILDRAGENDE SCHUTTERS

Het lijkt als het intrappen van een open deur; om een hoog resultaat met schieten te bereiken, moet het oog goed kunnen zien en vrij zijn van brekingsfouten of andere optische afwijkingen.

Een geringe oogafwijking kan reeds problemen geven met het scherpzien van de richtmiddelen en het doel. Het met een goed resultaat schieten is dan niet mogelijk.

Nu hoeft zo'n oogafwijking niet te betekenen dat een schutter er beter aan doet zijn of haar geweer maar direct aan de spreekwoordelijke wilgen te hangen. De schutter die met het scherpzien van zijn richtmiddelen problemen heeft, kan door het aanschaffen van een goed aangepaste schietbril uitstekend geholpen worden. In het tijdschrift 'Schietsport' van de Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie (KNSA) is daar enkele jaren geleden ook al uitvoerig over bericht.

De conclusie toen en nu: een perfect aangepaste schietbril geeft voor elke schutter, die door onscherp zien geplaagd wordt, veelal die voldoening dat hij zijn scores met sprongen ziet stijgen. Wel moet de schutter er zeker van zijn dat de schietbril die hij heeft aangeschaft ook werkelijk voor die discipline welke hij verschieft bruikbaar is. In de praktijk van alledag blijkt dat (helaas) nog wel eens zo te zijn dat er opticiens zijn die denken dat varkentje wel even te zullen wassen, maar de kennis missen van die schietsport en de daaraan verbonden eisen, die aan de ogen van de schutter worden gesteld.

Zien

Om te beginnen: Wat is zien? Zien is een proces dat beelden vormt, die herkend en benoemd worden, waar kwaliteiten aan toegekend worden, die vervolgens door een persoonlijk filter gaan waardoor iedereen een eigen interpretatie van de beelden die hij ziet kan maken en welk als geheel een rol speelt in ons communicatie systeem.

Zo, ga daar maar eens voor zitten, want met deze definitie ben je voorlopig niet klaar.

Iedereen beoordeelt hetgeen wat hij waarneemt dus verschillend, daarom zal iedere schutter welke gezichtscherpte problemen heeft een individuele aanpassing voor zijn oogafwijking nodig hebben.

Filterlenzen

Het gebruik van filterlenzen voor de schietbril is over het algemeen wel bekend. Vaak wordt er door de leverancier van de wapens, vooral bij de geweren, een diopter gemonteerd waarin door de fabrikant een aantal filterlenzen is geplaatst, veelal lichtbruin, geel, groen en donker bruin.

Nu zijn deze filters best wel bruikbaar doch bij de leveranciers van brillenglazen zijn verschillende nieuwe filters ontwikkeld die een beduidend hoger contrast resultaat geven. Deze superfilters zijn beslist nog niet leverbaar in diopterlensjes, doch een aangepaste schietbril kan hier wel degelijk van voorzien worden. Ook het op de juiste brillesterkte brengen van deze lenzen is zeer wel mogelijk.

Naar de nieuwe vindingen op het gebied van het scherpzien van de richtmiddelen en de te gebruiken filters en richtmiddelen is overigens uitgebreid onderzoek gedaan. Al deze hulpmiddelen vallen ook binnen de reglementen van de UIT en zijn dus volkomen legaal.

Scherpte wisselt

"Ik draag contactlenzen, bij het schieten heb ik daar behoorlijk last van, mijn gezichtscherpte wisselt nogal sterk, kunt u daar wat aan doen?"

Het is een vraag die met regelmaat wordt gesteld. Het antwoord er op is ook door specialisten op dit terrein niet zo gemakkelijk te geven. Bekend is dat contactlenzen vaak klachten geven bij het (sport-) schieten, zeker bij langdurige schietseries. Merkbare irritatie van de ogen, branderig en zanderig gevoel, wazig worden van de richtmiddelen en het doel, zijn typische verschijnselen bij het gebruik van lenzen. Waarbij nog eens komt dat iedereen die lenzen draagt daar weer anders op reageert!

Gezond oog

Het oog heeft de vorm van een aan de voorzijde iets uitbollende knikker van ongeveer 25 millimeter doorsnede. De inhoud van deze knikker bestaat grotendeels uit een doorzichtige gelei (glasvocht) dat wordt omsloten door een stevig vlies, de harde oogrok (sclera), die van voren doorzichtig is (het hoornvlies, of cornea), en verder ondoorzichtig wit. Door de cornea valt het licht via de lens op het netvlies (retina) waardoor een lichtprikkel doorgegeven wordt via de oogzenuw naar de hersenen. Op deze wijze functioneert ongeveer het gezichtsvermogen.

Om nu een scherp beeld op het netvlies te krijgen moeten de lichtstralen die via de cornea het oog binnenkomen door de ooglens gebroken (afgebogen) worden en in een brandpunt doet samenvallen op het netvlies. In dat geval wordt scherp gezien.

Verziendheid

Als de ooglens een verkeerde werking heeft, dan zal er geen beeldpunt op het netvlies gevormd worden, maar een wazige vlek. Dit resulteert in een onscherp beeld. Bij een te zwakke breking kan men met een positief (+) plus brillenglas de ooglens sterker maken waardoor de lichtstralen wel op het netvlies vallen en wel een scherp beeld wordt verkregen.

Deze oogafwijking is verziendheid (hypermetropie). Een verziende schutter ziet op afstand scherp maar hoe dichterbij hij kijkt des te meer moeite hij krijgt met het scherp zien voor nabij.

Een verziende schutter heeft geen problemen met het zien van bijvoorbeeld de kaart, maar wel vaak moeite met het scherp zien van zijn richtmiddelen. Deze staan immers nabij.

Bijziendheid

Als de ooglenzen de lichtstralen te sterk breekt dan is men bijziend (myoop). Dichtbij kan een myoop heel goed zien maar op de grotere afstand geeft dit duidelijk problemen al naar gelang zijn optische oogafwijking.

Ook hier geeft het woord "bijziend" al aan welke de oogafwijking is. Door een negatief (-) min brillenglas kan deze afwijking van het oog uitstekend gecorrigeerd worden.

Beide oogafwijkingen zijn geen ziektes maar brekings-afwijkingen van het oog.

Zuurstofdoorlatende lens

Correctie

Het probleem van brillenglazen bij verziendheid en bijziendheid is, dat de brillenglazen op ongeveer 13,5 mm voor het oog gedragen worden. Hierdoor ontstaat een vergrotings of verkleinings effect. Indien het brillenglas direct op het oog geplaatst zou worden dan zou er geen hinder van dit effect zijn. De beeldgrootte verschillen op het netvlies zouden aanmerkelijk minder zijn, omdat bij een minusglas (bijziend) een verkleind beeld op het netvlies ontstaat. Met plus-glazen (verziend) ontstaat een groter beeld.

Bij combinaties van deze sterktes kunnen grote gezichtsproblemen ontstaan omdat er dan geen fusie (samensmelting van beelden) tot stand komt.

Contactlens

De beste optische werking is te verkrijgen door de lens op het oog te plaatsen. Om zomaar een stuk brillenglas op het oog te plaatsen zou voor de contactlensdrager een groot probleem geven. Zo'n oog is zeer gevoelig en daar kan niet ongestraft iets op worden gezet zonder een geweldige irritatie te krijgen.

Dus moet er een materiaal gebruikt worden wat niet alleen perfect de vorm van het oog kan volgen maar ook nog de juiste optische eigenschappen heeft. En als het even kan moet het ook nog zuurstofdoorlatend zijn! Deze materialen zijn tegenwoordig in ruime mate voorhanden en worden ook verwerkt in de contactlens.

Soorten lenzen

Er wordt tegenwoordig een aantal soorten contactlenzen onderscheiden. Zonder in details te treden kunnen de soorten lenzen worden ingedeeld in harde contactlenzen, zuurstofdoorlatende en hoogzuurstof (gas) doorlatende contactlenzen en zachte contactlenzen. Van deze drie soorten worden de harde contactlenzen bijna niet meer toegepast vanwege hun geringe zuurstof doorlatendheid.

De zuurstof doorlatende contactlens is wat grootte betreft ongeveer 9 mm rond. Door nieuwe technische verbeteringen wordt het draagcomfort steeds beter.

Traan

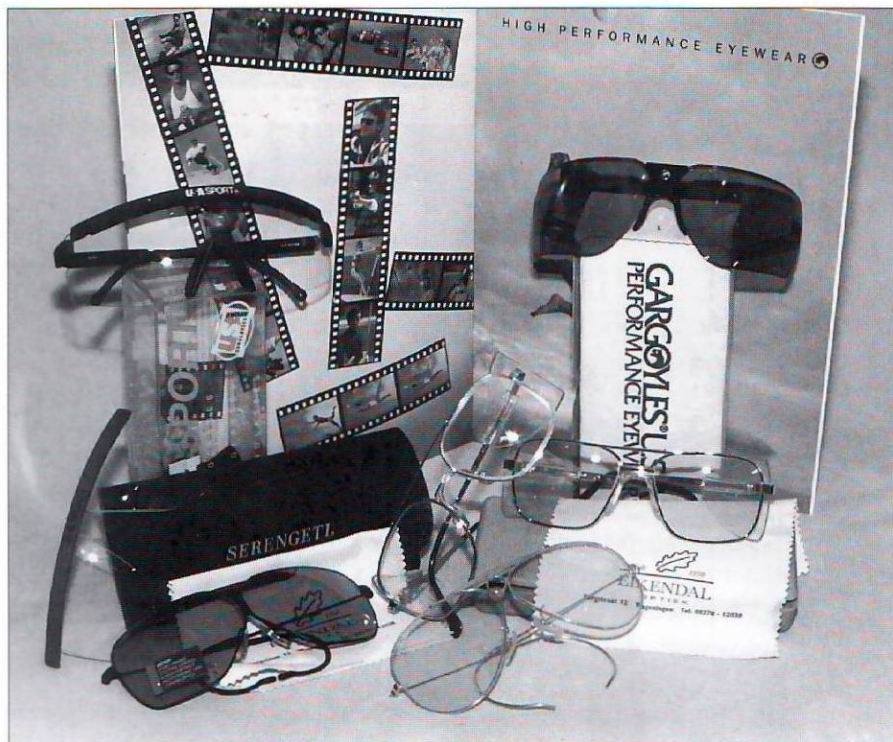
De traan heeft bij het contactlensdragen een zeer belangrijke functie. De contactlens drijft op een dunne traanfilm waardoor er eigenlijk geen direct contact is met het oog. De traan heeft een meervoudige werking. Allereerst zorgt het voor de houvast op het oog en bevat redelijk veel zuurstof waardoor het oogoppervlak van zuurstof wordt voorzien. Daarnaast zorgt traan voor koeling onder de lens en heeft door het opvullend vermogen het voordeel dat oneffenheden van het oogoppervlak opgevuld worden. De traan tussen de contactlens en het oog wordt de traanlens genoemd.

Bij zachte contactlenzen is de traanfilm onder de lens nooit zo mooi als bij de harde lenzen. De reden is dat de zachte contactlens met alle vervormingen van het oog meegeeft omdat hij zacht is (geleuchtig). Door deze eigenschap zullen kleine optische oogafwijkingen minder goed gecorrigeerd kunnen worden.

Moeite met schieten

Uit de praktijk van elke (schiet) dag blijkt, dat relatief veel schutters die contactlenzen dragen, moeite hebben met schieten. De harde contactlens geeft de schutter vaak een goede beeldkwaliteit omdat het type lens een goede traanlens heeft, maar de draagbaarheid is door het niet doorlaten van zuurstof bij dit type lens niet altijd optimaal. Ook draait de harde contactlens op de oogbol waarbij hij vaak van boven naar beneden tot op de ooglidrand beweegt. Door deze beweeglijkheid verplaatst het optisch centrum van de lens ook regelmatig.

Hierdoor kijkt men door het perifere gedeelte van de contactlens, waardoor de optische kwaliteit vermindert. Bij dagelijks gebruik is dit geen enkel probleem, want men kijkt nooit langdurig naar één punt. Met schutters is dit, zoals bekend, anders! Zij kijken met één oog sterk gefixeerd en langdurig over richtmiddelen naar hun doel, waardoor de oogbeweging minimaal is. De lens zakt uit het centrum van het oog weg en door een geringe knipbeweging is er weinig traanvocht waardoor een behoorlijke irritatie kan optreden. Hierdoor ontstaat een onscherp beeld dus een slechter schietresultaat. Het resultaat is vervolgens concentratieverlies, etc, etc.

De zachte lenzen geven door hun mindere traanlens nog slechtere resultaten als de harde contactlens.

Slechter af

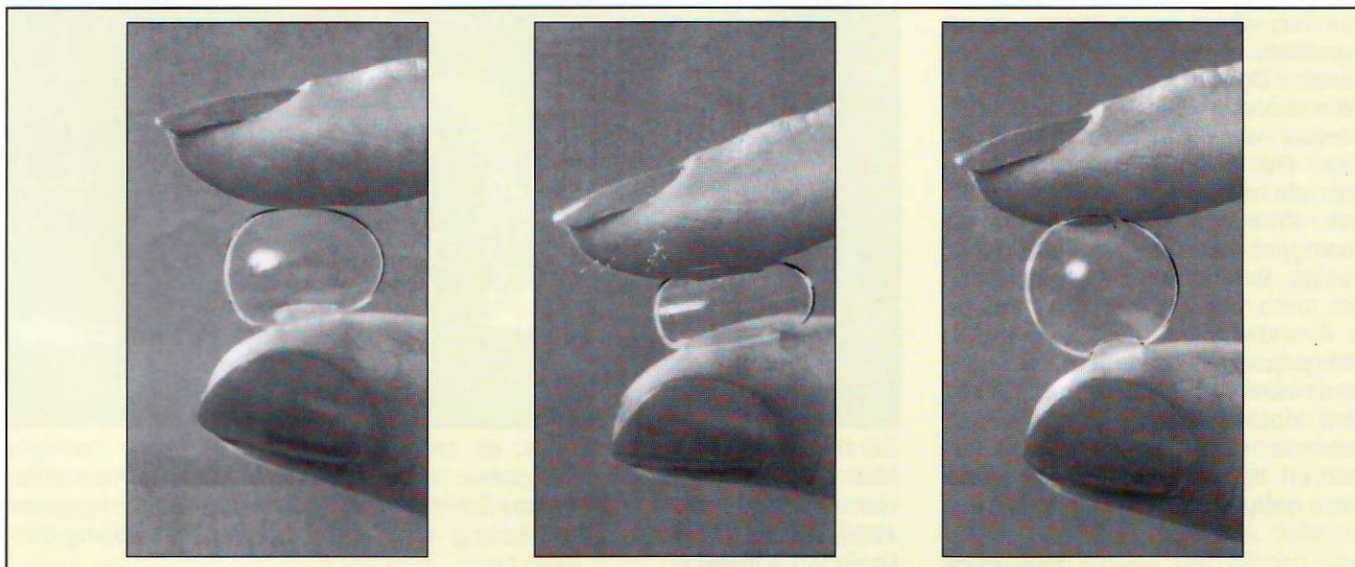
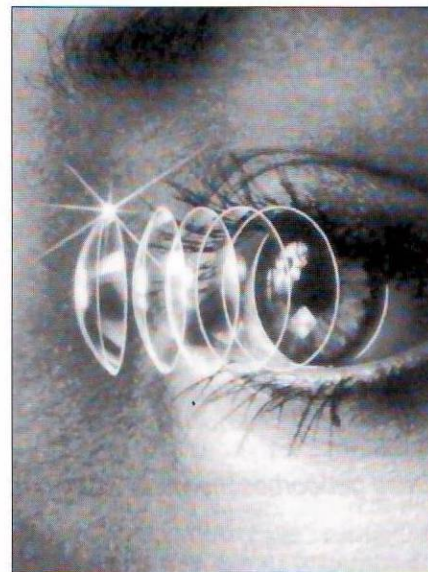
De conclusie lijkt gerechtvaardigd dat schutters welke contactlens dragen per definitie slechter af zijn als een brildragende schutter. Natuurlijk zijn er gevallen waarbij de lenzen toevallig een perfect beeld geven en de schutter topprestaties schiet. Dit zijn echter de uitzonderingen op de regel. Ook de schutters die de snelle disciplines schieten (action shooting) hebben minder problemen omdat het richtmoment heel kort is. Veelal gebruiken zij ook optische richtmiddelen zoals Aimpoints.

Contactlens kunnen veelal de kleine optische oneffenheden (oogfouten) welke juist zo storend kunnen zijn bij het schieten dus niet corrigeren. Dit geldt overigens voor alle soorten contactlens. Technisch zijn er weliswaar compromissen te bereiken, maar dit kan een kostbare geschiedenis worden. Schietbrillen zullen altijd een beter resultaat geven. Dit geldt voor alle schietdisciplines.

Naschrift

Alhoewel een aantal begrippen in dit artikel niet van toepassing zijn op ons schutterswezen, blijft de boodschap van de schrijver onverkort van kracht.

Met dank aan de schrijver van dit artikel de heer Ger Geskus. Eveneens dank aan de redactie van Schietsport voor de door hen verleende toestemming voor de publicatie in ons tijdschrift.

DREILÄNDERECK SCHUTTERSFEEST 1996 IN SCHIMMERT

Op zondag 8 september was Schimmert het decor voor het Dreiländereck. Dit is het internationale schuttersfeest voor de schutterijen in, pakweg de Euregio. Het is een feest met grote contrasten tussen de schutterijen onderling.

De Duitse Schützenvereine gaan gewoonlijk gekleed in het jagergroen. Het kunnen vaak kleine groepen zijn, sommige met vrouwen in de rollen van koningin of hofdame, anderen met zogenaamde "Jungschützen", jongelui, die soms in uniform meetrekken.

De verenigingen uit de Belgische Ostkantons gaan meermaals gekleed in smoking of frak met hoge hoed of bolhoed. Ook hier betreft het dikwijls kleine groepjes, die graag een dagje uit zijn.

De Belgen of Duitsers hebben amper muziek bij zich, of het zou het plaatselijk korps van de brandweer moeten zijn.

Het schuttersleven in de beide Limburgen is daarentegen bijzonder kleurrijk en afwisselend. Elke schutterij heeft een eigen drumband of zelfs klaroenkorps, terwijl de herkenbaarheid, de identiteit en een breed scala aan variatie tot uitdrukking komt in de uniformen en uitrustingen. Het is mooi andere culturen te ontdekken, terwijl ze toch soms maar een paar kilometer over de grens gehuisvest zijn.

Schimmert was verzekerd van de deelname van 65 schutterijen. Er was een voorzittersprijs uitgeschreven voor de praeses, die de beste prestaties onder de buks zou leveren. Deze zogenaamde Hans Wilmstroofe ging naar Hoerber Cremer van St. Barbara Montzen (B.). De belangrijkste schietprijs was die van de koning der koningen. Winnares was Milene Meys, koning(in) van de "Königliche Sankt Petrus Schützengesellschaft Hausset, anno 1889" (B.).

's Avonds in de feesttent werden alle prijzen bekend gemaakt. Per land waren er trofeeën te winnen voor optocht, defilé enz. De genoemde winnaars met schieten werden op het podium nog eens extra gehuldigd.

Luc Wolters

De koningsparen opgesteld bij de opening van het Dreiländereck te Schimmert, v.l.n.r.: St. George Simpelveld, St. Katharina Aachen-Forst, St. Hubertus Schaesberg, St. Laurentius Spaubeek en Koningin Wilhelmina Nieuwenhagen.

De huldiging op het podium in de tent. In 't midden winnares koningin Milene Meys van Hausset, die gefeliciteerd wordt door Maurice Kerkhoffs. Geheel links het koningspaar van Schimmert en daarnaast het koningspaar 1995 van Merkelbeek. Deze koning won verleden jaar het koning-der-koningen-schieten.

EEN MUURSCHILDING VOL LIMBURGSE VOLKSCULTUUR

De Brand's Bierbrouwerij beschikt sinds enige tijd over een puik ontvangstlokaal in het pittoreske Wijlre, genaamd 't Panhuys. De muren van het lokaal zijn gewijd aan de Limburgse volkscultuur. Tekenaar en schilder Jo Havenith uit Elkenrade-Wijlre maakte prachtige wand-schilderingen. Onlangs hadden we een gesprek met de beeldend kunstenaar, waarin hij zijn werkwijze uitvoerig toelicht.

Wie als Limburger 't Panhuys betreedt voelt zich direct thuis. Hij wordt aan twee zijden omringd door levensgrote taferelen die hem uiterst bekend voorkomen. De Limburgse volkscultuur viert hoogtij. De ene wand straalt rust uit. De schutters met hun koninginnen zitten aan tafels en vieren feest. Zij worden op de achtergrond omringd door een kijk op het vriendelijke dorpje Eys, terwijl aan de andere zijde diverse koeien nieuwsgierig waarnemen wat zich hier afspeelt.

De stoet

De panelen op de tweede wand geven een lange intrigerende stoet weer met alle noodzakelijke ingrediënten die de Limburgse volkscultuur inhoud geven, zoals carnaval, harmonie en schutterij. De optocht wordt geopend door een vaandeldrager te paard. Het is Ron Wolfs, die normaliter het vaandel van schutterij St. Barbara-Meerssen torst. Ron, die je met z'n flinke postuur niet gauw op een paard krijgt, moest de kunstenaar toch een indruk geven hoe het uitziet wanneer hij een boerenknol berijdt. Achter in z'n tuin poseerde hij, gezeten op een barkruk en zo werd hij met enkele rake trekken op 't doek ver-eeuwigd.

Achter het paard lopen de bielemannen. Vervolgens stappen de marketentsters met fiere tred. Het plezier straalt van hun gezichten. De vaandeldrager loopt het defilé, met de vlag strak vooruit, zoals hij dat al dertig jaar lang doet. De kleine bordjesdrager van Berg en Terblijt houdt de stoet even op en vormt met nog twee kleine geüniformeerde muzikantjes de overgang naar diverse koningsparen en keizers. Het eerste stralende koningspaar heeft het oog gericht op het dorp Wijlre, dat aan de horizon opdoemt. De contouren van kerk en brouwerij typeren het plaatsje al

vanuit de verte. In de bonte stoet trekt ook Juup Senden mee, keizer te Eys. Zonder ernaar te streven om bepaalde personen te portretteren, heeft Havenith gekozen voor Juup Senden, omdat de oude keizer zoveel identiteit van de Limburgse schutters in zijn persoon verenigt. In de kleine georganiseerde chaos ontwaren we onder meer een tambour-maître en een tweede koningspaar.

Harmonie en Carnaval

Aansluitend volgen enkele leden van de harmonie van Wijlre. Jong en oud tovert wonderlijke melodieën uit hun instrumenten. Op de voorgrond dartelen drie communicantjes in hun spelend witte jurkjes. De rechtse is Lobke, dochter van kunstenaar Jo Havenith. De kinderen die communie doen leggen op speelse wijze een link naar het geloof. Her en der komen we een hondje tegen. Dàt is het hondje dat elke dag in Elkenrade zijn ronde maakt. Direct achter de harmonie sluiten de clowns aan, die vastenavond vieren. Carnaval met dansende mensen, trombone spelend, 't kind gaat mee in de zeepkist,

plezier en vreugde. Het is de zaate hermenie, tegen de sky-line van Maastricht. Het landschap verandert en varieert van bos naar wei en van Wijlre naar Maastricht.

Het werk van Jo Havenith

In "de optocht" schildert Havenith de Limburger in feeststemming, als uitbundige carnavalist of ingetogen schutterskoningin. Maar altijd zodanig dat de Limburger zich met deze mensen gaat identificeren.

De kunstenaar stort zich graag in het feestgewoel. Ondergaat als deelnemer wat het muziek maken, het carnaval vieren en het schutter zijn, inhoudt. Dikwijls is het een maskerade. Mensen doen andere kledij aan, schminken zich en pakken attributen. Een spel wordt gespeeld, maar het wordt gespeeld vol overgave. Door de maskerade toont de mens zijn individuele karakter. En dat heeft de kunstenaar proberen vast te leggen. De gevoelsmatige indrukken die hij opdoet werkt hij vlug uit in kleine schetsen. Van eminent belang is het om de emotie van het moment vast te leggen op het doek. Dat maakt zijn werk zo boeiend.

Een foto van de kunstenaar in zijn atelier

Limburgs Dagblad

DE KRANT VAN LIMBURG

LAARZEN LAARZEN L
 PLUIMEN PLUIMEN PL
 BATONS BATONS
 POMPONS POMP
 UNIFORMSCHOENEN
 LEERWERK LEERWER
 TWIRLSCHOENEN
 INSTEPSCOENE
 OVERSCHOENEN OVE
 HANDSCHOENEN HA
 BATON-TASSEN B

VAN BEERS B.V.
 S C H O E N F A B R I E K

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
 Tel.: (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48 - 27 70 72
 Internationaal Tel.: 0031(416) 27 22 54

SHAKO'S SHAKO'S SH

JANFRÉ

Voornaamste punten waar u op let bij aanschaf van nieuwe uniformen:

- *Goede kwaliteit
- *Korrekte pasvorm
- *Vlotte levering
- *Betaalbare prijs
- *Behoud van pasvorm
- *Snelle nalevering
- *Uitgebreide service

Dit maken wij voor U.
 Vraag vrijblijvend offerte.
 Maak een afspraak.

**uniformen-
 petten-
 uitmonsteringen**

BRUSSELESTRAAT 124
 6211 PH MAASTRICHT
 TELEFOON 043-3217712

Kijken en vastleggen

Havenith heeft een optimistische kijk op de feestvierende mensen. Hij ziet de mensen vol overgave in HUN ROL. Waarom doen die mensen dat en waarom op die manier? Hij geniet van zijn rol als toeschouwer en als deelnemer. Z'n uitdaging is het om de uitstraling van zo'n gebeurtenis te schilderen en de emotie op zijn beurt over te brengen op de toeschouwers van zijn schilderijen. Het gereedschap van de kunstenaar bestaat uit de ogen, het gevoel en de wijze hoe hij tegen de medemens aankijkt.

De vreugdevolle gebeurtenissen worden in deze tijd geplaatst. Want het is nu, in het heden. 't Is ook heel realistisch. Niet dat elk detail tot in extenso wordt afgebeeld, maar wel dat soms enkele uitgaande lijnen iets treffend uitbeelden. Binnen dit totaalbeeld is ook de natuur een belangrijk thema. Het Zuid-Limburgse land laat wat dat betreft enorme indrukken na.

Geboeid door de schutters

Sinds 1979 houdt Havenith zich met de schutters bezig. Talloze schetsen en schilderijen heeft hij over dit onderwerp reeds vervaardigd. En het boeit hem nog steeds. Zozeer zelfs dat hij reeds enkele jaren met de gedachte rondloopt een schuttersboek uit te geven, waar een groot deel van zijn verzamelde werk in te zien zal zijn.

Maar het zal nog enige jaren vergen eer de tijd rijp is, dat het een afgerond geheel vormt. In afwachting hiervan is de schutters en de overige minnaars van de Limburgse volkscultuur slechts het volgende te adviseren.

Namelijk om deel te nemen aan al het moois dat de feestelijke jaarcyclus van het Zuiden te bieden heeft. En op die momenten dat de innerlijke mens wel toe is aan een dergelijk uitbundig moment, maar dit op de kalender niet staat ingepland, naar Wijlre te gaan om onder het genot van een gerstenat, waar deze provincie zo trots op is, de sfeer en uitbundigheid van de beschreven wandschilderingen te ondergaan.

Luc Wolters

GEITECLUB IRIS 2 UIT ST. JOOST

“Een gezelligheidsclub”, zo wordt de vereniging door secretaris Ger Smeets betiteld. “Bezig met lol en plezier, op een ludieke en leuke manier”. En Iris 2, een witte geit, compleet met sik, is het trotse boegbeeld van de Geiteclub.

Ze wordt aangesproken met hoogheid of majesteit. Haar privé-hok op het erf van de Wiejershoaf in St. Joost is meer dan riant te noemen. Iris 2 wordt vaak om advies gevraagd door bestuur en leden inzake moeilijke kwesties.

De leden hebben zich verplicht om minimaal één keer per maand op bezoek bij haar te gaan en als bewijs een presentieregister te tekenen.

Het goede doel

Maar de ondertoon van dat ludieke is veel serieuzer als men in eerste instantie vermoedt.

Tussen al het ludieke door is men veelal bezig met het goede doel.

Een paar voorbeelden. Op het kerkhof van St. Joost is een bank geplaatst om rustig te kunnen zitten. De speeltuin van St. Joost kreeg een nieuw speel-toestel geschonken en de kinderboerderij van de stichting Pepijn twee jonge geitjes.

Door zelf de handen uit de mouwen te steken, werd de groenvoorziening rond de basisschool opgeknappt. De jeux de boulesbaan voor de ouderenvereniging werd gerenoveerd. Maar de St. Joostergemeenschap werd ook getraceerd op beschuit-met-muisjes bij de geboorte van twee jonge geitjes.

Het leverde de Geiteclub Iris 2 de bijnaam ‘de Lions-club voor de gewone man’ op.

Ger Smeets: “Vaak zijn het kleine dingen die iets tot iets waardevols maken. Binnen de eigen woonomgeving is nog zoveel te doen en daar wordt vaak aan voorbij gegaan. Een telefoontje of een brief kunnen kleine problemen vaak oplossen, zonder veel poespas of nog meer papierwerk. Laat de manier waarop maar aan ons over en de naam: och Geiteclub Iris 2 klinkt gewoon prettig in de oren.

OLS

De prijs “dae haef de vogel aafgesjaote” werd ingesteld om iemand in het zonnetje te kunnen zetten die zorgde voor een vreemde of humoristische gebeurtenis of geconfronteerd werd met een trieste gebeurtenis tijdens het Oud Limburgs Schuttersfeest. Een pechprijs dus! “Absoluut niet”, aldus Smeets. “Zeer zeker niet. De winnaars staan genoeg in de kijker. Wij willen mensen in het zonnetje zetten die bijdragen aan het welslagen van het grootste schuttersevenement, maar voor welke onderdelen geen prijzen bestaan.

Die vaandeldrager wiens vaandelstok verward raakt in kabels en breekt wordt door overmacht buitenspel gezet. Triest voor hem vond de optochtjury, maar hij had wel het publiek op zijn hand.

Een vrouw die van schrik door de stoel zakt tijdens het lossen van

een kanonschot zorgt voor de nodige hilariteit. De kannonier is zich nergens van bewust. Zo iets is toch machtig mooi! Mogen die mensen dan ook eens gehuldigd worden. Er staan meer dan genoeg bobo's en prominenten vooraan."

Met een knipoog vertelt de secretaris dat de prijs, voor het eerst uitgereikt in 1993 na het OLS te Koningsbosch, na veel onderhandelingen werd ingesteld tijdens de Europese Top in Maastricht.

Weliswaar zat de commissie die de prijs instelde ook in vergadering bijeen in het gouvernement, maar werd de ministersraad niet voor advies gevraagd.

Maar hiermee wil Smeets duidelijk maken dat Geiteclub Iris 2 grensoverschrijdend te werk gaat en dat Iris 2 al lang Europees denkt.

Het lidmaatschap.

Wie de ledenlijst bekijkt ziet een afspiegeling van de bevolking. Van dokter tot werkmans, van burgemeester tot bedrijfsdirecteur. Alleen de toegekende titelatuur nodigt al uit tot een glimlach.

Wat dacht U van de titel voor burgemeester Schaftenaar van Echt: primus inter pares of te wel "de eerste onder zijn gelijken".

De dierenarts Sonja Potters wordt benoemd tot Geitedokter van Iris 2 en is de enige vrouw die lid van de Geiteclub.

De rechten en plichten van de leden zijn strikt vastgelegd, evenals het protocol van de jaarvergadering. De verantwoording door de diverse commissies wordt ten overstaan van de gehele vergadering afgelegd. De geitegroet, ingesteld om elkaar te groeten, is internationaal erkend. "Geitevrienden uit bijvoorbeeld Oostenrijk kunnen zonder taalproblemen gegroet worden", aldus de secretaris.

Ook juristen maken deel uit van de club. Maar ook de kastelein en de drukker staan op de ledenlijst.

Alleen het ledenaantal ligt vast: 99 en dus is er een wachtlijst.

Humor

Mensen met serieuze beroepen en die veelal met gewichtige of gortdroge zaken bezig zijn. Zou dat een van de redenen kunnen zijn voor de populariteit van het lidmaatschap van de Geiteclub Iris 2.

Een ludieke uitlaatklep voor de moderne maatschappij waarin we leven.

Humor voert de boventoon, maar het serieuze is evenredig vertegenwoordigd. De Geiteclub Iris 2 leefde mee, maar bood ook daadwerkelijk hulp bij de aardbeving en bij de watersnood in Limburg. De vereniging zelf presenteert zich naar buiten toe in tenue: wit poloshirt, witte klompen en een rode zakdoek. Galatenue: met zwarte bolhoed.

Plat Limburgs Spektakel

In augustus organiseert Geiteclub Iris 2 het Plat Limburgs Spektakel. Tijdens deze meerdaagse manifestatie wordt ook de winnaar van de ludieke prijs "dae haef de vogel aafgesjaote" gehuldigd.

Voor 1996 werd de prijs toegekend aan Paul Kessels uit Horn. Paul fungeerde tijdens het OLS in Borcholt als invalver voor de tamboermaitre. Het stokgooien van de tamboermaitre is een kunst en techniek op zich. Maar na veel oefenen en beraad met de achterban besloot Paul toch zijn kunsten te tonen.

Het juryrapport geeft aan dat de eerste worp bij het defilé perfect was en de tweede worp eveneens vlekkeloos. De derde worp ging echter hoog boven het dak van de eretribune uit en zou ergens halverwege tussen het doormarcherende korps terecht komen. Om de schade te beperken moest Kessels met katachtige reflexen, na de eerste keer te hebben misgegrepen, de stok opvangen wat een lachwekkende situatie opleverde. Het bisbis-schanderende publiek onthaalde Paul op een groot applaus toen hij vervolgens onverstoort weer de stok de lucht ingooide om hem vervolgens weer vlekkeloos op te vangen.

Naast een wisselbeker, krijgt de winnaar een geitetenue, een lidmaatschap voor een jaar en een alternatieve prijs waarmee de reden van de uitverkiezing wordt onderstreept.

Het tweedaags spektakel in augustus is niet meer weg te denken in de regio. En de opbrengst gaat naar de goede doelen die worden aangedragen of aangevraagd.

Filosofie

De filosofie achter de Geiteclub zit veel dieper krijg ik de indruk. Klaar staan voor anderen, de helpende hand reiken waar nodig. Maar toch genieten van het leven.

Om te kunnen voldoen aan deze levensnormen moet je kunnen relativeren en je realiseren waar je mee bezig bent, dag in dag uit.

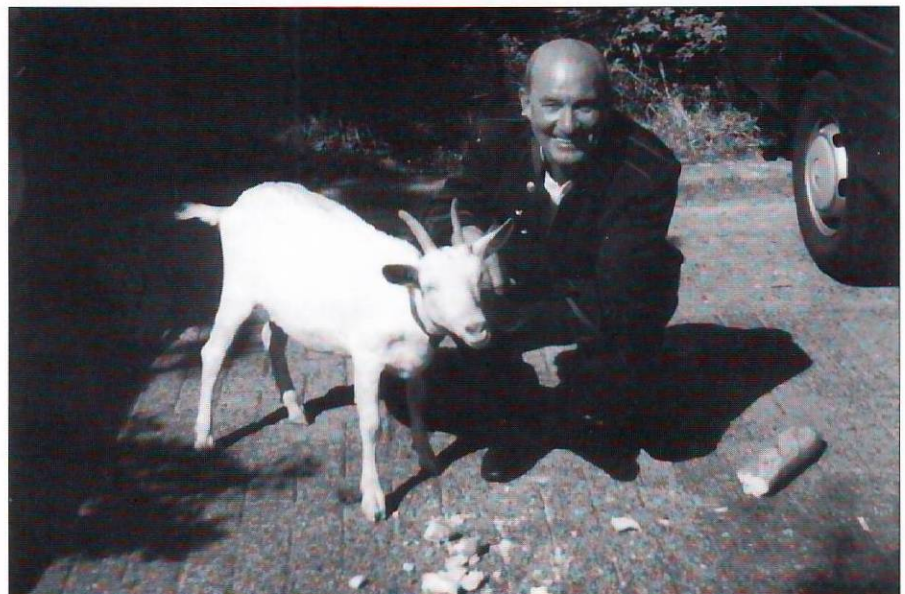
Serieus bezig zijn is goed, maar blijf met beide benen op de grond. Bekijk het dagelijkse leven met een beetje humor, dan zie je hoe mooi de wereld om je heen is. De voldoening van het presteren wordt groter, naarmate je de vreugde kunt delen met anderen. Hoe meer mensen genieten, hoe groter de vreugde.

Iris 2 kan trots zijn op de leden die haar letterlijk en figuurlijk op handen dragen. En de leden zijn dankbaar voor wijsheid die Iris 2 hun ten deel laat vallen.

Hoe diepgeworteld en intens het lidmaatschap van de Geiteclub Iris 2 is, moge blijken uit de verzuchting: "Van mijn vrouw kan ik nog afkomen, van de Geiteclub Iris 2 nooit meer."

Waarvan akte.

Cor Voorter.

ST. SEBASTIANUS SEVENUM IN PROCES OM LAND, 1713

Als geschiedenis van schutterijen geschreven wordt, blijven er altijd open plekken. Men kan eenvoudigweg niet alles staven met bronnen. Schrijvers kunnen proberen te beschrijven hoe het in 't algemeen bij de schutterijen verliep en op die plaatsen invulling geven waar de bronnen van de eigen vereniging dat toelaten. Hoe meer oude stukken een schutterij heeft, des te nauwkeuriger kan de situatie ter plaatse beschreven worden. De geschiedenis van het St. Sebastianusgilde in Sevenum werd in 1991 beschreven bij gelegenheid van het 400-jarig jubileum. Ook daar bleven er natuurlijk enige gaten om getrouw te kunnen achterhalen hoe het gilde in de 17e en 18e eeuw functioneerde. Meestal blijven die lacunes bestaan, omdat geen bronnenmateriaal meer wordt aangetroffen.

Een gaatje in de geschiedschrijving van het Sevenumse schuttersgilde kan nu gedicht worden, omdat in het Rijksarchief een oude akte werd aangetroffen¹, die aantoont dat de schutterij een proces gevoerd heeft. Ze is nooit eerder beschreven; daarom maken we u bekend met de inhoud.

In 1713 speelde voor de schepenbank van de heerlijkheid Sevenum het proces van de burger, genaamd Kerst aen de Stardt contra "de oude schutterije tot Sevenum". Aanleiding tot deze gerechtelijke stappen waren de volgende feiten.

Het grootste deel van haar inkomsten ontleende de schutterij aan de erfpacht op drie percelen grond. In de 17e eeuw ontving de vereniging hiervan in totaal 4,5 malder rogge. Dit komt ongeveer overeen met 540 kilo rogge. Jaarlijks bracht dit rond de 36 gulden op². De oude schutterij meende recht te hebben op twee malder rogge als jaarlijkse erfpacht op een bepaald stuk grond in Sevenum. Het afgelopen jaar 1712 had Kerst deze pacht niet afgedragen na herhaalde waarschuwingen aan zijn adres door de schutterij. Daarom nam de schutterij diverse goederen van Kerst in beslag als onderpand, om ze te verkopen en zich met het geld schadeloos te stellen voor de niet ontvangen rogge. Kerst liet het daarbij niet zitten en schakelde de gerechtsbode in, middels welke hij liet weten het met deze inbeslagname allerminst eens te zijn en de

schuldvraag in deze zaak door de schepenbank te laten beoordelen. Voor dit 'rechtscollege' voerde de schutterij aan geheel volgens het landrecht gehandeld te hebben, zowel met het bekend stellen van het onderpand en Kerst de mogelijkheid geven het onderpand af te lossen door met geld over de brug te komen. Het verzoek aan de schepenen luidde derhalve om hun inbeslagname van de gepande goederen te mogen uitvoeren zoals gepland en Kerst aen den Stardt te veroordelen in de boete van een gulden en uiteraard van de proceskosten.

Daar deze verdediging door de schutterij en hun verzoek het enige stuk is dat ons van dit proces resteert, kan over de afloop niets meer meegegeed worden, netzomin of de schutterij rechtmatig gehandeld heeft, noch welke gulle gever aan de schutterij in het verleden die erfpacht had toegestaan of hoe oud dit privilege was. Belangrijk is wel te constateren dat er sprake is van "de oude schutterije".

Blijkens een oud kasboek van het St. Sebastianus Gilde was dit de oude schutterij, die een tijdlang nog de jonge schutterij in het dorp gefinancierd had³. De historie blijft een grote legpuzzel, waarvan veel stukjes in het duister van het verleden verborgen blijven. Maar af en toe worden een paar stukjes van de puzzel gevonden. Deze kunnen ingepast worden, en daar is het bovenstaande processtuk een goed voorbeeld van.

Luc Wolters, Sempelveld.

Vaandeldrager, keizer, koningspaar en manschappen van schutterij St. Sebastianus Sevenum. Maasbree 21 april 1996.

Noten:

1. RALM, Schepenbank Sevenum, inv. nr. 15, 'Proces van de Oude Schutterij ca. Kerst aen den Stardt', betreffende het panden door de schutterij, 16 maart 1713.
2. Schutten door de eeuwen heen. Een uitgave bij gelegenheid van het 400-jarig jubileum van het Sint Sebastianus Gilde in Sevenum. (Sevenum 1991) 15.
3. Ibidem, 17.

NIEUWE UNIFORMEN

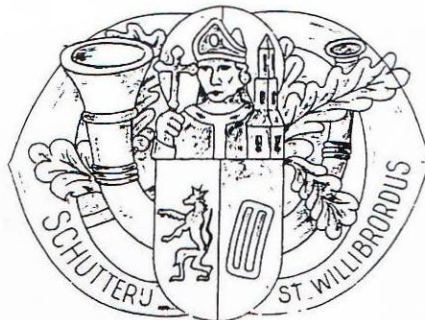

Zouaven-uniform voor St.-Martinus-Kessenich

Het voorbije schuttersseizoen trad de schutterij St.-Martinus uit Kessenich aan met een uniform dat refereert naar de pauselijke zouaven. De foto werd genomen door Karel Peeters voor de St.-Martinuskerk in augustus 1996. (Bondsfeest Breidelzonen).

De volgende bestuursleden staan op de foto: Mathieu Craeghs (voorzitter), Wim Rutten (ondervoorzitter), Firmin Snijkers (secretaris), Pol Kurvers, Jos Lambrichts, Jaak Koolen en Jef Craeghs, Jan Goyens ontbreekt. Leden: Wouter, Joke en Hans Rutten, René Gorissen, Jan Jaeken, Gerard Straetemans, Jo, Petra en Linda Lambrichts, Jeroen en Bart Rutten, André Peers, Erwin Luysmans, Jean Prinsen, Henry en Ronny Peers, Renata Van de Ven, Henry Gorissen, Elza Willen, José en Els Koolen, Jeanne Abatte, Johan Schouteden, Christiaen en Bert Baens, Claudia Straetemans, Leon en Miriam Verkissen, Frans Goyens, Marc, Peter, Sara en Jan Koolen, Peter, Mathieu en Frans Snijkers, Dirk en Robert Simons, Mathieu Goyens, Bèr Snijkers, Petra Koolen, Kurt Dreesen, Jacqueline Demandt, Magde Martens en Lea Broeckx.

St. Willibrordus-Obbicht

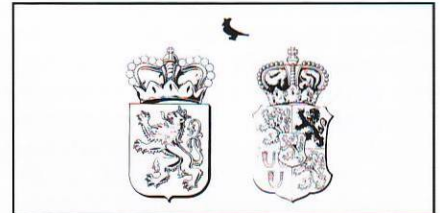

Koningspaar van schutterij St. Willibrordus Obbicht. De circa zestig leden gaan gekleed in het uniform van de Limburgse Jagers in het "jagersgroen". Voor het embleem op de baretten heeft Obbicht een eigen oplossing moeten bedenken, omdat het niet is toegestaan de militaire emblemen zomaar over te nemen. De Obbichtenaren hebben daarom in plaats van het zwaard van de Limburgse Jagers hun eigen patroon Willibrordus in het embleem geplaatst, een eigen karakteristiek tintje.

Schutterij St. Martinus Linne presenteert zich vanaf het afgelopen seizoen in het nieuwe uniform naar Italiaanse snit van het korps Bersaglieri anno 1864. Op de foto het koningspaar op het bondsfeest te Born, 4-8-1996.

PRONKJUWELEN UIT DE SCHUTTERSWERELD

TENTOONSTELLING

In het Gemeentemuseum de Tiendschuur in Weert loopt nog tot en met zondag 12 januari 1997 de expositie "Pronkjuwelen uit de Schutterswereld". Deze expositie kwam tot stand in het kader van het honderdjarig bestaan van de Kantonale Bond van Schutterijen 'Eendracht maakt Macht'. Een aantal schutterijen is veel ouder dan de bond, waarbij sommigen aan de vooravond staan van hun vijfhonderdjarig bestaan. Het leek dan ook een goed idee om de vaak zeer oude schuttersattributen, welke vaak ook nog worden meegedragen als de schutterij uittrekt, in een expositie bij elkaar te brengen.

De pronkstukken van de verenigingen zijn dankzij de medewerking van de gemeente Weert dan ook tentoongesteld in het gemeentemuseum de Tiendschuur. Ook is er een begeleidende publicatie verschenen van de hand van drs. J. van Cauteren. Hierin wordt op duidelijke wijze ingegaan op de herkomst van o.a. pronkschilden, memorieschilden, koningsvogels en koningszilver. Het boekwerkje is verlicht met een groot aantal foto's.

De expositie is nog te bezoeken tot en met zondag 12 januari 1997 in het gemeentemuseum de Tiendschuur, Recollectenstraat 5-A, 6001 AJ te Weert. Openingstijden dinsdag tot en met zondag van 14.00 tot 17.00 uur.

Voorts op afspraak na telefonisch contact: 0495 - 537158 of 575327. De expositie is een echte aanrader!

Schutterij St. Severinus Grathem heeft haar circa veertig actieve leden in een donkerblauw fantasie-uniform gestoken. Een commissie boog zich over diverse modellen en stelde een uitvoering samen. Koning op de foto is Dré Veugen. Bondsfeest in het witte stadje Thorn, 11-8-1996.

Cor Voorter

VOOR U GELEZEN

Jubileumboek E.M.M. 100 jaar

Voor deze uitgave van de Kantonale Bond van Schutterijen Eendracht Maakt Macht voor Weert en omgeving, verzorgden G. Knapen, Peter Kortten en Henk Tillemans de redactie en Drs. Jean Walraven de eindredactie. Na de voorwoorden van de Commissaris der Koningin, Bisschop Frans Wiertz, beschermheer E. Raatjes en bondsvoorzitter Bèr van Hoef, vindt men in dit prachtige boekwerk van 247 pagina's, drie hoofdstukken gevolgd door een reeks interviews. De uitgave is verlucht met mooie foto's in kleur en zwartwit, alsook afdrucken van documenten en schutterszilver.

Een eeuw verbondenheid onder de schietboom

Peter Kortten raadpleegde heel wat archieven, publicaties en periodieken en hield veel gesprekken met diverse personen om de historiek van de Bond te kunnen samenstellen. De schuttersbond E.M.M. werd opgericht op 11 oktober 1896 in een tijd toen de handboogsport nog hoogtij vierde in Weert en omgeving. De schuttersbond E.M.M. was een voortzetting van een al langer bestaande Weerter Schuttersbond. Ofschoon de schuttersbond E.M.M. niet de oudste schuttersbond is in Limburg, kan zij wel bogen op een onafgebroken bestaan sinds haar oprichting.

Volgende schutterijen sloten zich bij de oprichting van de schuttersbond E.M.M. aan: St. Oda-Boshoven (als eerste), St. Job-Leuken, St. Mathias-Maaspoort, St. Hieronymus-Biest, St. Sebastianus-Laar, St. Lucie-Nederweert en St. Antonius-Budel. St. Catharina-Stramproy volgde in 1898 en nog 28 schutterijen zouden dit voorbeeld volgen. Thans zijn er 26 schutterijen aangesloten bij de Schuttersbond E.M.M.

Na een opsomming van de bondsbestuurders, volgt een uitleg over de verschillende feesten: Bonds-schuttersfeesten, het O.L.S. en andere, zo ook het Persoonlijk Kampioenschap van de bond E.M.M., sedert 1976 georganiseerd. A. Peeters van schutterij St. Catharina-Stramproy behaalde in 1986 maar liefst 1032 punten.

Een historische schets

Henk Tillemans tracht een chronologisch verhaal te doen over de geschiedenis van het schutterswezen

in de Bond E.M.M. en heeft het vooreerst over de periode vóór 1900 en over de Weerter schutterijen. De wapenspreuk "Eendracht Maakt Macht" kwam vroeger voor op het wapen van het Koninkrijk der Nederlanden en siert nu het Belgische koninkrijkswapen. De auteur betreurt dat het notulenboek van de Bond pas begint in 1924. Ook de oprichting van de stichting S.A.S. (in 1961) en het Limburgs Schutterstijdschrift (in 1988) worden vermeld. Voor het laatste beperkt hij zich tot de eerste jaargang, maar elders wordt toch meermalen naar ons tijdschrift gerefereerd.

Eendracht Maakt Macht in cijfers

G. Knapen maakt een vergelijking tussen de aangesloten verenigingen en voorziet deze van commentaar. Dit betreffende hun geschiedenis, de leden, de rechtspersoonlijkheid, het korpszilver, wapens, contacten, uniformen, begeleiding, prestaties, bijzondere feiten en het archief. Hij betreurt dat er weinig archief bestaat van vóór 1945.

Interviews

Over buksen en wapens vertellen Frans Akkermans, Maurice Drummen senior en junior, Math. Janssen en Jac. Stals. Het O.L.S. in Kelpen-Oler wordt extra belicht. Ook de "Vrouwen onder de schietboom" o.a. Mieke Wijen-Adams en het L.D.S. Verder zijn er bijdragen over: Schutterij Sinte Catharina 1480, Tambour-majoor Piet Daems, de Aoje Limburger (Tjeu Tullemans vertelt), Vendelier Lei Stultiens, Jan Sonnemans "Willy Wortel", Jack Gubbels als koning en vaandragers, Sjra Veugen koning van St. Severinus, Bordjesdrager Berry van Bilsen, Belgisch keizer Marcel Nulens van een Brabantse schutterij uit een Limburgse Bond, Broer van de Berk leerde schieten bij de "3-tallen", kampioen korps-schieten Dré Briels, generaal Harrie Caris, een tekst van beschermheer P. Driessens, Jurylid Riet Verbaan "aan een marketentster vraag je even iets te tappen", Ber Heijlen spilt in de schutterij van Tungalroy, penningmeester Thijs Jacobs, bliksem-carrière van Leon Camp, koningin Marlie Pouwelsen-Zegers, "Iësheilige" Frits Jeurnink, Jac. Verlaak voorzitter St. Barbara-Leveroy, marketentster-zoetelaarster Mien Stals-Kessels, lokaalhouder Sjeng Sleven, trombonist Henk Beckers, bestuurslid Wim Janssen, Albert van der Kop telg uit een oud schutters-

geslacht, geestelijk adviseur Giel Herberighs, bieleman Thei Schepens en vooropschut Jan Kuppens. Deze opsomming geeft aan dat men zoveel mogelijk personen, functies en facetten van het schutterswezen heeft willen belichten, iets waar men zeker in geslaagd is. De orale geschiedenissen werden opgetekend door J. Driessen, P. Hermans, G. Knapen, H. Tillemans en L. Willemsen.

Voor meer informatie kunt U terecht bij Bèr van Hoef, Drieslagstraat 17 6004 CP Weert Tel. 0495-557055 of 0495-540318).

Aanbevolen lectuur!

Werner Smet.

ADRESWIJZIGINGEN

0114 St. Sebastianus-Spekholzerheide: Secretariaat wijzigen in Postbus 86 6460 AB Kerkrade.

0206 St. Gregorius-Illikhoven: Secretariaat wijzigen in: Eyckholtstraat 25, 6116 BN Roosteren, tel. 046-4495360 (Jac. Kessels).

0208 St. Hubertus-Nattenhoven: Secretariaat wijzigen in: Holsberg 28, 6129 KL Berg aan de Maas, tel. 046-4337944 (Th. Jaspers).

0230 St. Nicolaas-Susteren: Secretariaat is thans gevestigd Schoutlaan 93 6114 MD Susteren. Tel. 046-4495328 (Mevr. A. Havens).

0302 St. Ansfried-Thorn: Secretariaat is thans gevestigd Margarethastraat 6 6017 EC Thorn. Tel. 0475-561895.

0306 St. Antonius-Nederweert: secretariaat is thans gevestigd Pastoor Vullersstraat 62 6035 AH Ospel Tel. 0495-625222.

0314 St. Catharina-Stramproy: Secretariaat is thans gevestigd St. Wilibrordusstraat 24 6039 CA Stramproy. Tel. 0495-562601 (J. Segers).

0320 St. Jacobus-Hunsel: Secretariaat is thans gevestigd Eindstraat 1 6014 EL Ittervoort. Tel. 0475-562665.

0342 St. Paulus-Roggel: Adres wijzigen in: Maassenstraat 8 (J. Metsemakers).

0536 St. Thomas van Aquino-Blerick: Secretariaat wijzigen in: Alberichstraat 95 5922 BN Venlo-Blerick.

0710 St. Monulphus & Gondulphus 1-Maasmechelen: Secretariaat wijzigen in: Igidius Devresestraat 6 3680 Maaseik.

0820 St. Martinus-Horn: Secretariaat wijzigen in: Bosscher-ven 2, 6085 DL Horn, tel. 0475-581806 (Martin Hendriks).

PAPIEREN COMMOTIE ROND HET VOGELSCHIETEN TE BORN, 1867

In juni 1867 viel een bezwaarschrift bij de gemeente Born door de brievenbus. Een inwoner van Born verzette zich in de brief met hand en tand tegen het geplande vogelschieten van de schutterij en waar schuwde voor allerlei onheil. We laten zijn alarmerende brief hier volgen. De brief is te mooi om niet te publiceren, maar let niet op de taal fouten:

"Pinsmaandag den komende mandag zal de sutterij den vogel sieten en de smiden maken boeten om met te sieten en daar komen zeker ongelukken en daar zijn er zoo veel die allenmal willen de vogel krijgen [= koning worden L.W.] en er kome zeker ongelukken en daar is er maar een konig en zij spane zich allenmal om die te worden en daar komen zeker ongelukken en U moes het kome verbiedde want anders zal het sleg uitvallen."

Ondertekend door: J. Porteners.

Nu kan men niet ontkennen dat het er in Born best wel eens hevig is toegegaan bij het vogelschieten. Niet voor niets werd door de "regeerende offeizieren" in 1872 een nieuw reglement voor het vogelschieten vastgesteld. Daarin werd bepaald dat in de toekomst de vogel alle jaren geschoten moest worden, tenzij officieren en koning besluiten dat de regerend koning nog een jaar aanblijft. De nieuwe koning moest een borg stellen zo gauw als hij de vogel af zou schieten. De officieren waren gerechtigd het koningszilver tot zich te nemen en het zelf te bewaren. Tot slot werd de minimale waarde vastgesteld van het zilveren schild dat de koning diende te schenken.¹ Dat in Born vol overgave en met veel emoties op de vogel geschoten werd, blijkt vervolgens uit de keizerskwestie te Born, die speelde in 1896. De schutter Meekels meende keizer te zijn, toen de vogel viel, terwijl de officieren bepaalden dat verder moest worden geschoten op de ijzeren plaat. Meekels trachtte vervolgens nog zijn recht te halen bij het kantongerecht te Sittard, maar daar delfde hij het onderspit.²

"Luchtfoto" van schutterij St. Martinus Born, met het vaandel, koningspaar, officieren en geweerdragers. Europees Schutterstreffen, Genk 20-9-'92.

Terug naar de alarmerende brief, die de gemeente Born ontving. De gemeente schatte de waarde van de inhoud van deze brief van Porteners niet zo hoog in om hierover het Limburgse Provinciebestuur -in casu de Commissaris des Konings- in te lichten over deze feiten. Het vogelschieten vond op Pinkstermaandag zoals gewoonlijk doorgang, met als resultaat dat L. Voogten in 1867 de nieuwe koning werd van St. Martinus-Born.

Echter de Provincie had lucht gekregen van deze affaire en liet informeren hoe het met deze zaak gesteld was. De burgemeester moest zich verantwoorden.

Jan Porteners, die het bezwaarschrift ondertekend had, werd over deze kwestie ondervraagd. Het vogelschieten had reeds plaatsgevonden dus een eventueel protest had weinig meer uitgehaald. Jan Porteners ontkende in ieder geval ten stelligste dat hij het bezwaarschrift zou hebben opgesteld of ook maar ondertekend zou hebben.

Restte de burgemeester niets anders dan de Gouverneur te schrijven dat het hier een storm in een glas water betrof, dat er wel een bezwaarschrift lag, maar geen bezaarmaker.

En dat terwijl het vogelschieten als naar oude gewoonte met vergunning van de burgemeester doorgang had gevonden.

Wellicht verwachtte de burgemeester een pluim dat hij niet overhaast of al te drastisch had gereageerd op emoties die er leefden. In plaats daarvan merkte de Commissaris des Konings fijntjes op dat hij zich niet geïnformeerd achtte, daar hij geen afschrift van de vergunning van de burgemeester ontvangen had.

Tot zover de affaire, die geen affaire was.

Relativeren is een groot goed, omdat de zaken teruggebracht worden tot hun ware proporties.

Luc Wolters, Simpelveld

Noten:

1. J.L. van Hasselt, 'De schutterij St. Martinus te Born' in: J. Lebens, Born, een koninklijk domein met een boeiend verleden. (1978) 339-340.
2. W. Corstjens en P. Korten, 'De "Keizerskwestie" te Born' in: Limburgs Schutterstijdschrift. nr. 5, dec. 1989, 13.

AGENDA

- 11 jan Baexem: 4e Limburgse Schuttersdag
 19 jan Stramproy: Inauguratieplechtigheid Rode Leeuw van Limburg en H. Sebastianus
 1 mrt Sittard: Vergadering OLS-Federatie

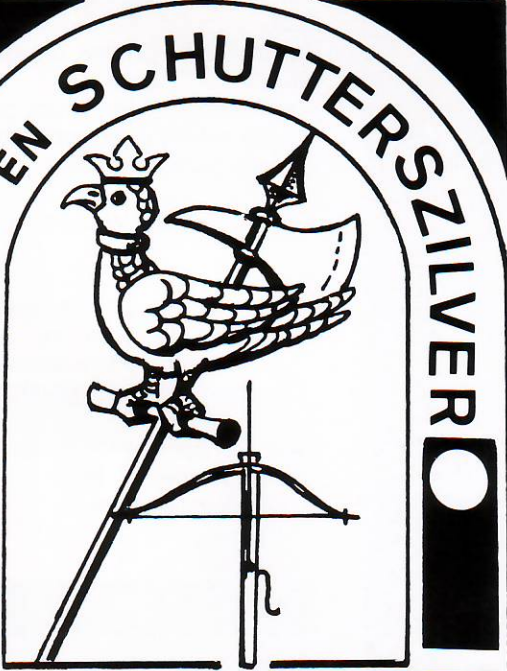
LEEUW BIER
Valkenburg

de onmisbare schakel... als het om feesten gaat!

HANSEN DRANKEN & **HANSEN Evenementen**

LINNE 46 53 00 LINNE 46 57 75

Als smaak de keuze bepaalt

GILDE- EN SCHUTTERSZILVER

JUWELIERS - HORLOGES
Jan Andriessen
DORPSSTRAAT 54
5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)
TEL. 0492-550792
FAX 0492-522269

Nog steeds fabriceren wij de alom bekende Drummen Buksen voor zeer aantrekkelijke prijzen in de calibers 12 en 16.

Ook verkrijgbaar toebehoren zoals:

- * Slaghoedjes van diverse merken zoals: Hirtenberger, Focchii, CCI, Federal, etc.
- * Kruitsoorten: TP 103, Vectan BA 10, tegen zeer scherpe prijzen.
- * Hulzen in calibers 12 en 16 precisie gegarandeerd op 0.01.
- * Scherpe aanbiedingen betreffende weegschalen:
Dillon mechanische weegschaal f 125,00
Dillon digitale weegschaal f 575,00

Superaanbieding:

- * Tril- en Draaitrommels voor het schoonmaken van de hulzen v.a. f 179,00
Granulaat hiervoor - per zak f 29,50

* VOOR DE WINTERMAANDEN:

- Nieuw of tweede-hands luchtbuksen**
- * Luchtbuksen te koop van de merken: Walther, Anschuts, Diana, Feinwerk bauw en Hammerli, tegen zeer scherpe prijzen. Eventuele inruil mogelijk.

dz

Fa. Maurice Drummen & Zn.
Valkenburgerweg 49
6361 EB NUTH - NEDERLAND
Tel. 045-5241220
Fax 045-5245330

SCHUTTERIJEN OP HET LIMBURGSE PLATTELAND IN DE 16e EN 17e EEUW; EEN CULTUREEL FENOMEEN TOT BESLUIT

In 1986 ronde ik mijn studie *Nieuwe Geschiedenis in Nijmegen* af met een scriptie. Schutterijen op het Limburgse Platteland in de 16e en 17e eeuw vormden het onderwerp van onderzoek. Kern van mijn conclusies was dat schutterijen om andere redenen zijn op- of heropgericht dan de bescherming van 'auter, heerd en troon'. Religieuze, sociale en economische omstandigheden zijn naar mijn mening veel belangrijker geweest. Dus typeerde ik het Limburgse schutterswezen bovenal als een cultureel fenomeen. Tien jaar discussie volgde. Bij mijn vertrek als actief redacteur van het *Limburgs Schutterstijdschrift* wil ik een laatste duit in het zakje doen. Een vos verliest immers wel zijn haren...

Groot was de verontwaardiging toen ik de resultaten van mijn studie publiek maakte. Als de dag van vandaag herinner ik me een discussie in de studio van Omroep Limburg. Lei Meisen had Jeu van den Boom uit Brunssum uitgenodigd om namens de Limburgse schutterswereld op mijn stellingen te reageren. Het werd een pittig debat, waarbij ik mogelijk Jeu het moeilijker maakte dan nodig was. Even later - het *Limburgs Schutterstijdschrift* was inmiddels opgericht - vatte wijlen Sjeff Meertens de argumenten naar aanleiding van een lezing die ik had gegeven, tegen mijn stellingen nogmaals samen in een artikel. En toen Luc Wolters in Leiden afstudeerde op het onderwerp schutterijen, kreeg het debat een wetenschappelijk karakter. Hij droeg sindsdien in een aantal artikelen nieuwe gege-

vens aan waaruit blijkt dat schutterijen beschermende taken hebben verricht, een enkele keer zelfs onder de wapenen werden geroepen om het 'vaderland' te verdedigen.

Nou en...

Luc kennende zal hij tot in lengte van dagen doorgaan met het zoeken naar bronnen waaruit blijkt dat schutters in de 16e en 17e eeuw gevangenen hebben bewaakt, als politie-agent optraden, nachtwacht liepen en wat dies meer zij. Nou en... Daar is niets mis mee. Per slot van rekening is slechts heel weinig historisch materiaal bewaard gebleven. Dus zijn we met z'n allen blij met iedere vondst die wordt gedaan en die onder andere via publicatie in het *Limburgs Schutterstijdschrift* voor het nageslacht bewaard blijft. Maar in al die bronnen heb ik nauwelijks feiten kunnen ontdekken waarmee wordt hard gemaakt dat schutterijen daadwerkelijk speciaal **zijn opgericht** om de goegemeente tegen rovers, rondtrekkende en banditerende soldaten alsook ander gespuis te beschermen.

Jammer

Wat ik bij dit alles jammer vind, is dat we niet verder komen dan een discussie over beschermende taken. Daarmee doen we het schutterswezen tekort. Want wat je er ook van vindt, schutterijen waren altijd ook broederschappen. Daarmee is een duidelijke sociale doelstelling onderstreept die mede voortkwam uit economische nood. En tot op heden vervult elke schutterij officiële religieuze plichtplegingen tijdens processie en missen voor overleden medebroeders. Dan is er nog ons beroemd-beruchte vogelschieten. Het is veel te kort door de bocht om dit gebruik alleen als een oefening in de edele wapenkunsten te beschouwen teneinde de schutters met de noodzakelijke vaardigheden toe te rusten om beschermende taken naar behoren te kunnen vervullen.

Aan al deze facetten wordt nog steeds door weinigen enige aandacht besteed. De historicus Mark van Dijk schonk er in zijn studie over schutterij St. Sebastianus Heerlen aandacht aan. Ook de pastoor van Gulpen stond er in zijn studie over de schutterij van Wylre bij stil.

Hoofdschild van de breuk uit Wissen, Gemeente Weeze (D). Zeldzame uitvoering uit de 18e eeuw.

Michaelis

Omdat ik nog steeds vurig en volledig overtuigd ben van het Limburgse Schutterswezen als cultureel fenomeen, wil ik hier een laatste bijdrage aan de discussie leveren. Het betreft een beperkte bespreking van een klein, maar daarom niet minder interessant boek van de Duitser Hans-Thorald Michaelis, historicus en germanist. Als archivaris en bibliothecaris van het 'Museum des Deutschen Schützenbundes in Wiesbaden, publiceerde hij in 1985 een studie getiteld *Schützengilden. Ursprung - Tradition - Entwicklung*.

In het eerste hoofdstuk kiest Michaelis voor een even verrassende als interessante insteek. Hij vergelijkt de tradities van de schutterijen onder andere met die van de Kelten uit Ierland. Aldoende komt hij op geheel eigen wijze tot een culturele duiding van het vogelschieten. Het eindresultaat ligt in het verlengde van wat ik beweer: Het vogelschieten was een vruchtbaarheidsritueel, horend bij het naderende voorjaar en daarmee populair gezegd de tegenhanger van de ons beter bekende oogstdankfeesten. In de hoofdstukken twee en drie gaat hij in op de religieuze en sociale aspecten van de schutterijen als broederschap. Michaelis spreekt daarbij van 'Kulturgemeinschaften' die mede onder invloed van de katholieke kerk verwerden tot christelijke broederschappen. In het volgende hoofdstuk laat hij de vroegstedelijke politiek de revue passeren en worden de schuttersbroederschappen ook gilden. Vervolgens werden de sport en het spel van het vogelschieten met elkaar vervlochten. Daarna gaat Michaelis mee in de gedachtegang van Dr. Theo Reintges en geeft hij duiding aan het weerbaarheidskarakter van de schutterijen, **dat zij na hun oprichting kregen opgedrongen**. Hij zegt hierover: '...aber ihrer eigentlichen Intention entsprach das kriegerische Treiben keineswegs.' (maar hun eigenlijke doelstelling beantwoordde hun krijgszuchtig handelen geenszins).

Mondriaan

Wie meer wil weten over de culturele aspecten van de 'Schützengilden' neme het boek van Michaelis ter hand. Ik wil mijn aandeel in de discussie over beschermende taken en culturele aspecten van schutterijen afsluiten met een me-

tafoor. Die heeft te maken met de bekende schilderijen van Piet Mondriaan. Deze beroemde landgenoot werd wereldwijd bekend door een bijzonder harmonie in zijn kunstwerken. Hij schilderde rechthoekige vlakken in de kleuren rood, wit, geel en blauw. Deze vlakken grensde hij af met zwarte lijnen. Vergelijken we de beschermende taken met de zwarte lijnen als verbindend element in de schilderijen. Laten we dan de culturele, sociale, economische en religieuze aspecten - weerspiegelen in de felle kleuren. Nemen we nu de kleuren uit het beeld en houden slechts de zwarte lijnen over, dan is het schilderij leeg en nietszeggend. Nemen we daarentegen de zwarte lijnen weg en houden de kleuren over, dan blijft inhoud en wezen van het kunstwerk overeind.

Laten we dus vooral het schutterswezen als een cultureel fenomeen blijven beschouwen. Op die manier houden onze hedendaagse schuttersgebruiken zin en inhoud. Het is die zin en inhoud die onze schutterscultuur tot in lengte van jaren waardevol maakt.

Door Jos Gerits.

• KRANTENKOPPEN •

16 apr Schutterijdag bij Nachtwachtgilde • Nachtwachtgilde Berg en Terblijt draagt schutterijtradities hoog in het vaandel • Perfectionist en technicus Math Janssen weet alles af van schuttersbuksen maken • 9 jul Schutterstijdschrift wint Journalisten-schietwedstrijd • 31 jul Spontane misser tijdens OLS'96 levert Paul Kessels uit Horn geen windeieren op • Dae haef de vogel aafgesjoate • 1 aug Schuttersfeest in Beesel • Knuffelbeertjes schieten • 5 aug Schuttersfeest Born-Echt vooral gemoedelijk • Winnen is niet het belangrijkste • Schutters in cijfers • 6 aug Bondsschuttersfeest Eendracht onbeslist • 7 aug Schuttersfeest Beesel • 10 aug Schuttersfeest met defilé • 13 aug Prins Hendrik Sint Odiliënberg wint in Beesel • Leuken wint feest Weerter schutters • 19 aug Loting beslist bondsfeest van schutters Juliana • 21 aug Schuttersfeest in Stevensweert • 24 aug Drie bondsfeesten voor schutters Midden-Limburg • 27 aug Gouden schutters in het nieuw • 6 sep Schutters lopen te hoop

tegen kogelvanger • 10 sep Houthemse schutters op jacht naar Koningschap • 11 sep Kampioenschap schuttersbond • Kampioenschap MLSB onbeslist • 12 sep Record Haelen: 600 vrouwen op schuttersfeest • 16 sep Volgende week pas beslissing LDS in Haelen • Vrouwelijke schutters houden de spanning er in • Opschieten om niet te worden afgeschoten • Schutterijen in nood door lood • 'Als ik het maar niet ben die mist' • 17 sep Kuytjes beste schutter van Midden-Limburg • Zeshonderd schutters kunnen rekenen op een warme ontvangst • LDS bereikt hoogtepunt in Haelen • 18 sep Schutterij St. Agatha houdt Limburgse avond • 20 sep Tweehonderd drietallen onder de schietbomen • 21 sep Unieke 'sjöttebeeldjes' • 23 sep Onderzoek schutterskogels • Provincie wil studie naar vervanging van lood subsidiëren • Schutterijen in nood door lood • Nader onderzoek schutterskogels en milieu nodig • 24 sep Finale Dames Schuttersfeest • VVD wil geld kogel-onderzoek • Schuttersfeest vrouwen gaat zaterdag verder • Kliekjesdag voor opruimers LDS • Koningsbal en jubilarissen bij Schutterij St. Martinus-Houthem • 26 sep Studieclub voor kogelvallers in Hunsel • 30 sep Haelenaar overlijdt tijdens schuttersfeest • Finale LDS uitgesteld tot zondag 13 oktober • LDS een Belgisch onderonsje • Verslagenheid op Limburgs Dames Schuttersfeest • 2 okt Schutterskoning wil niet zonder koningin verder • Leegloop Sint Anna bij royement leden • 7 okt Leden schutterij Maasbree achter royement vijftal • 8 okt Erepennig voor verdienstelijke schutters • 9 okt Stadsschutterij Weert zit zonder patroonheilige • 14 okt 'Metaalvaarders' schone schootsveld schutterij • Bosserhofsveld vrijwel zeker schietterrein St. Andreas-Maasbracht • Van de blokjes naar de stokjes • Kaulille mikt op 'eenvoudig, degelijk en gezellig OLS' • 15 okt Schutters moeten nog harder gaan trainen • 17 okt Finale Dames Schuttersfeest • 18 okt Belgische gildes strijden voor overwinning LDS'96 • 19 okt Drie finalisten op Dames Schuttersfeest • 21 okt St. Laurentius Bocholt wint dames schuttersfeest • Bocholtse dames beste schutters van Limburg • 28 okt Schutterijen hebben heel wat te pronken • Schutterspracht in museum • 29 okt GS: meer tijd schutters voor aanpak van lood • Tranen om de zilveren vogel •

HOE KOM JE ERBIJ .....

Deze vraag wordt me vaak gesteld wanneer ik vertel als Fries op de Veluwe te wonen en toch fanatiek Limburgs-schutterstan te zijn. Ja hoe kom je erbij ....

Het begin

Zomer 1987. We rijden met de auto door Vijlen en worden aangehouden met de vraag: "Wilt u verder rijden of wilt u de optocht van de schutterrij bekijken?" "Sjötterrie" - het zegt ons niks. Dus de auto aan de kant en "optocht" bekijken. Dan hebben we het geluk dat we bij iemand in de voortuin mogen staan, die bovendien ook nog veel over wat er voor ons langs trekt weet te vertellen. Vanaf dat moment was onze belangstelling gewekt.

Van onze kampeerboer op Cartils (een heerlijke plek!) hoorden we dat er een groot schuttersfeest in Kinrooi zou zijn: "Dat O.L.S. is erg de moeite waard." Dus: 5 juli 1987 naar het OLS in Kinrooi. En toen waren we helemaal verknocht: het daarop volgende jaar naar Bondsfeesten, het OLS te Grote Brogel.

Later naar het Limburgs Schutterijemuseum te Stramproy, rondgeleid door enthousiaste (oud-) schutters. Vanaf 1992 bezoeken we alle O.L.S.-en, diverse bondsfeesten van vooral Z.L.S.B. en St. Gerardus, Z.L.F., journalisten-treffens en Schuttersdagen. In 1995 het Koningsvogelschieten in Simpelveld, dit jaar het 5e LDS in Haelen.

Het gevolg

Tijdens al die ontmoetingen kreeg ik in gesprekken informatie en maakte ik veel foto's. In 1991 had ik zoveel foto's dat het om een nadere ordening vroeg; een hobby was geboren. Alle artikelen uit ons "Limburgs Schutterstijdschrift" werden op onderwerpen/thema's of schuttersvereniging geordend.

In totaal telt mijn indeling ± 30 "hoofdstukken" en gegevens over ± 190 al of niet meer in functie zijnde schutterijen uit Belgisch en Nederlands Limburg, vaak voorzien van (zelfgemaakte) foto's. Krantenartikelen zijn voor mij moeilijk te achterhalen, doordat we maar enkele weken/weekends in het Limburgse vertoeven.

Wat boeit ons zo in het schuttersgebeuren?

Ja, wat is dat precies?? Het is zoveel, dat het bijna niet in een paar zinnen te omschrijven is.

Maar vooral: Het totale gemeenschapsgebeuren: van de kleinste (dorps-) gemeenschap loopt er een "schutterij" in de stoet, jong en oud doet mee. De rijke historie en gebruiken, vastgelegd in vaak eeuwenoude reglementen. het schitterende schouwspel vol kleur, fleur, beweging (vendelen) en muziek in de optocht, uittredens en optredens. De kunstwerkjes in zilver van vogels en platen. De zorg besteed aan kostuum, keuze en uitvoering van tooi van keizerin/koningin (boeketten) of marketentsters. De spanning die bij het defilé, uittreden, kavelen etc van de gezichten valt af te lezen. De trotse fierheid van elke deelnemer op zijn/haar plek binnen die schutterij.

De positieve emotie en fijne sfeer op elk schuttersgebeuren; feestvieren met velen zonder "rotzooi te trappen".

De opvoedkundige waarde van dit totaalgebeuren in gezin en vereniging (bijvoorbeeld leren incasseren; "waarom moet ik nou net missen!" Het enthousiasme van mensen wanneer ze over "hun" schutterij mogen vertellen of me verwijzen naar iemand "die er meer van weet".

De serieuze zorg voor verleden, heden en toekomst (milieu!).

Een kritische noot

Natuurlijk komen er ook wel eens kritische opmerkingen bij mij boven. Wanneer ik ze noem doe ik dat in de hoop dat ze als positieve bijdrage aan bewustwording worden gezien.

Het is goed dat de verbondenheid met Kerk en Sacrament benadrukt en gecontinueerd wordt.

Doch soms denk ik (als protestant): waarom niet wat meer eerbied tijdens bijvoorbeeld een openingsgebed bij zowel geestelijke als (feestvierende) bezoekers?

Een bezoeker, die minder goed met deelnemende schutterijen op de hoogte is en ze dus niet (her)kent, heeft er (bijvoorbeeld onder de schietbomen), bij het uitreden enz.) geen notie van welke schutterij op dat moment actief is op die plek. Een klein simpel naambordje kan veel duidelijk maken.

Het valt me op, dat men in V.V.V.-kringen veel te weinig bekend is met het "schutterswezen" en dat er veel te weinig informatie rond schuttersactiviteiten te vinden / te verkrijgen is.

Heeft bijvoorbeeld een wat uitgebreide "schuttersagenda" per regio (Noord-/Midden-/Zuid-/Belgisch Limburg) in VVV-kantoren geen goede plek? Een goed voorbeeld van "schutterspromotie" vond ik de avondvullende "lezing" door schutterij St. Sebastianus Eys voor V.V.V. Heuvelland op een camping in Epen op 4 juli van dit jaar. Zo iets zou een jaarlijks weerkerende activiteit kunnen zijn en verdient navolging elders!

Door zo over mijn hobby te vertellen (en te laten zien!) heb ik al diverse mensen in mijn omgeving voor de folklore van het schutterswezen weten te interesseren. U weet nu hoe ik "erbij gekomen ben" en hoe ik erover denk. Aan iedereen die de kans heeft om actief mee te doen in de "sjötterrie" zou ik zeggen: "Zorg dat je erbij komt!" Wij hopen er volgend jaar wél weer bij te zijn!

Tot ziens, Joh. en Ytsje de Kroon.

Oproep

Van diverse schutterijen heb ik n.a.v. de briefjes met een vraag om materiaal en gegevens voor mijn verzameling, die ik bij onze ontmoetingen heb uitgereikt, (soms heel verrassende) positieve reacties ontvangen. Doch van verschillende verenigingen heb ik enkel maar de gegevens die ooit in het Limburgs Schutterstijdschrift gestaan hebben. Daarom de vraag aan ieder die maar iets te vertellen of te missen heeft: Ik zou graag gegevens over de geschiedenis van uw vereniging, specifieke traditionele gebruiken, kostuum, vaandel etc. etc. ontvangen. Ook fotomateriaal, krantenartikelen, boekjes van jubileumvieringen of bondsfeesten etc. zijn zeer welkom. Bij voorbaat alvast mijn hartelijke dank.

Joh. de Kroon
Struikakkers 11
3851 HD ERMELO
(Tel. 0341-558610)

ONDER DE SCHIETBOOM

St. Pieter-Leut

Schutterij St. Pieter-Leut nam afscheid van keizer Pieter Schuts en zijn keizerin Traudje Hutse, na 40 jaar dienst in deze functie. Dit werd in Leut gevierd tijdens een apart schuttersfeest. De nieuwe keizer Pietje Steutelings kan nu de fakkel overnemen. Een vertrouwd keizerspaar verdwijnt uit de diverse optochten waarin ze jarenlang mee opstapten. Bedankt voor jullie inzet (W.S.)

Vrouwen

De Gouverneur van Belgisch-Limburg, Mevrouw Hilde Houben-Bertrand, nam het nogmaals op voor de vrouw onder de schietboom. Dat bleek weer tijdens de huldiging van het winnende OLS-zestal van schutterij St. Joris-Kaulille in het provinciehuis te Hasselt. "Wanneer gaan de schuttersgilden de vrouw hetzelfde behandelen als de man?", vroeg ze zich af. "Dat vormt een punt van bespreking," antwoordde OLS-president Lei Stals. (Het Nieuwsblad 29 aug 1996)

Publicaties

Revolutie of evolutie in de Kempen?/ Het koningschieten. Door: Dr. E. Van Autenboer, 1996, Hoge Gildaard der Kempen in: Volkskundige Kroniek 4 (3): pag. 72-74.

De St. Sebastiaansgilde van Werchter. Door: G. Vandegoor, 1996 in: Haachts Oudheid- en geschiedkundig Tijdschrift 11 (2): pag. 94-100.

Burgemeester Michels

Na zijn ervaringen in Bocholt wil Burgemeester Jos Michels dezelfde inzet opbrengen voor schutterij St. Joris-Kaulille. Merkwaardig: twee opeenvolgende jaren dezelfde voorzitter van een OLS-organisatie. Maar tweemaal een OLS in dezelfde fusiegemeente is dan ook uniek!

Het succes van Bocholt kan niet op. Na de perfecte organisatie van het OLS-1996 en de overwinning van schutterij St. Joris-Kaulille van dit OLS zijn het nu de dames die de triomf naar Bocholt haalden. Proficiat dames.

Onder het motto: 'Drie maal is scheepsrecht', zou ook bij de organisatie van het 6e Limburgse DamesSchuttersfeest burgemeester Jos Michels dé aangewezen persoon zijn om ook dit keer weer de voorzitter te zijn van dit Interlimburgse schuttersfeest.

Bond Maas en Kempen

Op zaterdag 17 augustus werd er bij schutterij De Breidelzonen-Kessenich geschoten om het erekruis van de Schuttersbond Maas en Kempen. Het is traditie dat de zaterdag na het bondsschuttersfeest het erekruis wordt betwist. Deze individuele wedstrijd is steeds een goede oefening gebleken voor de schutters uit deze bond. Bewijs: de goede uitslagen op het OLS tijdens de afgelopen jaren. Graag zouden we een artikelenreeks starten over het erekruisschieten bij de Schuttersbond Maas en Kempen. Wie wil er ons gegevens en foto's bezorgen. Het bondsbestuur belooft ons alvast haar medewerking. (W.S.)

Bliksemingslag

Het moet je maar overkomen. Bliksemingslag veroorzaakt brand en vernielt naast je huis en winkel ook een groot deel van de inboedel. Daarbij verloor Herman Janssen (voorzitter van schutterij St. Servatius-Raam) ook een hele voorraad tijdschriften, waaronder de volledige jaargangen van het Limburgs Schutterstijdschrift waaraan hij zo gehecht was. De redactie zal hem trachten aan dubbels te helpen (W.S.)

Trollenfeest in Eys

Wat krijg je als een actieve caféhouder en een importeur van Trollenartikelen zich vinden. Juist ja, er ontstaat de goede mix voor een uitzonderlijk feestje. In Eys werd het initiatief tot het trollenfeest uitgewerkt volgens een nieuw scenario,

met oude bekenden als hoofdrolspelers. De toneelvereniging doste zich uit als trollen -in holen wonende gedochten, die het daglicht schuwen- en voerde 's avonds midden in het bos huiveringwekkende toneelspelen op voor een gruwende groep kinderen. Schutterij St. Sebastianus was het aanspreekpunt voor de schutterslokaalhouder om door haar optreden voor gezelligheid en binding van de gevarieerde mensenmenigte. Tevens werd het Trollenbier gintrodueerd, afkomstig uit de brouwketels van De Gulpener Bierbrouwerij.

De belangstelling was enorm, uit het hele land en zelfs uit Noorwegen. Zelfs de landelijke televisiezender SBS 6 besteedde er kort aandacht aan.

Europees Schutters-treffen Haaksbergen

Haaksbergen in het groene hart van Twente stond 30 en 31 augustus en 1 september bol van het Europees schutterstreffen 1996. Op de zondag trok de grote optocht door het plaatsje. Liefst 15.000 schutters bevolkten de optochtroute, afkomstig uit Gelderland, Brabant, Limburg, Duitsland, België, Oostenrijk, Zwitserland, Polen en zelfs Rusland. Het werd een bonte aaneenschakeling van uniformen, jagergroen tot aan bontmantels, waarin de Russische en Poolse kozakkenhorde gekleed ging. Men kon er genieten van vendelzwaaien, volksdansen, trommelwedstrijden en het schieten met geweer en boog. De Jonge en Oude Nobelen uit Valkenburg haalden de voorpagina van de Twentse Courant, terwijl zij een saluutschot lossen, die niet in het programma was voorzien.

De grote schietwedstrijd stond zaterdag op het programma, het zogenaamde schieten voor de titel "Europakoning 1996". Van de tweehonderd koningen klassificeerden

zich vijftieng voor de finale van het vogelschieten. De gehavende vogel werd door een rukwind van de paal gewaaid. Gelukkig bleef er nog wat hout bovenin zitten, waar de koningen op door konden schieten. Europees schutterskoning werd de 45-jarige Wilfried Stammernann, koning van "Schützenbruderschaft Sankt Johannes" uit het Noord-Duitse Markhausen, van beroep makelaar. Hij werd geïnstalleerd tijdens een pontificale hoogmis, gecelebreerd door bisschop Muskens van Breda.

Luc Wolters

Royement door St. Anna Maasbree

Schutterij St. Anna Maasbree haalde op onaangename wijze de krantekoppen naar aanleiding van enkele incidenten, die zich op het OLS hadden afgespeeld. En het had zo'n uitzonderlijke dag moeten worden, dat OLS voor de schutters van Maasbree. Documentairemaker Peter Joosten uit Kessel was present om de hele voorbereidingen en alle verrichtingen van St. Anna op het OLS te filmen. De optocht, het uittreden van koningspaar, marketentsters en bielemannen. in augustus en september werd deze documentaire uitgezonden door het kanaal Euro 7.

Aanleiding van de onderlinge onregeligheden was de mededeling van Jan Kessels van het bestuur van genoemde schutterij, die de bringer was van slecht nieuws door te melden dat de bus niet pas om tien uur, maar reeds om half negen zou vertrekken. Hij kreeg woorden met diverse leden, waarvan één hem zelfs omverduwde in het instrumentarium van een andere schutterij. De bus vertrok vervolgens met achterlating van een drietal leden, die nog een stapeltje consumptiebonnen wilden opmaken. Ook de koningin Rini Coopmans liet zich in de affaire niet onbetuigd en gaf blijk van oppositie tegen de bestuursbesluiten. Na enkele maanden gekrakeel achter de schermen werden op de jaarvergadering op 6 oktober vijf leden voorgedragen voor royement. De ledenvergadering bekrachtigde dit bestuursvoorstel en sindsdien maakt de koningin geen deel meer uit van de vereniging. Koning Mat Coopmans, die van de leden mocht blij-

ven bedankte voor het lidmaatschap. Blijkbaar waren diverse leden nog niet rijp voor hun televisiedebuut en kregen sterallures, die de schutterij geen goed hebben gedaan.

Luc Wolters

Jumelage-koning 1996: Yvonne Ruyten

In het kader van de zilveren jumelage tussen het Duitse Wegberg, het Belgische Maaseik en het Nederlandse Echt werd door het schuttersgilde St. Landricus uit Echt op zondag 1 september j.l. een bijzonder koningsvogelschieten georganiseerd.

De burgemeesters van de drie gemeenten, met in hun kielzog tal van prominenten losten de ere-schoten, waarna de de schutters in strijdperk traden.

In snel tempo wisselden, Duitse, Belgische en Nederlandse schutters zich af onder de zware buks op de Plats in Echt. Om het deelnemersveld in evenwicht te houden was schutterij St. Sebastianus uit Susteren eveneens te gast.

Toch waren er 252 schoten te lossen eer de vogel naar beneden tuielde. Yvonne Ruyten uit St. Joost liet uiteindelijk een groot deelnemersveld achter zich en wist deze bijzondere koningstitel voor zich op te eisen.

Verbouwereerd nam Yvonne Ruyten de gelukwensen in ontvangst van o.a. vele collega-schutters. Het St. Landricusgilde bood haar naast een boeket bloemen ook een kampioensbeker aan, die door een stralende Yvonne dankbaar in ontvangst werd genomen.

Aansluitend vond het jaarlijkse Platsschieten van het schuttersgilde St. Landricus plaats.

Ook hier leverden de deelnemers een felle en verbeterde strijd voor de titel "Burgerkoning 1996".

Een felle strijd, omdat Paul Cleven bij het behalen van deze "Burgerkeizer" zou mogen noemen.

De strijd duurde 268 schoten lang. Bakker Har Housmans wist het winnende schot te lossen en omstreeks 21.45 uur was uiteindelijk de strijd beslist.

Het St. Landricusgilde uit Echt tekende als vanouds voor een goede organisatie en weet reeds nu dat 1997 opnieuw een spannende strijd zal worden geleverd.

De reglementen voorzien dat Paul Cleven dan opnieuw een gooi kan doen naar de keizerstitel.

Tekst/foto: Cor Voorter.

St. Joseph-Buchten

Schutterij St. Joseph uit Buchten kan terugblikken op een schuttersseizoen met vele ups en downs. Het jaar 1996 was nauwelijks begonnen of de schutterij werd op 16 januari getroffen door het overlijden van Zef van Daal; hij werd 54 jaar. Twee weken later, op 1 februari, ontviel de vereniging Jac. Janssen; hij werd 68 jaar.

Op het feest van onze patroonheilige werd volgens traditie het nieuwe seizoen geopend en werd ons koningspaar, Erwin en Ingrid Seelen, voorgesteld aan de Buchtense bevolking.

Naderhand zou blijken dat het een succesvol seizoen zou worden. Na jaren matige schietresultaten te hebben geboekt, besloten de Buchtenaren een nieuwe buks aan te schaffen en buksmeester Wil van Poppel behaalde met zijn schutters fraaie resultaten.

Door maar liefst alle vier de bondsfesten te winnen, werd schutterij St. Joseph met ruime voorsprong kampioen van de bond "Eendracht Born-Echt e.o."

Schutterij St. Joseph-Buchten op weg om haar nieuwe koningin aan huis af te halen (21 september 1996).

Foto: H. Boesten-Aarts, Buchten.

Op het OLS te Bocholt wist schutterij St. Joseph zich zelfs voor het eerst te plaatsen voor de kavelrondes op de zaterdag na het OLS. Het mocht niet zo zijn. Aan het begin van de optocht werd onze 53-jarige officier Math Wolvekamp getroffen door een hartinfarct en overleed op 10 juli in het ziekenhuis van het Belgische Lommel. Door deze droeve gebeurtenis trok de vereniging zich terug van het kavelen. Volgend jaar opnieuw proberen, zullen we maar zeggen.

Het einde van het seizoen kende een "happy end". Op 31 augustus wist schutterij St. Joseph de show te stelen op een door harmonie Concordia te Melick georganiseerde taptoe en op 21 september wist Wim Gelissen zich tot koning voor het komende seizoen te schieten na een zeer spannende strijd.

Met het vieren van het reeds eerder genoemde kampioenschap, eerdere schutterij St. Joseph tevens drie 50, vier 40 en drie 25-jarige jubilarissen. Op twee na werd aan allen de respectievelijke OLS-onderscheiding uitgereikt door bondsvoorzitter Jo Herffs. Commandant Thei Wagemans en oud-bestuurslid en fourrier Pierre Hees waren reeds in het bezit van de gouden speld met kroontje.

Tijdens een geslaagd feest werd tevens afscheid genomen van drie bestuursleden met grote verdiensten voor de vereniging, namelijk Jo Zeelen 40 jaar voorzitter, Hub Janssen 35 jaar penningmeester en Pierre Hees die eveneens bijna

35 jaar bestuurslid en vele jaren fourrier is geweest. Het bestuur van schutterij St. Joseph onderging inmiddels een flinke verjongingskuur. Mag het komende schutterseizoen ons met name op het persoonlijke vlak meer zegen brengen.

Wim Nielen, secretaris.

Receptie OLS winnaar

Op 6 september werd OLS-winnaar schutterij St. Joris-Kaulille een receptie aangeboden. In Cultureel Centrum De Kroon in Kaulille opende het trommelkorps de viering in volledige duisternis, met fluoriserende attributen, wat mooie effecten gaf in de zaal. OLS-President Lei Stals noemde schutterij St. Joris een verdiende winnaar en wensde hen een "fonkelend" OLS, dat weer in dezelfde gemeente Bocholt wordt georganiseerd; een uniek gebeurtenis!

Nadat Louis Vandael, de nieuwe chartermeester, de "Um" in ontvangst had genomen, nam kapitein-voorzitter Jos Bloemen het woord. Hij stelde het winnend zestel voor, waarvan Harry Rynkens (buitenlandse opdracht) ontbrak. Schutterij St. Laurentius-Bocholt bedacht de winnaar met een speldje. Bob Degol overhandigde de "erepenning van verdienste" als voorzitter van het Verbond voor Vlaamse Volkskunst. Van Omroep Limburg kreeg Mathieu Versleegers

de medaille van de Chartermeester omdat hij een jaar lang erg goed voor de "Um" had gezorgd. Schutterij St. Andreas-Melick (tweede bij het OLS-1996) had voor haar rivalen een dasspeld in de vorm van een buks meegebracht. Burge-meester Jos Michels, die weer voorzitter is van de Stuurgroep OLS, zegde nogmaals te willen zorgen voor een "oerdegelijk en gezellig" feest in Kaulille. De vendeliers van Alferi bekoorden de aanwezigen daarna met hun kleurrijke en kunstige vlagbewegingen.

Nadat Jan Grondelaers als voorzitter van de Schuttersbond Maas en Kempen een tinnen schotel had aangeboden, bleek plots de "Um" verdwenen. Lei Meissen kwam ermee op de proppen en wou hem ruilen voor een vat Martens-pils! Zo eindigde de huldiging op een gezellige noot en konden de genodigden de OLS-winnaars gelukwensen.

Wim Pijpers bood het zestel een deel ingebonden schutterstijdschriften aan.

Wij wensen schutterij St. Joris veel werklust in de komende maanden.

(Werner Smet)

Bieleman- en Sappeurtreffen 1996

Het jaarlijkse Bieleman- en sappeurtreffen werd dit jaar georganiseerd door schutterij St. Antonius uit Sleik-Echt. Ook dit jaar waren er weer de gebruikelijke onderwerpen als een inspectie, een optocht gevolgd door een gezamenlijke koffietafel, daarna waren er een aantal ludieke wedstrijden.

Winnaar werd de sappeursgroep van schutterij St. Jan uit Grubbenvorst. Die daarmee weer het recht krijgen om het Bieleman- en Sappeurtreffen te organiseren in het komende jaar. Onder het genot van heerlijke wortelenstampot en zuurkool werden de prijzen uitgereikt.

Helaas namen er maar acht Bieleman-/Sappeurgroepen deel aan dit toch zeer gezellige feest.

*Herdenking Meester Creemers
(foto: Pol Spreuwers)*

St. Martinus- Grootbeersel

Tijdens de Open Monumentendag in Molenbeersel op 8 september, trokken de schutters van de kerk naar naar het borstbeeld van Pierre Creemers in de Smeetsstraat. Bob Degol hield er een opmerkelijke toespraak, die hij als volgt besloot: "Ik richt mij tot de 8 schutterijbesturen van Kinrooi opdat zij jaarlijks hulde zouden brengen aan de Meester tijdens het fusiefeest. Meester, straks gaan wij weer aan het werk, Uw levenswerk verderzetten en samen met de schutters verder bouwen, opdat Uw Schutters-

bond Maas en Kempen de prachtigste zou zijn van het Limburgse Schutterswezen." Bloemen werden neergelegd en de trommelaars brachten op hun beurt een muzikale hulde aan Meester Pierre Creemers.

Hiermee was de dag geopend en konden de monumenten: de Daelkapel, de Sint Leonarduskerk, de Keijers- en Zorgvlietmolen bezocht worden. Wij trokken naar de beugelbaan "Foshei", die grenst aan laatsgenoemde molen om wat na te praten.

(Werner Smet)

Koningspaar Kurvers-Op den Kamp

St. Willibrordus- Obbicht

Op 14 september vond bij schutterij St. Willibrordus-Obbicht het koningsvogelschieten plaats. Na geloot te hebben voor hun schietbeurt togen de leden van de schutterij, werd het regerend koningspaar Thieu en Toos Kurvers-Op den Kamp afgehaald. Voorzitter Leurs sprak enkele woorden, waarna koers werd gezet richting schietboom. Na de offergaven op de trom sprak geestelijk adviseur Pastor Pörteners een gebed. De openingschoten waren voor Keizer Jan Maessen en wethouder Hub Lemmens, daarna ontbrandde de onderlinge strijd.

Pas in de 6e ronde bij het 106e schot viel de koningsvogel toch nog onverwachts naar beneden. Koning 196/1997 werd hiermee Eric Daniëls. Na de nodige felicitaties te hebben ontvangen werd Eric als zodanig geïnstalleerd door Pastoor Pörteners en wethouder Lemmens. Na een rondgang door het dorp, werd in het verenigingslokaal de traditionele koningsavond gehouden.

Tijdens de feestelijke bijeenkomst werd de winnaar bekend gemaakt van het "Koningsraden". Van de 47 goede raders, ging de prijs naar Ad Raven.

Na afloop werd de nieuwe koning met zijn koningin Elsa Wetzels naar huis gebracht alwaar nog enige tijd werd nagepraat. Hiermee kwam een einde aan een mooie namiddag en koningsavond.

M. Verhaeg, secretaris.

Erepenningen

Op zondag 6 oktober werden in Medell (B) twee gouden medailles uitgereikt aan twee personen die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt voor het schutterswezen in België. De van de nummers 3 en 4 voorziene medailles werden door EGS-adviesorgaan president Stan Krolicki uitgereikt aan Joseph Jungbluth ere-president van de Ost-Belgische Stangenschütz Verein en lid van schutterij St. Joseph-Herbesthal en aan Camille Honinx van de St. Jansgilde-Herderen. Reeds eerder ontvingen EGS-president Graaf 't Kint de Roodenbeke (medaille nr 1) en de eerste president van het EGS-adviesorgaan Bob Degol (medaille nr 2) deze zeldzame onderscheiding.

St. Elisabeth-viering

Op zondag 17 november trokken de marketentsters van de schuttersbond Maas en Kempen in stoet naar de St. Martinuskerk in Kinrooi, achter de fanfare De Vrijheidszonen en gevolgd door de organiserende schutterij St.-Martinus. De Gildemis werd opgedragen door pater Karel de Wilde met assistentie van pastoor Benny Janssen. In zijn homilie bracht pater Karel de Wilde een episode uit het leven van Sint Elisabeth. Hij betreurde de breuk met de Nederlandse marketentsters en beweerde dat "zwijgen" soms een goed deel van de oplossing is. Er leeft veel aan de basis rond de "waarden" op een eigentijd-

se manier, maar juist dit is ook aanzet tot discussie. In Sevenum waren de marketentsters blij met Uw telegram waarbij U hen succes toewenste. Ook de H. Helena was een volwaardige marketentster. Religieuze binding is zeer belangrijk. In Nederland gaat men op een andere manier "uit de bol". Relativeren is belangrijk voor elke zoetelaarster die ook gildebreeders nodig heeft. Sint Elisabeth had ook respect voor vreemde ridders en hun volk. Ieder volk leeft immers anders, heeft een eigen cultuur en denkwereld. Iedere kleur op zich helpt mee aan de schoonheid van één regenboog. In ons groter wordend Europa treedt er versplintering op in verenigingen. Maar zelfs in moeilijke tijden zochten de gilden zich terug op in het verleden. Aldus pater Karel de Wilde.

Na de misviering brachten twee vendeliersters van de Breidelzonen een vlaggehulde aan het kerkelijke gezag, daarna begaf men zich in stoet naar de parking van de school. Van daaruit vertrok men naar het schutterslokaal van schutterij St.-Martinus. Daar deed Josée Elst de verwelkoming, ook aan de afvaardiging van Sint Jozef-Winterlag en verontschuldigde de dames van de schuttersbond "De Maasvallei". Een repliek op de homilie van pater Karel de Wilde zou ze een andere keer geven.

Er werden dan vier nieuwelingen ingelijfd na één jaar stage: Lia Stinckens van schutterij St.-Trudo-Opitter en van schutterij St.-Martinus-Kessenich Magda Martens, Jacqueline Demandt en Lea Broeckx.

Ook was er hulde voor de veteranen met 10 jaar dienst: Rosa Bergers, Emma Schreurs, Agnes van Dael, Mia Breukers en Corstjens. Zij kregen bloemen aangeboden van hun begeleider Jef Sniijkers. Deze laatste blikte terug op het voorbijge seizoen en kan nog vele vragen stellen rond het optreden van de marketentsters. Men moet immers altijd streven naar verbetering voor de "zonnestraaltjes" van de schutterij.

Ondertussen zaten wij aan de koffie, broodjes en vlaai. Met een tombola kon de kas wat gespijst worden (hoofdprijs een marketentsterpop gemaakt door Thil Verhaegen) en daarna vertoonde Herman Jansen een dia-reeks over Elisabeth van Thüringen die gehuwd was met graaf Ludwig "de springer" en verbleef in kasteel Karburg in de Middengebergten van het vroegere Oostduitse Thüringen. In het kasteel staat het leven van Elisabeth weergegeven in mozaïek.

Dit was meteen ook een mooie afsluiter van dit gezellige feest, dat echter op te weinig belangstelling kon rekenen. In het voorjaar zullen de marketentsters zich bezinnen over het komende seizoen.

De samenkomst had weerklank in het Belang van Limburg waarin Jos Thomassen titelde: "Marketentsters der beide Limburgen verzamelen apart".

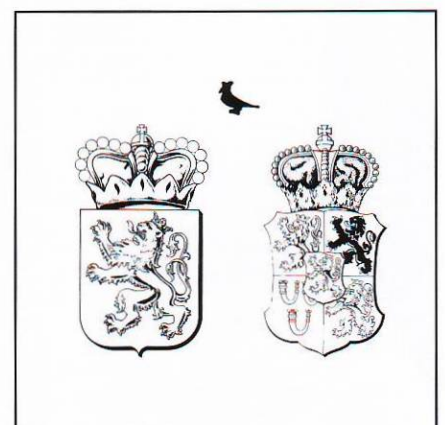
Werner Smet.

Ruilen

Schutterij Eendracht-Papenhoven Grevenbicht wil graag 5 Lee Enfields exercitiewapens (met lange loop welke 4 cm uitsteekt) ruilen tegen 5 Lee Enfields exercitiewapens (waarvan de loop niet uitsteekt). Voor inlichtingen: 046-4858622.

Vlaggegroet aan de kerkelijke overheden

WIJ FELICITEREN

Bondskampioen EMM

Op 8 september werd op het schietterrein van schutterij St. Nicolaas-Heythuysen P. Beeks van schutterij St. Willibrordus-Meijel persoonlijk kampioen van de schuttersbond EMM met 256 punten, gevolgd door G. Stemkens (255 punten) en G. Stultjens (254 punten) beiden eveneens van St. Willibrordus-Meijel. De organisatie was in handen van schutterij St. Jan-Baexem.

Bondskampioenschap MLSB

Bij de individuele schietwedstrijden van de MLSB bij St. Joris-Wessem om de titel van bondskampioen, werd Rudi Kuytjes van schutterij St. Urbanus-Maasniel eerste met 673 punten, gevolgd door Peter van Rijt van St. Agatha-Haelen met 672 en Mat de Boy van St. Joris-Wessem met 410 punten.

Koning der Koningen

Bij de jaarlijkse schietwedstrijd om de titel van Koning der Koningen werd Jos Rijks van schutterij St. Nicolaas-Heythuysen winnaar. De wedstrijd werd verschooten in Budel. Aan deze wedstrijd mogen alleen maar regerende koningen van de Schuttersbond EMM deelnemen.

SCHUTTERSKONINGEN

Eric Daniëls St. Willibrordus-Obbicht
 Ger Gerlag St. Sebastianus-Beegden
 Piet Goeden St. Paulus-Roggel (205 sch)
 Donné Hermanns DD Stadsschutterij-Maastricht (185 sch)
 Sandra de Meulemeester-Rutten St. Barbara-Reuver
 Jeroen Schrooders St. Martinus-Houthem (293 sch)
 Sabine Voermans Jeugdconing St. Paulus-Roggel (52 sch)

JUBILARISSEN

12½-jarig lidmaatschap

Pie Brasseer St. Joseph-Waubach
 Rinus Gunter St. Joseph-Waubach

25-jarig lidmaatschap

Pierre Baeten St. Lambertus-Louwel
 J.L.G. Bosmans St. Dionysius-Opoeteren
 L.S.M. Briels St. Sebastianus-Heel
 Tony Briels St. Lambertus-Louwel
 Th. Klaessens St. Odilia-Ospel Dijk
 W. Klaessens St. Odilia-Ospel Dijk
 A. Nies St. Odilia-Ospel Dijk
 Henri Schouteden St. Lambertus-Louwel
 N.T.E. Schulpen St. Stephanus-Dieteren
 T.J.M. Schulpen St. Stephanus-Dieteren
 G. Schreurs St. Odilia-Ospel Dijk
 O. Stoop-Schreurs St. Sebastianus-Heel
 A. Storken St. Stephanus-Dieteren
 J.G. Storken St. Stephanus-Dieteren
 J. Teeuwen St. Hubertus-Kessel
 Jan Vandeurzen St. Lambertus-Louwel
 Jozef Vanhees St. Lambertus-Louwel
 A.P.M. Veugen St. Severinus-Grathem
 G.M.M. Veugen St. Severinus-Grathem
 P.J.M. Wilms St. Sebastianus-Heel

40-jarig lidmaatschap

M. Broens St. Odilia-Ospel Dijk
 A.J.J. van Dijk St. Martinus-Tegelen
 Mathieu Geebelen St. Lambertus-Louwel
 Jozef Hellings St. Lambertus-Louwel
 G.H.H. Janssen St. Stephanus-Dieteren
 J. van Kimmenade St. Odilia-Ospel Dijk
 M. Maenen St. Martinus-Niel bij As
 P.G. Maessen St. Stephanus-Dieteren
 E. Martens St. Martinus-Niel bij As
 H.L. van Oyen St. Martinus-Tegelen
 Renier Paredis St. Lambertus-Louwel
 J. Salden St. Mon & Gond I-Maasmechelen
 Th. Salden St. Mon & Gond I-Maasmechelen
 J.H. Schulpen St. Stephanus-Dieteren

50-jarig lidmaatschap

Frans Baumans St. Joseph-Vijlen
 Leon Geebelen St. Lambertus-Louwel
 Th. H.M. van Oyen St. Martinus-Tegelen
 J. Th. Wulms St. Hubertus-Kessel

60-jarig lidmaatschap

Jan Geebelen St. Lambertus-Louwel

FRANS BAUMANS KEIZER VAN ST. JOSEPH-VIJLEN

Op zaterdag 26 oktober j.l. werd Keizer Frans Baumans, tijdens de jaarlijkse feestavond, in de bloemetjes gezet vanwege zijn 50-jarig lidmaatschap. Ook zijn echtgenote Mia kreeg, uit handen van voorzitter Ger Houben, een bloemetje overhandigd. Frans Baumans is sinds 1946 lid van de Vijlense schutterij. Ondanks dat Frans al heel wat jaartjes in Nijswiller woont, is dit nooit een probleem geweest om niet met "zijn" vereniging uit te treden. Frans is begonnen als tamboer, waarna hij later de overslag bespeelde. In de periode van 1955 tot 1959 was Frans al bestuurslid. Daarmee aangevend dat hij hart had voor de schutterij. Zo was hij ook nog voorzitter van de schutterij, namelijk van 1979 tot 1982 en van 1983 tot 1988.

Frans Boumans 25 jaar keizer

In 1967 haalde Frans voor de eerste maal het laatste restje van de vogel naar beneden en werd zodoende dus koning. In 1968 en in 1969 herhaalde hij dit huzarenstukje en zodoende had de Vijlense schutterij een keizer waarop men tot op de dag van vandaag trots is. Sinds 1980 treedt Frans, samen met Maria Gulpen, uit als volwaardig keizerspaar.

Voor zijn vele verdiensten voor schutterij St. Joseph-Vijlen en het Limburgse Schutterswezen in zijn algemeenheid, werd Frans Baumans in januari 1996 opgenomen in de Eedele Eed-Broederschap van de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus. Al in 1971 en in 1986 mocht hij voor zijn verdiensten, respectievelijk de zilveren en gouden OLS-medaille in ontvangst nemen.

Na de interne huldiging op 26 oktober, kreeg de jubilaris, door de secretaris van de ZLSB Wim Hoenen, de gouden OLS-medaille met kroontje opgespeld. Na het officiële gedeelte maakten velen van de gelegenheid gebruik om Frans met zijn jubileum te feliciteren. Hierna ging de feestavond van start met diverse optredens van eigen leden. Schutterij St. Joseph mag dan ook terugzien op een zeer geslaagde feestavond.

Hub Kusters, secretaris.

PIERRE DEMANDT KEIZER ST. HUBERTUS - NATTENHOVEN

Zaterdag 21 september 1996 is voor schutterij St. Hubertus uit Nattenhoven een historische dag geworden. Pierre Demandt wist die dag zijn koningstitel te prolongeren en beslag te leggen op de keizerstitel.

Een waar huzarenstuk dat met gouden pen zal worden bijgeschreven in de annalen van schutterij St. Hubertus.

Die bewuste zaterdag werden het scheidende koningspaar Pierre en Yvonne afgehaald door de schutterij en de genodigden en gezamenlijk trok men naar het schietterrein "de Sjeetwei", gelegen aan de Maas. Na ontdaan te zijn van het koningszilver en het openingsgebed van pastoor Martens, konden de ereschoten afgevuurd worden. Hierna brandde een felle en enerverende strijd los om het koningschap.

Pierre Demandt wist voor de derde maal op rij de vogel af te schieten. Hierdoor kon hij recht doen gelden op het keizerschap. Een dubbele huldiging viel hem ten deel, eerst als koning, daarna als keizer.

Vervolgens barstte een nieuwe strijd los om de koningstitel voor het komende seizoen. Deze twee ronde werd gewonnen door Hein Bouts, die samen met zijn vrouw Mia het nieuwe koningspaar zal gaan vormen.

Na installatie van de nieuwe koning, werden het keizerspaar Pierre en Yvonne en het koningspaar Hein en Mia toegesproken door de gemeentelijke en geestelijke overheden, de beschermheer Jo Driessen en bondsvoorzitter Herffs.

Afvaardigingenvan de zusterverenigingen St. Joseph uit Stein en St. Leendert uit Urmond waren ook aanwezig bij dit historische moment. De gemeente Stein heeft voor de eerste keer in de historie een schutterskeizer.

Middels een rondgang door Nattenhoven werd de keizer "aan den volke" getoond en werd er 's avonds een keizersbal gehouden in het schutterslokaal LOMBOK. In Nattenhoven is men momenteel volop bezig met de voorbereidingen voor de keizersfeesten die in maart

Keizerspaar Pierre en Yvonne Demandt

1997 zullen worden gehouden. Vele handen zijn nu al uit de mouwen om een en ander vlekkeloos te kunnen laten verlopen. Het moet een stralende dag worden, niet alleen voor keizer Pierre en zijn vrouw Yvonne, maar ook voor schutterij St. Hubertus in Nattenhoven!

Een verslag van deze keizersfeesten, alsmede de schuttersloopbaan van Pierre Demandt kunt U t.z.t. in het Limburgs Schutterstijdschrift tegemoet zien.

Cor Voorter.

ST. MARTINUS-LINNE

Zondag 8 september vond het traditionele koningschieten van onze schutterij plaats. Vanuit het verenigingslokaal toog de schutterij om de heersend koning Ben van Vlodrop en zijn echtgenote Marian op te halen en te begeleiden naar het schietterrein. Na een spannende strijd wist Ben van Vlodrop voor de derde achtereenvolgende maal de koningstitel in de wacht te slepen. Hij legde daarmee beslag op de keizerstitel. Na uitbundig gefeliciteerd te zijn door de aanwezigen, moest het koningschieten worden voortgezet want een schutterij behoort een koning in haar gelederen te voeren.

De schutters spanden zich tot het uiterste in om de vacante koningstitel te bemachtigen. Uiteindelijk slaagde Beppie Dierx er in de reserve-vogel naar beneden te halen. Samen met echtgenoot Robert vormt zij in 1997 het koningspaar.

Koning bij het burger-vogelschieten werd Ashwin Smeets en de jeugdvogel werd naar beneden gehaald door Trixie Holsgens. Na een feestelijke rondgang door het dorp werd de dag besloten met een gezellig keizersbal in het verenigingslokaal.

Op de foto op pagina 33 ziet u het koningspaar 1996 en het toekomstige keizerspaar Ben en Marian van Vlodrop. Sinds dit schietseizoen draagt schutterij St. Martinus-Linne het uniform van het Italiaanse korps Bersaglieri.

(Jos Munnichs)

WIJ GEDENKEN

Karel Purnot, lid van verdienste St. Sebastianus-Herkenbosch. Overleden op 11 augustus in de leeftijd van 72 jaar.

Emile Hubert Brouwers, erebestuurslid van de broederschap St. Sebastianus Klimmen. Auteur van het boek "Duizend jaar Klimmen 968-1968. Overleden op 17 augustus 1996.

Jan Geraedts, ruim 40 jaar lid, bestuurslid oud-koning en commandant van St. Urbanus-Maasniel en penningmeester van de Midden-Limburgse Schuttersbond. Overleden op 26 augustus in de leeftijd van 61 jaar.

Albert Maes, lid van St. Monulphus en Gondulphus-Maasmechelen. Overleden op 31 augustus op 78-jarige leeftijd. Hij was 23 jaar commandant en twee maal koning van de schutterij. Deze oud-strijder was ook lid van het Geheim Leger en was gepensioneerd adjudant-chef van het Belgische leger.

Jean Leunissen, bestuurslid, oud-voorzitter en 47 jaar lid van St. Barbara-Leveroy. Overleden 26 september in de leeftijd van 65 jaar.

Mathieu Verstappen, mede-heroprichter en lid van St. Severinus-Grathem. Overleden op 26 september in de leeftijd van 90 jaar.

Jo Coenen, lid van schutterij St. Agatha Haelen. Overleden aan een hartstilstand bij de finale van het Limburgs Dames Schuttersfeest, georganiseerd door zijn vereniging St. Agatha Haelen. Joke - lid sinds 1978 - stierf op 67-jarige leeftijd te Haelen op 28 september 1996.

Cornelis (Kees) van Vliet, lid van DD Stadsschutterij-Maastricht. Overleden op 30 september op 69-jarige leeftijd.

Paul Arntz, commandant van de broederschap van het Heilig Kruis te Grevenbicht. Lid sinds 1978. Overleden op 40-jarige leeftijd. Grevenbicht 9 oktober 1996.

Tjeu Savelkoul, lid van Broederschap van het H. Kruis-Grevenbicht. Overleden op 14 oktober in de leeftijd van 63 jaar.

Martin Meijer, lid van de Jonge en Oude Nobelen-Valkenburg. Overleden op 24 oktober op de leeftijd van 62 jaar.

Hen Drooghaag, bouwer van de koningsden en lid van het Steuncomité van St. George-Simpelveld. Overleden november op 65-jarige leeftijd.

Luc Stalmans, voorzitter van St. Sebastiaan-St. Hui-brechtslille. Overleden op 7 november op 70-jarige leeftijd.

Felix Dreesen, officier van St. Sebastianus-Schim-mert. Overleden op 19 november op 72-jarige leeftijd.

IN MEMORIAM THIEU KESSELS

Op 29 juni overleed op 94-jarige leeftijd Thieu Kessels. Thieu is bijna 40 jaar lid geweest van schutterij St. Catharina-Stramproy en was koning in 1977.

Ondanks zijn hoge leeftijd bleef Thieu trouw de ver-richtingen van schutterij St. Catharina volgen. Als er een bondsfeest of een ander schuttersfeest was, bleef hij wachten tot dat zijn zoon Jan Kessels (secr. schut-tersbond en secr. OLS-Feest) of buksmeester Bert Creemers hem tot in details uitvoerig verslag hadden gedaan van de resultaten die zijn schutterij had be-haald bij het schieten en de optocht.

Men kon Thieu vragen wat men wou over schutterij St. Catharina, ook al was dit al langere tijd geleden, hij kon je dan precies vertellen wie gemist had in welk zestal en waar dit gebeuren had plaatsgevonden. Wij missen in Thieu een meelevend en gemotiveerd lid.

Wij wensen zijn echtgenote, Jan en Annie langs deze weg veel sterkte toe.

P.J.G. Segers, Secretaris St. Catharina-Stramproy.

IN MEMORIAM LAMBERT PONSEN

Dat de schutterij St. Martinus-Kessenich als eerste Belgische schutterij een fluit- en trommelkorps kreeg, was de grote verdienste van Lambert Ponsen.

Van 1947 tot 1968 was dit korps actief en behaalde het meerdere prijzen. Met de steun van Lambert kregen ook de schutterijen van Rotem en Neeroeteren zulk korps.

Op 14 april 1968 had St. Martinus enkel nog een trommelkorps, zoals de meeste schutterijen. Zijn verdiensten voor de schutterij kan men lezen in het boek "Vier eeuwen schutterij te Kessenich".

Lambert Ponsen was ook oud-strijder 1940-45 en gewapend weerstander. Hij was ere-voorzitter van het Geheim Leger sektor Maaseik. In Maaseik was hij ook ondervoorzitter van de Harmonie Concordia en vroeger ook spelend lid van de blaaskapel.

Op de plechtige muzikaal opgeluisterde uitvaartdienst in de St. Martinuskerk van Kessenich op 3 augustus waren talrijke vertegenwoordigers van voornoemde verenigingen aanwezig. Onze deelneming aan familie en schutterij.

Werner Smet.

IN MEMORIAM PAUL ARNTZ

Paul Arntz werd geboren op 23 mei 1956, geheel onverwacht overleed hij op 9 oktober. Het ongelooflijke en onbegrijpelijke is toch gebeurd, dit jonge en veelbelovende leven heeft een tragisch einde genomen. Paul, commandant van de Schuttersbroederschap van het "Heilig Kruis" uit Grevenbicht was lid vanaf 1978. Op het diploma van zijn commandantencursus stond: 'Met lof'; en dat was hij zonder meer ook in functie als zijn commando's klonken. Op schuttersfeesten en bij schietwedstrijden was hij altijd aanwezig en onder de buks was en bleef hij zichzelf en maakte niemand hem iets wijs.

Wij hebben Paul op 12 oktober met schutterseer te ruste gelegd op het RK kerkhof in zijn woonplaats Grevenbicht. Schutters geeft acht voor Uw commandant. Paul bedankt voor alles wat je voor ons hebt betekend.

Jean Arntz.

Paul Arntz en zijn vrouw Corry.

IN MEMORIAM TJEU SAVELKOUL

Tjeu werd geboren op 7 oktober 1933 in Grevenbicht, alwaar hij, geheel onverwacht op 14 oktober is overleden. Alle familieleden, vrienden, kennissen en schuttersvrienden hebben op 18 oktober op gepaste wijze afscheid genomen.

Als geüniformeerd lid was Tjeu vanaf 1986 verbonden aan de Schuttersbroederschap van het 'Heilig Kruis' uit Grevenbicht. In alle eenvoud en zonder op de voorgrond te treden heeft hij geleefd en gewerkt. Als schutterij konden wij altijd een beroep op hem doen. Tjeu bedankt.

Jean Arntz.

IN MEMORIAM LUC STALMANS

Luc Stalmans, voorzitter van de Koninklijke Schutterij St. Sebastiaan uit St. Huibrechtslille, overleed na een ongeval op 7 november. Hij werd geboren in St. Huibrechtslille op 26 oktober 1926. Luc was gepensioneerd notaris-klerk, stichter van de plaatselijke Heemkring en ere-eerste schepen van de gemeente. In het Limburgs Schutterstijdschrift nummer 29, pagina 5 schreef Luc nog een belangrijk artikel over het schutterstandbeeld in St. Huibrechtslille.

Onze deelneming gaat uit naar zijn echtgenote Jet Bogaerts, kinderen, kleinkinderen en aan zijn schutterij.

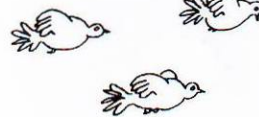
Ging van ons heen

DE HEER
Luc STALMANS

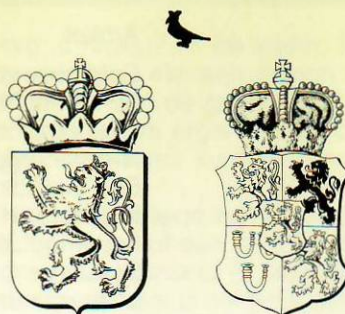
ECHTGENOOT VAN MEVROUW
Jet BOGAERTS

Gepensioneerd notarisklerk

Voorzitter van de Kon. Schutterij «Sint-Sebastiaan»; Ere-voorzitter Jeugdwerken «De Bosuil»; Stichter-bestuurder Heemkundige Kring Sint-Huibrechts-Lille; Bestuurslid Geschiedkundige Kring Noorderkempen; Ere-eerste schepen van de gemeente Sint-Huibrechts-Lille

**De redactieleden en correspondenten
van het Limburgs Schutterstijdschrift
wensen U allen
een Voorspoedig 1997 toe.**

4e LIMBURGSE SCHUTTERS DAG op zaterdag 11 januari 1997

De redactie van het Limburgs Schutterstijdschrift nodigt haar abonnees uit tot het bijwonen van de 4e Limburgse Schuttersdag op zaterdag 11 januari 1997.

Als hoofdonderwerp heeft de redactie 'muziek in de schutterijen' gekozen. Zij weet zich hierbij vakkundig ondersteund door de Limburgse Bond van Tamboerkorpsen, die ook een deel van deze dag voor haar rekening neemt. Ook na de pauze hebben we enkele onderwerpen die U allen zullen aanspreken.

PROGRAMMA VIERDE 'SCHUTTERS DAG'

- 14.00 uur **Opening** door de dagvoorzitter.
- 14.05 uur **Openingsgebed** door **Mgr. R. Maessen**,
Moderator van de Oud-Limburgse Schutters Federatie.
- 14.10 uur **Toespraak** door de heer **Maurice Didden**, voorzitter van de
stichting Steun Aan het Schutters- en Gildewezen in de beide Limburgen.
- 14.20 uur **Muzikaal intermezzo.**
- 14.35 uur **Lezing** over muziek in de schutterijen, door de heer **Jan Hendriks.**
- 14.50 uur **Muzikaal intermezzo.**
- 15.05 uur **Toespraak** door de voorzitter van de Limburgse Bond van Tamboerkorpsen,
de heer **P.J. van Hoef.**
- 15.20 uur **Gelegenheid** tot het stellen van vragen.
- 15.30 uur **Pauze.**
- 15.45 uur **Lezing** over schieten met een bril en met contactlenzen, door de heer **Ger Geskus.**
- 16.00 uur **Gelegenheid** tot het stellen van vragen.
- 16.10 uur **Presentatie** van een lescyclus over het Limburgse Schutterswezen,
door mevrouw **Annie Schreuders-Derks.**
- 16.25 uur **Diaklankbeeld** over het OLS-1996 door de **Fotokring Stein.**
- 16.40 uur **Toespraak** door de heer **Lei Stals**, president
van de Oud-Limburgse Schutters Federatie.
- 16.55 uur **Afsluiting** door de dagvoorzitter.

Aansluitend: **Gelegenheid tot informeel vragen stellen aan de sprekers en het bezoeken van de stands in de foyer.**

Bereikbaarheid:
Gemeenschapshuis Baexheimerhof
Kerkstraat 1 (tegenover de kerk), Baexem
Telefoon 0475-451696.

SCHUTTERSFEEST

Ik ben met m'n camera in de ban geraakt van deze historische, waardevolle traditie 't heeft 'n enorme indruk op me gemaakt dit boeiend spektakel vol competitie

Bezinning en devotie
exercitie, defilé, solist
veel momenten vol emotie
't bölke mag niet gemist

kranig, fier en afgestoft
verschijnen ze op de wei
uniek, vitaal en opgedoft
strijdend zij aan zij

kleurrijke kameraden
niet bezwaard met haat en nijd
gewonnen, verloren, ontladen
sportief in elke strijd

altijd "in" voor een aardigheid
de koning, keizer of bieleman
en de marketentster vol waardigheid
ook de schutters kunnen er wat van

Veel plaats voor humor en de gein
kleine grappen en enorme
daar moet je voor in Limburg zijn
tussen al die fraaie uniformen

'n Schitterend feest: "dat staat er!"
'n feest vol passie en vuur
Limburgs' mooiste volkscultuur?
voor mij als 'n paal boven 't Maaswater!

Peter Schuttelaar, Stein.

**Voorkom vertraging
en betaal het
abonnementsgeld
voor 1997 met
bijgevoegde
betaalkaart vóór
1 februari 1997**

INHOUDSOPGAVE

Artikel	pag
Colofon + voorwoord	1
Schutterij St. Joris-St. Joost	2
Leskist 'Sjötterie sjtink sjtief'	7
Nieuwe regelgeving noopt tot actie	9
Een jaar Limburgs Dames Schuttersfeest	12
Kopstukken IX: Bèr van Hoef	14
Fotokring Stein presenteerde "De Sjöt"	20
Schutters met contactlenzen slechter af dan brildragende schutters	21
Dreiländereck schuttersfeest 1996 in Schimmert	24
Een muurschildering vol Limburgse volkscultuur	25
Geiteclub Iris 2 uit St. Joost	29
St. Sebastianus Sevenum in proces om land 1713	31
Nieuwe uniformen	32
Pronkjuwelen uit de schutterswereld	33
Voor U gelezen / Adreswijzigingen	34
Papieren commotie rond vogelschieten Born 1867	35
Agenda	35
Schutterijen op het Limburgse platteland in de 16e en 17e eeuw; een cultureel fenomeen tot besluit	37
Krantenkoppen	38
Hoe kom je erbij	39
Onder de schietboom	41
Wij feliciteren	47
Wij gedenken	49
4e Limburgse Schuttersdag	51
Gedicht 'Schuttersfeest' / Inhoudsopgave	52
Redactie/Correspondenten	52

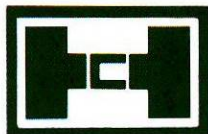
REDACTIE / CORRESPONDENTEN

- ★ Hoofdredacteur: Wim Pijpers Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen; Tel. 0475-492868, fax 0475-492868.
- ★ Drs. Jos Gerits Soppestraat 12 6176 AM Spaubeek; Tel. 046-4432296, fax 046-4435548.
- ★ Piet Hermans Hegstraat 13 6001 EW Weert; Tel. 0495-544548.
- ★ Jean-Pierre Schobben Postbus 106 6440 AC Brunssum; Tel/fax 045-5256116.
- ★ Werner Smet Breeërsteenweg 124 3640 Kinrooi; Tel. 089-563132.
- ★ Jos Thomassen Eikenlaan 32 3630 Maasmechelen; Tel. 089-767789.
- ★ Cor Voorter Maj. Evanslaan 1 6114 KR Susteren; Tel. 046-4491539.
- ★ Drs. Jean Walraven Borgeind 21 6041 AP Roermond; Tel. 0475-318124.
- ★ Drs. Luc Wolters Dr. Schweitzerstraat 4 6369 XL Simpelveld; Tel. 045-5442585.
- ★ Correspondent Schuttersbond Eendracht Maakt Macht: Jos Janssen Boerhaavestraat 19 6001 AV Weert; Tel. 0495-534587.
- ★ Correspondent schuttersbond Juliana: Mat Nellen, Postbus 8020, 5993 ZG Maasbree; Tel. 077-4651626 (privé) of 077-3071980 (zaak). Fax: 077-3075564.
- ★ Correspondent Midden-Limburgse Schuttersbond: W.F.M. Versluis Toomstraat 11 6017 CV Thorn; Tel. 0475-562999.
- ★ Correspondente schuttersbond St. Gerardus-Amsternrade: Yvonne van de Wall Antoniusstraat 84, 6166 XL Geleen; Tel. 046-4755123.

HENDRIK
VAN DER PUTTEN

SLAGHOEDJES
SCHUTTERIJKRUIT
REPARATIE
HERLAAD APP.

Zwartbroekstraat 28
Roermond
Telefoon 0475-330688

Mr Cas van Heugten

ADVOCaat EN PROCUREUR

Rijksweg Noord 214, 6136 AE Sittard
Telefoon: 046-4528899 – Telefax: 046-4528900

Algemene rechtspraak, civiel recht, strafrecht,
sociaal verzekeringsrecht, adviezen, incasso's, slachtofferhulp,
verkeerszaken, letselschades, schaderegeling met verzekering-
maatschappijen en contacten met Duitse en Belgische advocaten.

Heerstraat Noord 69
6099 AW Beegden (NL)

Telefoon 0475-57.16.51
Telefax 0475-57.28.91

HERSTEL UW TRADITIE IN ERE: KEVELAERER VAANDELS: RESTAURATIE EN NIEUW.

KEVELAERER FAHNEN + PARAMENTEN GmbH

Kapellenplatz 27, 47623 Kevelaer 1 / BRD
Telefoon: 02832-5734 / Fax: 02832-50075

Wij hebben de vakkennis en kunde in huis om nieuwe vaandels te vervaardigen en oude vaandels te restaureren.
Wij gebruiken de meest zeldzame, kostbare en functionele materialen om via hand- of machineborduurwerk en de onmisbare kunsthistorische achtergrond een ambachtelijk werkstuk van allure af te leveren.

U kunt ook contact opnemen met:
Stadelmaier Nijmegen B.V., Postbus 1011, 6501 BA Nijmegen
Telefoon: 024-3224384
Fax: 024-3232255

LIMBURGSE BIER SPECIALITEITEN
VAN DE MERGELLANDBROUWERIJ

**GULPENER
SJOES**

LIMBURGS
'KONINGSPAAR